

Německý jazyk

Anotace předmětu:

Texty z německého jazyka pro bakalářské studium by měly v období dvou let výuky naučit nejenom základní medicínskou terminologii, ale i komunikaci mluvenou a psanou ve zdravotnickém zařízení.

Budou sloužit ve výuce oboru všeobecná sestra, porodní asistentka a radiologický pracovník.

Texty by měly napomoci i studentům v programu ošetřovatelství a specializace ve zdravotnictví, kteří hodlají uskutečnit svou praxi v některých zemích EU.

Skripta budou obsahovat 11 lekcí a úvodem bude část nezbytné gramatiky, kterou musí student znát.

U jednotlivých kapitol budou cvičení z probrané látky včetně obrazové dokumentace.

U každé kapitoly bude seznam odborných slovíček.

Garant předmětu:

Mgr. Dana Lüder, PhDr. Karolina Moravcová, RS

Literatura:

Duden. Deutsches Universalwörterbuch. Dudenverlag, Mannheim 2001.

Juchli, L.: Krankenpflege. Georg Thieme Verlag. Stuttgart, New York.

Vokurka M., Hugo J. a kol.: Velký lékařský slovník. Maxdorf s.r.o., Praha 2003.

Die neue deutsche Rechtschreibung. Bertelsmann Lexikon Verlag, München 1996

Helbig, G., Buscha, J.: Deutsche Grammatik. Ein Handbuch für den Ausländerunterricht, Langenscheidt Verlag Enzyklopädie, Leipzig 1993

Duden online: <http://www.duden.de>

Daroch, M., Tkaczyk, K.: Gramatika německého jazyka s cvičeními, Leda 2010

Dusilová, D. a kol.: Sprechen Sie Deutsch? Učebnice němčiny pro zdravotnické obory, Polyglot 2004

1 Opakování gramatiky

1.1 Člen

Před podstatným jménem stojí v němčině člen. Rozlišuje se jím rod, často i číslo a pád.

Člen je dvojitý: **určitý** a **neurčitý**.

Neurčitého členu *ein, eine, ein* se užívá, jde-li o podstatné jméno, které nebylo předtím nijak označeno. V češtině je zpravidla možno doplnit zájmeno „nějaký“. Jde-li o podstatné jméno již označené nebo jinak určené, používáme členu určitého *der, die, das*.

Člen se neklade především:

1) V množném čísle tam, kde by v jednotném čísle byl člen neurčitý:

Dort steht ein neues Haus. Tam stojí nový dům. *Dort stehen neue Häuser.*

2) V oslovení (v češtině 5. pád):

Herr Müller! Pane Müllere! – Lieber Freund! Milý příteli!

3) V nápisech, nadpisech, zvoláních:

Ausgang – Východ; Hilfe! Pomoc!; Feuer! Hoří!

4) U jmen látkových:

Ich trinke gern Tee, Kaffee. Piji rád čaj, kávu.

Bringen Sie mir bitte ein Glas Bier! Přineste mi prosím sklenici piva!

Avšak: *Bringen Sie mir einen Kaffee* (tj. eine Tasse Kaffee)! Přineste mi (jednu) kávu! – *Der Tee ist für dich.* Ten čaj je pro tebe.

5) U jmen sídlišť, zemí a světadílů, která jsou středního rodu:

– *von Dresden nach Berlin:* z Drážďan do Berlína

– *in Polen:* v Polsku

– *aus Amerika:* z Ameriky

Ale s přívlaskem: *das schöne Prag* – krásná Praha, *das heutige Polen* – dnešní Polsko.

1.2 Skloňování podstatných jmen

Sedmi pádům v češtině odpovídají v německém jazyce jen 4 pády. Pro oslovení užívá němčina podstatného jména bez členu, např. *Kollege!* Kolego! *Herr Müller!* Pane Müllere! Funkci, kterou má v češtině 6. a 7. pád, přebírají v němčině převážně předložkové vazby s 3. a 4. pádem.

V němčině je trojí skloňování podstatných jmen: **Silné, slabé a smíšené.**

A) Silné skloňování

Silné skloňování má u jmen mužského a středního rodu v jednotném čísle tyto koncovky:

2. p.	–(e)s
3. p.	–(e)
4. p.	–

Jména ženského rodu zůstávají v jednotném čísle bez koncovky.

Podle koncovky v 1. pádu množného čísla rozeznáváme 3 typy silného skloňování:

I. bez koncovky	–	Lehrer, Fenster
II. koncovka	–e	Tage, Jahre, Nächte
III. koncovka	–er	Wälder, Dörfer

Některá silná podstatná jména přehlasují v množném čísle kmenovou samohláskou:

a → ä	Wälder, Nächte
o → ö	Dörfer, Söhne

3. pád mn. č. je zakončen vždy na **–n**.

B) Slabé skloňování

Slabé skloňování má ve všech pádech jednotného i množného čísla **–(e)n** (kromě 1. p. jedn. č.).

Nemá nikdy přehlásku. Slabě se mohou skloňovat jen mužská podstatná jména.

C) Smíšené skloňování

Smíšené skloňování má **–(e)n** jen v množném čísle. V jednotném čísle má koncovky silného skloňování. Nemá nikdy přehlásku. Velká většina podstatných jmen ženského rodu se skloňuje smíšeně.

Všeobecná pravidla skloňování podstatných jmen

Skloňování podstatných jmen je určeno třemi tvary:

1. pádem j. č., 2. pádem j. č. a 1. pádem mn. č. Známe-li tyto 3 tvary u daného podstatného jména, víme, jak se skloňuje. Proto budou v závorkách uvedeny tyto tři tvary. U podstatných jmen ženského a středního rodu stačí znát 1. pád obou čísel, neboť se skloňují v jednotném čísle silně: ženská jména jsou v j. č. bez koncovky, podstatná jména středního rodu mají v 2. p. j. č. vždy **–(e)s**.
- Podle 2. p. j. č. podstatného jména mužského rodu (podle koncovky **–(e)s** nebo **–(e)n**) poznáme, zda se skloňuje v j.č. silně nebo slabě.
4. pád ženského a středního rodu j. č. se vždy rovná 1. pádu j. č.
- Od 1. p. mn. č. utvoříme ostatní pády mn. č. takto:
 - 4. pád mn. č. se rovná 1. p., např.: *die Wälder*
 - 2. pád mn. č. se liší jen členem: *der Wälder*
 - 3. pád je vždy zakončen na **– n**: *den Wäldern*

Přehled skloňování podstatných jmen

I. bez koncovky	–	Lehrer, Fenster
II. koncovka	–e	Tage, Jahre, Nächte
III. koncovka	–er	Wälder, Dörfer

I. Mužský rod v mn. č.: –

BEZ PŘEHLÁSKY	S PŘEHLÁSKOU
<i>učitel</i>	<i>otec</i>
der Lehrer	der Vater
des Lehrers	des Vaters
dem Lehrer	dem Vater
den Lehrer	den Vater
die Lehrer	die Väter
der Lehrer	der Väter
den Lehrern	den Vätern
die Lehrer	die Väter

II. Mužský rod v mn. č.: –e

BEZ PŘEHLÁSKY	S PŘEHLÁSKOU
<i>den</i>	<i>strom</i>
der Tag	der Baum
des Tag(e)s	des Baum(e)s

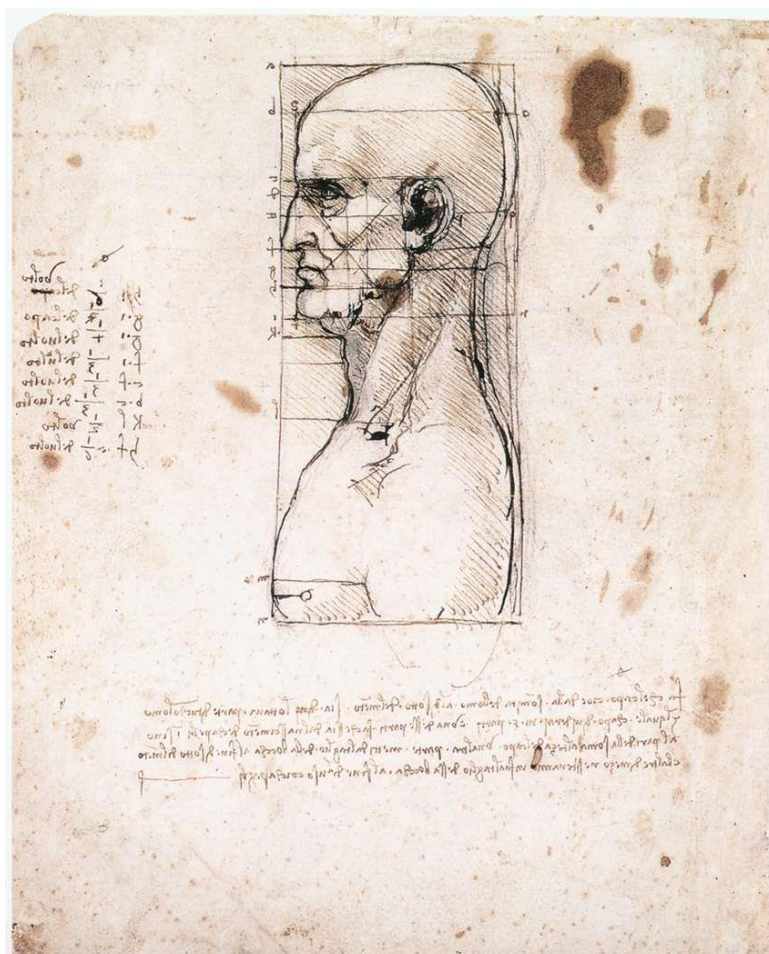
dem Tag(e)	dem Baum(e)
den Tag	den Baum
die Tage	die Bäume
der Tage	der Bäume
den Tagen	den Bäumen
die Tage	die Bäume

III. Mužský rod v mn. č.: –er (s přehláskou, pokud je možná)

les
der Wald
des Wald(e)s
dem Wald(e)
den Wald
die Wälder
der Wälder
den Wäldern
die Wälder

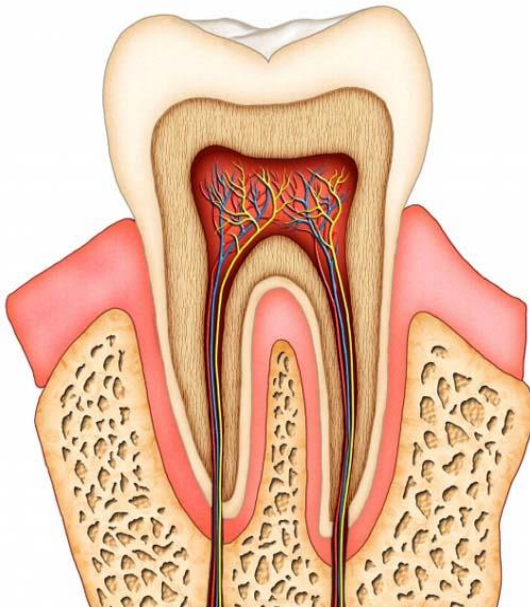
Vyskloňuj a napiš:

hlava
der Kopf
des Kopf(e)s
dem Kopf(e)
den Kopf
die Köpfe
der Köpfe
den Köpfen
die Köpfe

Zdroj: <http://www.friendsofart.net/static/images/art1/leonardo-da-vinci-male-head-in-profile-with-proportions.jpg>

zub
der Zahn
des Zahn(e)s
dem Zahn(e)
den Zahn
die Zähne
der Zähne
den Zähnen
die Zähne

Zdroj: <http://www.savemysmile.com/wp-content/uploads/2009/pictures/tooth1.jpg>

hrudník
der Brustkorb
des Brustkorb(e)s
dem Brustkorb
den Brustkorb
die Brustkörbe
der Brustkörbe
den Brustkörben
die Brustkörbe

Zdroj: <http://health.kerals.com/beauty/wp-content/uploads/2011/08/Well-developed-Chest-Fitness-and-Health.jpg>

<i>břicho</i>
der Bauch
des Bauch(e)s
dem Bauch
den Bauch
die Bäuche
der Bäuche
den Bäuchen
die Bäuche

Zdroj: <http://www.globomidia.com.br/sites/default/files/abdomen-definido.jpg>

<i>prst</i>
der Finger
des Fingers
dem Finger
den Finger
die Finger
der Finger
den Fingern
die Finger

Zdroj: <http://photos.windley.com/gallery/d/10333-2/Fingerprint.jpg>

<i>dospělý</i>
der Erwachsene
des Erwachsenen
dem Erwachsenen
den Erwachsenen
die Erwachsenen
der Erwachsenen
den Erwachsenen
die Erwachsenen

<i>optik</i>
der Optiker
des Optikers
dem Optiker
den Optiker
die Optiker
der Optiker

den Optikern

die Optiker

Zdroj:

http://t0.gstatic.com/images?q=tbn:ANd9GcR_jZ6JPZYLYe0va2crbBzOBqt0dWXp3AyEXuF4Ejc1a_fwhQlhgcw1BQdwRw

<i>krk</i>

der Hals

des Halses

dem Hals

den Hals

die Häse

der Häse

den Häsen

die Häse

Zdroj: <http://www.biblelife.org/neck-after-sideview.jpg>

Střední rod

<i>okno</i>	<i>rok</i>	<i>vesnice</i>
das Fenster	das Jahr	das Dorf
des Fensters	des Jahr(e)s	des Dorf(e)s
dem Fenster	dem Jahr(e)	dem Dorf(e)
das Fenster	das Jahr	das Dorf
die Fenster	die Jahre	die Dörfer
der Fenster	der Jahre	der Dörfer
den Fenstern	den Jahren	den Dörfern
die Fenster	die Jahre	die Dörfer

Vyskloňuj a napiš:

<i>vlas</i>
das Haar
des Haar(e)s

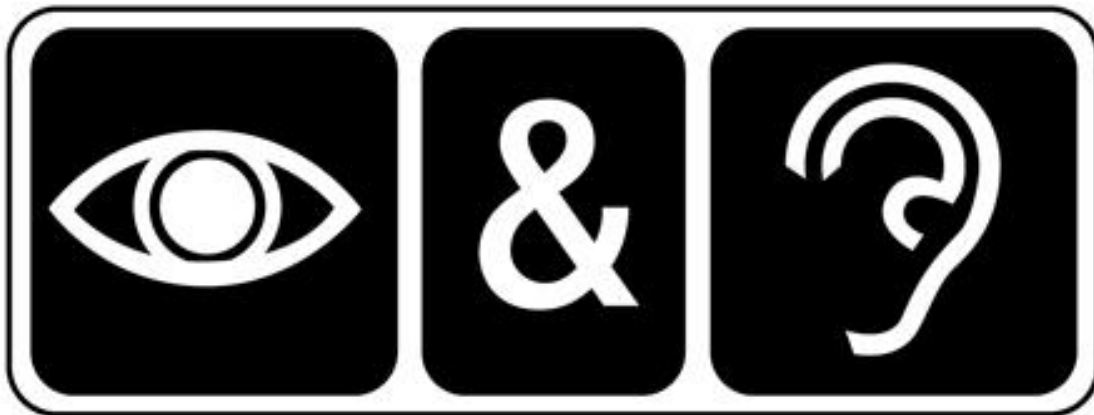
dem Haar
das Haar
die Haare
der Haare
den Haaren
die Haare

Zdroj: <http://www.gorgeousworld.net/wp-content/uploads/2011/05/Experiment-with-wild-and-exciting-punk-hair-2.jpg>

<i>ucho</i>
das Ohr
des Ohr(e)s
dem Ohr
das Ohr
die Ohren
der Ohren
den Ohren

die Ohren

Zdroj: <http://slimsmith.com/2007pix/Eye&Ear480.jpg>

oko
das Auge
des Auges
dem Auge
das Auges
die Augen
der Augen
den Augen
die Augen

dítě
das Kind
des Kind(e)s
dem Kind
das Kind
die Kinder
der Kinder
den Kindern
die Kinder

Zdroj: <http://great-pictures.com/babypictures/babyimages.jpg>

<i>kloub</i>
das Gelenk
des Gelenk(e)s
dem Gelenk
das Gelenk
die Gelenke
der Gelenke
den Gelenken
die Gelenke

<i>koleno</i>
das Knie
des Knies
dem Knie
das Knie
die Knie

der Knie
den Knien
die Knie

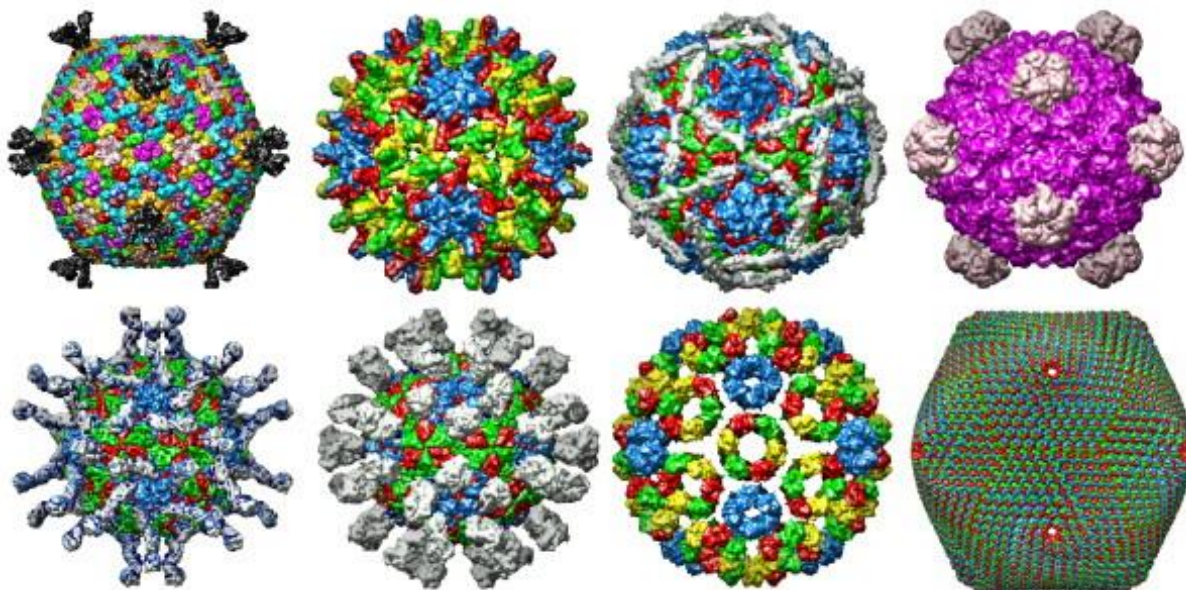
voda
das Wasser
des Wassers
dem Wasser
das Wasser
die Wasser
der Wasser
den Wassern
die Wasser

Zdroj: <http://niagarabd.com/wp-content/uploads/2011/12/water2.jpg>

virus
das Virus
des Virus
dem Virus
das Virus
die Viren
der Viren
den Viren

die Viren

Zdroj: http://www.virology.ws/wp-content/uploads/2009/03/virus_collage.jpg

Ženský rod

S přehláskou všechna na: **-er, -el, -en**, nejčastější.

Mají stejný tvar ve 2. a 3. pádě j. č.

matka	dcera
die Mutter	die Tochter
Mütter	Töchter

noc
die Nacht
der Nacht
der Nacht
die Nacht
die Nächte
der Nächte
den Nächten
die Nächte

Vyskloňuj a napiš:

jazyk
die Zunge
der Zunge

der Zunge
die Zunge
die Zungen
der Zungen
den Zungen
die Zungen

<i>nos</i>
die Nase
der Nase
der Nase
die Nase
die Nasen
der Nasen
den Nasen
die Nasen

<i>ret</i>
die Lippe
der Lippe
der Lippe
die Lippe
die Lippen
der Lippen
den Lippen
die Lippen

Zdroj:

http://onlyhdwallpapers.com/wallpaper/nose_lips_high_resolution_desktop_1587x2400_wallpaper-221764.jpg

<i>ošetření, ošetřování</i>
die Pflege
der Pflege
der Pflege
die Pflege

Obrázek: <http://www.wearethecity.com/wp-content/uploads/2012/04/caring-hands.jpg>

Slabé skloňování

Jen mužský rod, **-(e)n**, ve všech pádech kromě 1. p. j. č.

s koncovkou – en	s koncovkou – n
člověk	Čech
der Mensch	der Tscheche
des Menschen	des Tschechen
dem Menschen	dem Tschechen
den Menschen	den Tschechen
die Menschen	die Tschechen
der Menschen	der Tschechen
den Menschen	den Tschechen
die Menschen	die Tschechen

Těchto podstatných jmen je mnoho, vždy jsou to živé bytosti.

Nepravidelné skloňování

Některá podstatná jména cizího původu, koncovka v množném čísle – **s**.

jedn. č.	mn. č.
das Auto	die Autos
des Autos	der Autos
dem Auto	den Autos

das Auto	die Autos
----------	-----------

1.3 Skloňování přídavných jmen

Skloňování po členu určitém

Mužský rod:

der grüne Wald
des grünen Waldes
dem grünen Wald(e)
den grünen Wald
die grünen Wälder
der grünen Wälder
den grünen Wäldern
die grünen Wälder

Skloňování po členu neurčitém

<i>mužský rod</i>	<i>ženský rod</i>	<i>střední rod</i>
ein grüner Wald	eine grüne Wiese	ein grünes Feld
eines grünen Waldes	einer grünen Wiese	eines grünen Feldes
einem grünen Wald(e)	einer grünen Wiese	einem grünen Feld(e)
einen grünen Wald	eine grüne Wiese	ein grünes Feld

Po určitém členu a po zájmenech *dieser, jener, jeder, mancher, solcher, welcher, aller* má přívlastkové přídavné jméno:

- a) v 1. p. j. č. všech rodů a ve 4. p. j. č. rodu ženského a středního koncovku – **e**.
- b) ve všech ostatních pádech koncovku – **en**.

V 1. p. mn. č. je po zájmenech *manche, solche, welche* možná koncovka silná **-(e)** i slabá **-e(n)**:

– *manche, welche, solche gute(n) Leute*

Skloňování bez členu

<i>mužský rod</i>	<i>ženský rod</i>	<i>střední rod</i>
roter Wein	heiße Suppe	dunkles Bier
roten Weines	heißer Suppe	dunklen Biers
rotem Wein	heißer Suppe	dunklem Bier
roten Wein	heiße Suppe	dunkles Bier

Množné číslo všech rodů

grüne Wälder, Wiesen, Felder

grüner Wälder, Wiesen, Felder
grünen Wäldern, Wiesen, Feldern
grüne Wälder, Wiesen, Felder

Přívlastkové přídavné jméno bez členu má ve všech pádech koncovku členu určitého. Výjimkou je jen 2. p. j. č. mužského a středního rodu, přídavné jméno tu má koncovku – en.

1.4 Stupňování přídavných jmen

a) pravidelné:

klein (malý)	kleiner (menší)	der, die, das kleinste (nejmenší)
jung (mladý)	jünger (mladší)	der, die, das jüngste (nejmladší)
alt (starý)	älter (starší)	der, die, das älteste (nejstarší)

b) nepravidelné:

groß (velký)	größer (větší)	der, die, das größte (největší)
gut (dobrý)	besser (lepší)	der, die, das beste (nejlepší)
hoch (vysoký)	höher (vyšší)	der, die, das höchste (nejvyšší)

Příklad:

I. stupeň: *Er ist so groß wie ich.* Je tak velký jako já.

II. stupeň: *Er ist größer als ich.* Je větší než já.

III. stupeň: *Peter ist der größte von uns allen.* Petr je z nás všech největší.

Im Mai ist die Natur am schönsten. V květnu je příroda nejkrásnější.

1.5 Stupňování příslovčí

a) pravidelné:

schnell (rychle)	schneller (rychleji)	am schnellsten (nejrychleji)
stark (silně)	stärker (silněji)	am stärksten (nejsilnější)
spät (pozdě)	später (později)	am spätesten (nejpozději)

b) nepravidelné:

gut (dobře)	besser (lépe)	am besten (nejlépe)
viel (mnoho)	mehr (více)	am meisten (nejvíce)
gern (rád)	lieber (raději)	am liebsten (nejraději)

1.6 Přehled zájmena a jejich skloňování

Osobní

		1. os.	2. os.	3. os.		
Jedn. č.	1. p.	ich – já	du – ty	er – on	sie – ona	es – ono
	2. p.	meiner	deiner	seiner	ihrer	seiner
	3. p.	mir	dir	ihm	ihr	ihm
	4. p.	mich	dich	ihn	sie	es
Mn. č.	1. p.	wir – my	ihr – vy	sie – oni, ony, ona	Sie – vy	
	2. p.	unser	euer	ihrer	Ihrer	
	3. p.	uns	euch	ihnen	Ihnen	
	4. p.	uns	euch	sie	Sie	

1.6 Přehled zájmena a jejich skloňování

Osobní

		1. os.	2. os.	3. os.		
Jedn. č.	1. p.	ich – já	du – ty	er – on	sie – ona	es – ono
	2. p.	meiner	deiner	seiner	ihrer	seiner
	3. p.	mir	dir	ihm	ihr	ihm
	4. p.	mich	dich	ihn	sie	es
Mn. č.	1. p.	wir – my	ihr – vy	sie – oni, ony, ona	Sie – vy	
	2. p.	unser	euer	ihrer	Ihrer	
	3. p.	uns	euch	ihnen	Ihnen	
	4. p.	uns	euch	sie	Sie	

Přivlastňovací zájmena

Jednotné číslo		Množné číslo	
1. os.	mein, meine, mein můj, má, mé	1.os.	unser, unsere, unser náš, naše, naše
2.os.	dein, deine, dein tvůj, tvá, tvé	2.os.	euer, euere, euer váš, vaše, vaše
3.os.	sein, seine, sein jeho	3.os.	ihr, ihre, ihr jejich
	ihr, ihre, ihr její		Ihr, Ihre, Ihr Váš
	sein, seine, sein jeho		

Skloňují se v jednotném čísle jako člen neurčitý, v množném čísle jako člen určitý:

Jednotné číslo			Množné číslo
mužský rod	ženský rod	střední rod	všechny rody
unser Tisch	unsere Bank	unser Buch	unsere Tische, Bänke, Bücher
unser-es Tisches	unser-er Bank	unser-es Buches	unser-er Tische, Bänke, Bücher
unser-em Tisch	unser-er Bank	unserem Buch	unser-en Tischen, Bänken, Büchern
unser-en Tisch	unser-e Bank	unser Buch	unser-e Tische, Bänke, Bücher

Tázací zájmena

- 1.p. wer? was? kdo? co?
- 2.p. wessen? koho?
- 3.p. wem? komu?
- 4.p. wen? was? koho? co? welcher? welche? welches? který? která? které?

Skloňují se jako člen určitý.

1.p.	was für ein? jaký?	was für eine? jaká?	was für ein? jaké?
2.p.	was für eines? jakého?	was für einer? jaké?	was für eines? jakého?
3.p.	was für einem? jakému?	was für einer? jaké?	was für einem? jakému?
4.p.	was für einen? jakého?	was für eine? jakou?	was für ein? jaké?

Množné číslo: was für? jací? jaké? jaká?

Ukazovací zájmena

Dieser, diese, dieses – tento, tato, toto – skloňují se jako určitý člen.

Jener, jene, jenes – onen, ona, ono – skloňují se jako určitý člen.

Der, die, das – ten, ta, to.

Derjenige, diejenige, dasjenige – ten, ta, to, onen, ona, ono.

Derselbe, dieselbe, dasselbe – (ten)týž, (ta)táž, totéž.

Ein solcher, eine solche, ein solches – takový, taková, takové.

Jednotné číslo			Množné číslo	
1.p.	der – ten	die – ta	das – to	die – ti, ty, ta
2.p.	dessen	deren	dessen	deren, derer
3.p.	dem	der	dem	denen
4.p.	den	die	das	die

Jednotné číslo	Množné číslo
----------------	--------------

1.p.	derjenige – ten	diejenige – ta	dasjenige – to	diejenigen – ti, ty, ta
2.p.	desjenigen	derjenigen	desjenigen	derjenigen
3.p.	demjenigen	derjenigen	demjenigen	denjenigen
4.p.	denjenigen	diejenige	dasjenige	diejenigen

Jednotné číslo				Množné číslo
1.p.	derselbe – týž	dieselbe – táž	dasselbe – totéž	dieselben – titíž, tytéž, tatáž
2.p.	desselben	derselben	desselben	derselben
3.p.	demselben	derselben	demselben	denselben
4.p.	denselben	dieselbe	dasselbe	dieselben

Jednotné číslo				Množné číslo
1.p.	ein solcher – takový	eine solche – taková	ein solches – takové	solche – takoví, takové, taková
2.p.	eines solchen	einer solchen	eines solchen	Solcher
3.p.	einem solchen	einer solchen	einem solchen	solchen
4.p.	einen solchen	eine solche	ein solches	solche

Vztažná zájmena

Jednotné číslo				Množné číslo
1.p.	der, welcher – který	die, welche – která	das, welches – které	die, welche – kteří, které, která
2.p.	dessen, welches	deren, welcher	dessen, welches	deren
3.p.	dem, welchem	der, welcher	dem, welchem	denen
4.p.	den, welchen	die, welche	das, welches	die, welche

Zájmenu der, die, das náleží přednost před tvary welcher, welche, welches.

Neurčitá zájmena

Mancher, manche, manches – mnohý, mnohá, mnohé – skloňují se jako určitý člen.

Jeder, jede, jedes – každý, každá, každé.

Es - ono má jen 1.p. Etwas – něco, nichts – nic – mají jen 1. a 4.p.

Es ve funkci formálního podmětu

1.p.	man (člověk, lidé)	jemand – někdo	niemand – nikdo
2.p.	–	jemandes	niemandes

3.p.	einem	jemand(em)	niemand(em)
4.p.	einen	jemand(en)	niemand(en)

1.7 Přehled předložek

Se 4.p.	durch: skrz(e), obyč. prostý 7.p.	např. durch den Wald – lesem
	für: pro, za	
	ohne: bez	
	gegen: proti	
	um: o, za	
Se 3.p.	aus: z	
	nach: po, za	nach dir: po tobě; nach Berlin: do Berlína
	außer kromě, mimo außer	
	bei: při, u	
	mit: s	
	samt: s (silnější než mit)	
	binnen: během, za (časově)	
	seit: od (časově)	seit dem Jahre...: od roku...
	gegenüber: proti (místně)	dem Garten gegenüber: proti zahradě
	nächst: poblíž	
	von: od, o	von dir: od tebe
S 2.p.	anstatt, statt: místo	
	diesseits: z této strany	
	jenseits: z oné strany	
	außerhalb mimo, vně	
	innerhalb: uvnitř	
	inmitten: uprostřed	
	oberhalb: nad	
	mittels: prostřednictvím čeho	(nebo prostý 7.p.)
	unweit: nedaleko	
	während: po dobu, za (časově)	
	wegen: pro (z důvodu)	
	um... willen: pro, kvůli	

se 3. nebo 4. pádem	U těchto předložek se dává 3. pád, pokud odpovídáme na otázku <i>kde?</i> (místo) a 4. pád, pokud odpovídáme na otázku <i>kam?</i> (směr)	
	an: k, u, na	ans Fenster – k oknu (<i>kam?</i>) am Fenster – u okna (<i>kde?</i>)
	auf: na (vodorovné ploše)	auf den Tisch – na stůl (<i>kam?</i>) auf dem Tisch – na stole (<i>kde?</i>)
	hinter: za	hinter den Sessel – za křeslo (<i>kam?</i>) hinter dem Sessel – za křeslem (<i>kde?</i>)
	in: v, do	in den Schrank – do skříně (<i>kam?</i>) in dem Schrank – ve skříni (<i>kde?</i>)
	neben: vedle	neben die Tür – vedle dveří (<i>kam?</i>) neben der Tür – vedle dveří (<i>kde?</i>)
	über: nad	über den Spiegel – nad zrcadlo (<i>kam?</i>) über dem Spiegel – nad zrcadlem (<i>kde?</i>)
	unter: 1) pod 2) mezi (více než dvěma)	unter den Tisch – pod stůl (<i>kam?</i>) unter dem Tisch – pod stolem (<i>kde?</i>) unter die Menschen – mezi lidi (<i>kam?</i>) unter den Menschen – mezi lidmi (<i>kde?</i>)
	vor: před	vor den Fernseher – před televizi (<i>kam?</i>) vor dem Fernseher – před televizí (<i>kde?</i>)
	zwischen: mezi (dvěma)	zwischen die Sessel – mezi křesla (<i>kam?</i>) zwischen den Sesseln – mezi křesly (<i>kde?</i>)

V němčině lze předložku *kvůli* vyjádřit rovněž složeninou podstatného jména a přípony – halben, -halber, -wegen: krankheitshalber – pro nemoc, kvůli nemoci; meinethalben, meinethwegen: kvůli mně; deinethalben, deinethwegen: kvůli tobě

1.8 Zápor

Nejčastěji užívané zápornky: *nein* (ne), *nicht* (ne), *nichts* (nic), *nie/niemals* (nikdy), *niemand* (nikdo), *kein* (žádný), *weder – noch* (ani – ani), *kein mehr/nicht mehr* (už žádný/už

ne)

Způsob používání záporek:

A) Samostatná odpověď na otázku zjišťovací: *nein*

(1) *Kommt er? – Nein.* (Přijde? – Ne.)

Odpověď lze rozšířit o větu se záporkou *nicht* (viz B.) nebo *kein* (viz C.):

(2a) *Kommt er? – Nein, er kommt nicht.* (Přijde? – Ne, nepřijde.)

(2b) *Siehst du das Buch? – Nein, ich sehe kein Buch.* (Vidíš tu knihu? – Nevidím žádnou knihu.)

B) Zápor u slovesa: *nicht*

(3) *Wir verstehen die Definition nicht.* (Nerozumíme té definici.)

Záporka *nicht* se může vztahovat buď na celou větu:

(4) *Der Bus kommt nicht.* (Autobus nepřijede. = nepřijede vůbec, negujeme celou větu)
(Stejně je tomu i ve větě (2) a (3).)

nebo jen na některou její část:

(5) *Der Bus kommt nicht um 11 Uhr, (sondern erst um 12).* (Autobus nepřijede v 11 hodin, (ale až ve 12). = negujeme pouze časový údaj, tzn. autobus přijede, ale ne v 11 hodin)
Zde stojí záporka bezprostředně před členem, který se neguje.

C) Zápor u podstatného jména: *kein*

Záporka *kein* stojí vždy u podstatného jména. Do češtiny překládáme pomocí slova *žádný* nebo pouze větným záporem (viz (6)).

Zda máme užít záporku *nicht* nebo *kein*, poznáme, když větu změníme na kladnou. *Kein* se užije tehdy, když v kladné větě stojí člen neurčitý příp. podstatné jméno bez členu:

(6) *Ich sehe da kein Buch.* (Nevidím tam (žádnou) knihu.)

Kladně: *Ich sehe da ein Buch.* (Vidím tam (nějakou) knihu.)

Nicht se použije, pokud v kladné větě je určitý člen:

(7) *Ich kenne die Frau nicht.* (Neznám tu ženu.)

Kladně: *Ich kenne die Frau.* (Znám tu ženu.)

D) Další záporky – příklady:

(8) *Ich sehe (gar) nichts.* – (Nevidím (vůbec) nic.)

(9) *Das macht er nie.* – (To nikdy nedělá.)

(10) *Niemand mag ihn.* – (Nikdo ho nemá rád.)

(11) **Weder ich noch** du sind in diesem Jahr krank gewesen. – (Ani já ani ty jsme nebyli tento rok nemocní.)

E) České už ne: zápornka + mehr

(12) Er ist **nicht mehr** jung. – (Už není mladý.)

(13) Ich habe **kein Geld mehr**. – (Už nemám peníze.)

(14) Ich habe **nichts mehr**. – (Už nemám nic.)

(15) Er kommt **nie mehr**. – (Už nikdy nepřijde.)

(16) Es kommt **niemand mehr**. – (Už nikdo nepřijde.)

F) Pravidlo jednoho záporu ve větě

V každé větě lze – na rozdíl od češtiny – použít pouze jeden zápor:

(17) **Nikdy** jsem **nikoho neviděl** kupovat tuhle knihu. – Ich habe **nie** jemanden gesehen dieses Buch kaufen.

(srov. další příklady výše a jejich překlady)

Další příklady

Na zjišťovací otázku zní záporná odpověď jedním slovem **nein**.

Haben Sie Schmerzen? Nein, ich habe keine Schmerzen. V čele věty je **nein** a za slovesem zápornka **nicht**.

Českému není odpovídá v němčině (er, sie, es) **ist nicht**.

Zápornka se klade jen jednou:

Niemand ist hier. Nikdo tu není.

Das ist nichts. To nic není.

Er kommt nie spät nach Hause. Nikdy nepřichází pozdě domů.

Postavení zápornky **nicht**:

V tázací větě je **nicht** za podmětem:

Sind Sie nicht müde? Nejste unaven?

V záporné větě je zájmeno **kein**, když v kladné větě je podstatné jméno s neurčitým členem (místo nicht ein je kein).

- kladně - Er hat einen Bruder. On má bratra.

- záporně - Er hat keinen Bruder. On nemá bratra.

Českému již ne odpovídá v němčině **nicht** (nebo jiná zápornka) **mehr**: např.

Už není mladý. Er ist nicht mehr jung.

Nemám už nic. Ich habe nichts mehr.

1.9 Časování sloves

Infinitiv německých sloves je zakončen na **-en**, méně často na **-eln** nebo **-ern**. Slovesný kmen získáme odtržením této koncovky (např. *schreiben* (psát) – kmen *schreib-*).

Podmět v němčině musí být vždy vyjádřen.

1.9.1 Časování sloves v přítomném čase

Časování pravidelných sloves v přítomném čase

Při časování pravidelných sloves v přítomném čase se ke kmeni slovesa (viz 1.9) přidávají koncovky:

1. ich	- e
2. du	- st
3. er/sie/es	- t
1. wir	- en
2. ihr	- t
3. sie	- en

Takto se časují např. slovesa *hören, lachen, lernen, fotografieren* atd.

Pro vykání jedné i více osobám se používá 3. osoba čísla množného, zájmeno (osobní i přivlastňovací) se píše s velkým písmenem: Sie.

A. U sloves, jejichž kmen končí na **-t, -d nebo skupinu souhlásek zakončenou na -m nebo -n**, se před koncovku 2. a 3. os. j. č. a 2. os. mn. č. vkládá pro usnadnění výslovnosti **-e-**:

1. ich	- e
2. du	- est
3. er/sie/es	- et
1. wir	- en
2. ihr	- et
3. sie	- en

Sem patří např. slovesa *antworten, warten, arbeiten* (du antwortest – er antwortet – ihr antwortet atd.)

B. Končí-li slovesný kmen na **-s, -ss, -ß, -z, -tz**, tvoří se 2. os. j. č. pouze koncovkou **-t**:

1. ich	- e
2. du	- t
3. er/sie/es	- t
1. wir	- en
2. ihr	- t
3. sie	- en

Sem patří např. slovesa *tanzen, heißen, platzen* (du heißt, stejně jako er heißt).

C. Slovesa s infinitivem zakončeným na **-eln** často v 1. os. j. č. vypouštějí z kmene **-e-**, v 1. a 3. osobě mn. č. nepřibírají **-en**, ale pouze **-n**:

handeln – ich hand(**e**)le – wir hande**ln** – sie hande**ln**

D. Slovesa s infinitivem zakončeným na **-ern** v 1. a 3. osobě mn. č. nepřibírají **-en**, ale pouze **-n**:

wandern – wir wandern – sie wandern

Časování nepravidelných sloves v přítomném čase

U některých sloves dochází při časování ke změně kmenové souhlásky v 2. a 3. osobě jednotného čísla. Koncovky zůstávají stejné jako u pravidelných sloves.

A. -a- → -ä-

Nepravidelná slovesa s kmenovou samohláskou **-a-** tuto samohlásku přehlasují.
Např. *fahren* (jet):

ich fahre
du **fährst**
er/sie/es **fährt**
wir fahren
ihr fahrt
sie fahren

Podobně *fallen* (padat), *fangen* (chytat), *halten* (držet), *tragen* (nést), *waschen* (mýt).

Slovesa *halten* (držet), *braten* (smažit), *raten* (radit) nemají ve 3. os. j. č. koncovku **-t**: *er hält, er brät, er rät*

B. -e- → -i- nebo -ie-

a) Některá nepravidelná slovesa s kmenovou samohláskou **-e-** mění tuto samohlásku na **-i-**.
Např. *helfen* (pomoci):

ich helfe
du **hilfst**
er/sie/es **hilft**
wir helfen
ihr helft
sie helfen

Podobně např. *essen* (jíst), *geben* (dát), *messen* (měřit), *sterben* (umřít), *nehmen* (vzít, brát) – zde však du **nimmst**, er **nimmt**)

b) U některých nepravidelných sloves s kmenovou samohláskou **-e-** se tato mění v **-ie-**, např. *sehen* (vidět):

ich sehe
du **siehst**
er/sie/es **sieht**
wir sehen

ihr seht
sie sehen

Podobně *empfehlen* (doporučit), *lesen* (číst), *stehlen* (krást).

C. Slovesa *wissen* a *stoßen* mají zvláštní časování:

ich weiß	ich stoße
du weißt	du stößt
er/sie/es weiß	er/sie/es stößt
wir wissen	wir stoßen
ihr wisst	ihr stoßt
sie wissen	sie stoßen

D. Pomocná slovesa *haben*, *sein* a *werden*

ich habe	ich bin	ich werde
du hast	du bist	du wirst
er/sie/es hat	er/sie/es ist	er/sie/es wird
wir haben	wir sind	wir werden
ihr habt	ihr seid	ihr werdet
sie haben	sie sind	sie werden

Slovesa s odlučitelnými předponami

Odlučitelné předpony se při časování v přítomném čase, préteritu (minulém čase jednoduchém) a imperativu (rozkazovacím způsobu) přesunují na konec věty:

Der Zug **fährt** um 11 Uhr **ab**. (sloveso v infinitivu: *abfahren*) – Vlak odjíždí v 11 hodin.
Was **hast** du jetzt **vor**? (sloveso v infinitivu: *vorhaben*) – Co teď zamýšlíš?

K nejčastějším odlučitelným předponám patří: *ab-*, *an-*, *auf-*, *aus-*, *ein-*, *fest-*, *fort-*, *her-*, *mit-*, *nach-*, *statt-*, *teil-*, *um-*, *vor-*, *weg-*, *zu-*, *zurück-*, *zusammen-*.

Rozkazovací způsob

Rozkazovací způsob se tvoří:

- v 2. os. j. č. vypuštěním osobního zájmena a koncovky *-st*.

du spielst → spiel!

U některých sloves se přidá koncovka *-e* (u sloves s kmenem na *-t*, *-d*, *-tm*, *-chn*, *-ffn*, *-ig*), např.

du öffnest → öffne!

- v 2. os. mn. č. vypuštěním osobního zájmena *ihr*:

ihr spielt → spielt!

- v 1. os. mn. č. přehozením osobního zájmena a slovesného tvaru:

wir spielen → spielen wir!

- při vykání rovněž přehozením osobního zájmena a slovesného tvaru:

Sie spielen → spielen Sie!

U sloves s přehláskou kmenového -a- se rozkazovací způsob 2. os. j. č. tvoří bez přehlásky:

du fährst → fahr!

U sloves, kde se kmenové -e- mění v -i- nebo -ie-, se tato změna zachová i u rozkazovacího způsobu:

du gibst → gib!

du liest → lies!

Časování modálních sloves v přítomném čase

V němčině je šest modálních (způsobových) sloves, která určitým způsobem „modifikují“ děj. Často se pojí s infinitivem

Ich muss schon gehen. – Musím už jít.

mohou však stát i samostatně:

Ich will nicht mehr. – Už nechci.

V jednotném čísle většinou mění kmenovou samohlásku:

	müssen <i>(muset)</i>	können <i>(moci, umět)</i>	dürfen <i>(smět)</i>	sollen <i>(mít závazek, povinnost)</i>	wollen <i>(chtít)</i>	mögen <i>(mít rád)</i>
ich	muss	kann	darf	soll	will	mag
du	musst	kannst	darfst	sollst	willst	magst
er/sie/es	muss	kann	darf	soll	will	mag
wir	müssen	können	dürfen	sollen	wollen	mögen
ihr	müsst	könnt	dürft	sollt	wollt	mögt
sie	müssen	können	dürfen	sollen	wollen	mögen

1.9.2 Budoucí čas

Pro nejbližší budoucnost se užívají tvary přítomného času:

Ich gehe morgen ins Kino. – Jdu (půjdu) zítra do kina.

Budoucí čas - Futurum I se tvoří pomocí tvarů slovesa werden (viz 1. 9. 1. 2 D) a infinitivu významového slovesa:

ich werde schreiben – budu psát

1.9.3 Präteritum (jednoduchý minulý čas)

Präteritum pravidelných sloves

Präteritum je minulý čas, který se užívá obvykle v písemném či monologickém projevu. V mluveném jazyce se používá pouze präteritum sloves *sein*, *haben*, fráze *es gibt* a modálních sloves.

Tvary präterita se tvoří pomocí koncovek přidávaných ke slovesnému kmeni (slovesný kmen viz 1. 9)

1. ich	- te
2. du	- test
3. er/sie/es	- te
1. wir	- ten
2. ihr	- tet
3. sie	- ten

Končí-li slovesný kmen na –d, -t, -dm, -chn, -ffn, vsune se před koncovku –te ještě -e-:

1. ich	- ete
2. du	- etest
3. er/sie/es	- ete
1. wir	- eten
2. ihr	- etet
3. sie	- eten

Präteritum (jednoduchý minulý čas) nepravidelných a smíšených sloves

A. Nepravidelná slovesa obvykle mění v präteritu kmenovou samohlásku. 1. a 3. osoba č. jednotného odpovídají kmeni (nemají koncovku), ostatní osoby přijímají koncovku přítomného času:

fahren – kmen *fuhr*

1. ich	fuhr
2. du	fuhrst
3. er/sie/es	fuhr
1. wir	fuhren
2. ihr	fuhrt
3. sie	fuhren

Tvary präterita nepravidelných sloves je nutno naučit se z paměti.

B. Slovesa smíšená mají stejné koncovky jako pravidelná slovesa (viz 1.9.3 - präteritum pravidelných sloves), ale jejich kmen se mění jako u silných sloves, např.:

brennen – ich brannte
kennen – ich kannte

C. Modální slovesa ztrácejí v préteritu přehlásku (kromě *sollen*) a přibírají koncovky časování pravidelných sloves (viz préteritum pravidelných sloves):

können – ich konnte
dürfen – ich durfte
müssen – ich musste
sollen – ich sollte
wollen – ich wollte
mögen – ich mochte

1.9.4 Perfektum (složený minulý čas)

Perfektum je minulý čas užívaný převážně v mluveném jazyce. Skládá se z pomocného slovesa *haben* nebo *sein* v přítomném čase a příčestí minulého.

Příčestí minulé pravidelných sloves

Příčestí minulé pravidelných sloves se tvoří přidáním předpony **ge-** a přípony **-t** ke kmeni slovesa:

kaufen → kmen kauf- → příčestí **gekauft**

- U sloves, jejichž kmen končí na -t, -d, -chn, -ffn, se kvůli jednodušší výslovnosti přidává koncovka -et:

warten → kmen wart- → příčestí **gewartet**

- U sloves s odlučitelnými předponami se předpona ge- vkládá mezi předponu a kmen slovesa:

einkaufen → kmen kauf- → příčestí **eingekauft**

- U sloves s neodlučitelnými předponami (tj. předpony be-, ge-, emp-, ent-, er-, ver-, zer-, miss-) a u sloves končících na -ieren se příčestí minulé tvoří bez předpony ge-:

bestellen → kmen bestell- → příčestí **bestellt**

fotografieren → kmen fotografier- → příčestí **fotografiert**

Příčestí nepravidelných a smíšených sloves

U nepravidelných sloves dochází ke změnám v kmeni, které je nutno se naučit. Kmen pak přibírá předponu ge- a koncovku -en.

helfen → příčestí **geholfen**

Slovesa smíšená tvoří příčestí minulé jako slabá slovesa pomocí předpony ge- a koncovky

–t, ale zároveň dochází ke změnám v kmeni jako u nepravidelných sloves, např.

brennen → přičestí **gebrannt**

Slovesa s odlučitelnými předponami vkládají předponu ge- mezi odlučitelnou předponu a kmen slovesa (podobně jako pravidelná slovesa, srov. 1.9.4 - přičestí minulé pravidelných sloves):

aussehen → přičestí **ausgesehen**

Přičestí stojí vždy na konci věty:

Was habt ihr heute **gemacht**? – Wir haben den ganzen Tag **gelacht**.

Pomocné sloveso v perfektu

Některá slovesa tvoří perfektum s pomocným slovesem *haben*, jiná *sein*:

- perfektum s *haben* tvoří většina sloves, mj. všechna zvrtná a modální slovesa

sich verlieben – Sven hat sich in Anna verliebt. (Sven se zamiloval do Anny.)

können – Ich habe es nicht gekonnt. (Neuměl/a jsem to.)

- perfektum se *sein* tvoří slovesa vyjadřující pohyb (fahren – ich bin gefahren) nebo změnu stavu (einschlafen (*usnout*) – ich bin eingeschlafen)

- perfektum se *sein* tvoří rovněž slovesa *sein*, *werden*, *bleiben*, *passieren/geschehen/vorkommen* (*stávat se*, *přihodit se*), *gelingen* (*podařit se*)

1.9.5 Pasívum (trpný rod)

Pasívum se skládá z určitého tvaru slovesa *werden* (viz 1.9.1 - časování nepravidelných sloves v přítomném čase - D) a přičestí minulé (viz 1.9.4 - přičestí minulé pravidelných sloves a 1.9.4 - přičestí nepravidelných a smíšených sloves). Vyjadřuje děj, jehož původce není důležitý nebo známý. Srov. v češtině

Mechanik repariert auto. – Auto je opravováno (mechanikem)/Auto se opravuje.

Der Mechaniker repariert **das Auto**. – **Das Auto** wird (vom Mechaniker) repariert.

Rod činný a trpný mohou vyjadřovat tentýž obsah. Při změně věty činné ve větu trpnou se **předmět věty činné ve 4. pádě** stává podmětem věty trpné a činný rod slovesa se převádí na trpný. Pokud je v trpné větě vyjádřen původce děje, je připojen pomocí předložky *von* nebo *durch* (viz výše).

Je-li ve větě činné **předmět ve 3. pádě**, zůstává tento beze změny:

Sie hilft **der Mutter**.

Der Mutter wird (von ihr) geholfen.

Chybějící podmět může být alternativně nahrazen neosobním zájmenem *es*:

Es wird **der Mutter** (von ihr) geholfen.

Je-li ve větě činné **předložkový pád**, zůstává beze změny, případně může být užito neosobní zájmeno es:

Wir diskutieren **über den Film**.

Über den Film wird (von uns) diskutiert.

Es wird **über den Film** (von uns) diskutiert.

Vyjadřování pomocí trpného rodu se v němčině užívá mnohem častěji než v češtině.

Procvičte pomocí on-line cvičení:

http://www.mein-deutschbuch.de/lernen.php?menu_id=148

1.10 Základy syntaxe

Na rozdíl od češtiny se pořádek slov v německé větě řídí poměrně pevnými pravidly. Každá německá věta musí mít (na rozdíl od češtiny) podmět (vyjádřený podstatným jménem, zájmenem, neosobním es nebo všeobecným *man*).

1.10.1 Slovosled věty oznamovací

Oznamovací věta může mít dva typy slovosledu – přímý a nepřímý. Určité sloveso (přísudek) stojí však vždy na druhém místě.

A) Přímý slovosled

1.	2.	3.
podmět	přísudek	případné další větné členy
Ich	spiele	gern Tischtennis.
Die Pizza	liegt	seit drei Tagen im Kühlschrank.
Ich	lerne	Deutsch.
Das Baby	schläft.	

B) Nepřímý slovosled

Chceme-li některý větný člen zdůraznit, přesuneme jej na první místo ve větě. Přísudek zůstává na druhém místě, hned za ním následuje podmět.

1.	2.	3.	(4.)
zdůrazněný člen	přísudek	podmět	případné další větné členy
Tischtennis	spiele	ich	gern.
Seit drei Tagen	liegt	die Pizza	im Kühlschrank.
Den Tisch	kaufe	ich.	

C) Větný rámeček

Závislý infinitiv, přičestí minulé nebo odlučitelná předpona se kladou na konec věty. Spolu s určitým tvarem slovesa tvoří tzv. větný rámeček. Principy přímého i nepřímého slovosledu zůstávají zachovány.

Přímý slovosled:

1.	2.	3.	4.
podmět	přísudek	příp. další členy	infinitiv/příčestí/předpona
Martin	kann	natürlich sehr gut	schwimmen. (infinitiv)
Ich	habe	gestern Tischtennis	gespielt. (příčestí minulé)
Sie	macht	das Licht	aus. (odlučitelná předpona)
Das Medikament	wird		verschrieben. (příčestí minulé u trpného rodu)

Větný rámec zůstává zachován i v případě nepřímého slovosledu:

1.	2.	3.	4.	5.
zdůrazněný člen	přísudek	podmět	příp. další členy	infinitiv/příčestí/předpona
Natürlich	kann	Martin	sehr gut	schwimmen. (infinitiv)
Gestern	habe	ich	Tischtennis	gespielt. (příčestí minulé)
Selbstverständlich	macht	sie	das Licht	aus. (odlučitelná předpona)

D. Souřadné souvětí

Souřadné souvětí se skládá ze dvou nebo více hlavních vět, které mohou být spojeny spojkou nebo mohou stát bez ní:

Sie gehen ins Kino und ich bleibe zu Hause.

Sie gehen ins Kino, ich bleibe zu Hause.

a) spojky vyžadující přímý slovosled:

Spojky souřadící jsou: **und** (*a, i*), **aber** (*ale, avšak*), **denn** (*protože*), **oder** (*nebo*), **sondern** (*nýbrž, ale*). Tyto spojky nemění slovosled věty, kterou uvozují (ať se již jedná o větu oznamovací nebo tázací – slovosled věty tázací viz 1.10.2):

Ich muss lernen, **aber** ich möchte lieber schwimmen gehen.

Ich lerne, **denn** ich möchte gut Deutsch sprechen.

Lernen wir **oder** gehen wir schwimmen?

b) spojky vyžadující nepřímý slovosled:

Některé spojky souřadící uvádějí větu s nepřímým slovosledem (nepřímý slovosled viz 1.10.1. B). Jedná se o spojky **also** (*tedy, tudíž*) a příslovce ve funkci spojky **außerdem** (*kromě toho, mimo to*), **deshalb**, **darum**, **deswegen** (*proto*), **dann** (*potom*), **sonst** (*jinak*), **trotzdem** (*přesto*).

Ich fühle mich nicht gut, **deshalb** gehe ich zum Arzt.

Beeil dich, **sonst verpasst du** den Bus.

1.10.2 Slovosled věty tázací

Otázky jsou dvojího druhu: zjišťovací (na něž odpovídáme *ano* nebo *ne*; v němčině se proto nazývají „Ja-Nein-Fragen“) a doplňovací (odpovídáme slovem nebo celou větou).

A) Otázky zjišťovací

Otázky zjišťovací se tvoří z věty oznamovací s přímým slovosledem jednoduchým přesunutím přísudku na první místo. Podmět stojí hned za ním.

Věta oznamovací: **Er lernt** Deutsch.

Otázka zjišťovací: **Lernt er** Deutsch? (Odpověď: Ja./Nein.)

B) Otázky doplňovací

Otázky doplňovací obsahují tázací výrazy (v němčině obvykle začínají hláskou **w**, odtud jejich označení „W-Fragen“). Tázací výraz stojí na samém začátku věty, poté následuje přísudek, podmět a další větné členy.

Věta oznamovací: **Er lernt** Deutsch.

Otázka doplňovací: **Warum lernt er** Deutsch? (Odpověď: Weil er in Deutschland arbeiten möchte.)

Srov. též souřadné spojení vět 1.10.1 D.

1.10.3 Slovosled věty vedlejší

Věty vedlejší mají zvláštní slovosled. Na prvním místě stojí spojka, poté podmět a určitý tvar slovesa až na konci věty.

Maria kommt, **wenn sie Zeit hat**.

Ich kaufe ein Huhn, **weil ich** gern Geflügel **esse**.

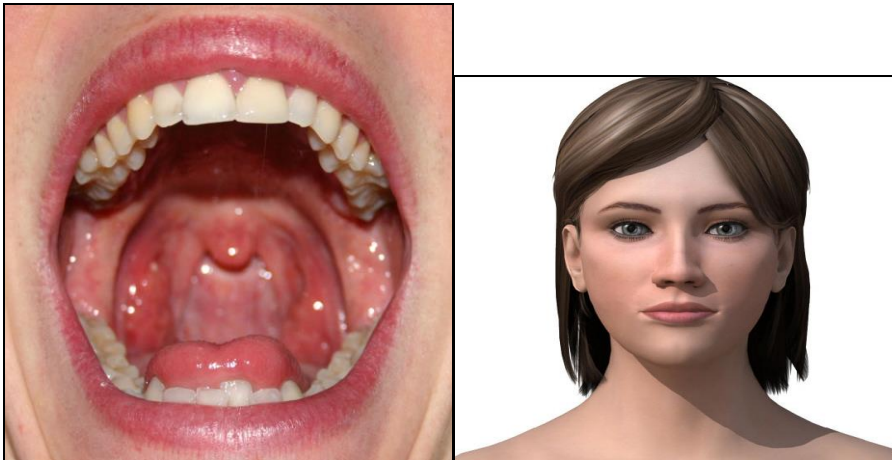
Tento slovosled mají věty vedlejší všech typů (předmětné, příčinné, časové, účelové, přípustkové i důsledkové) a rovněž věty vztažné, kde funkci spojky plní vztažné zájmeno, které stojí na prvním místě:

Das ist das Deutschbuch, **das ich** im Kurz benutzt **habe**.

Das ist der Patient, **den der Arzt** gestern behandelt **hat**.

2 Popis těla

2.1 Beschreibung des menschlichen Körpers (Gesamtbeschreibung)

hlava	der Kopf (-(e)s, -ö-e)
vlas	das Haar (-(e)s, -e)
čelo	die Stirn (-, -en)
oko	das Auge (-s, -n)
ucho	das Ohr (-(e)s, -en)
nos	die Nase (-, -n)
jazyk	die Zunge (-, -n)
ret	die Lippe (-, -n)
zub	der Zahn (-(e)s, -ä-e)
ústa	der Mund (-(e)s, -ü-er)
krk	der Hals (-es, -ä-e)

Zdroj:

<http://health.yahoo.net/vp/body/graphics/fullsize/head.jpg>

<http://trollitc.com/wp-content/uploads/2010/06/Open-Mouth.jpg>

Fragen: Wo befinden sich die Zähne und die Zunge?

Antwort: Die Zunge und die Zähne befinden sich im Mund.

Welche Teile hat der Kopf? Antwort:

die Haare
die Augen
die Nase
den Mund
die Ohren

Der Brustkorb und der Bauch

hrudník	der Brustkorb (-(e)s, -ö-e)
prso	die Brust (-, -ü-e)
bránice	das Zwerchfell (-(e)s, -e)
břicho	der Bauch (-(e)s, -ä-e)
pupek	der Nabel/Bauchnabel (-s, - nebo -ä-)

Zdroj:

http://www.delivery.superstock.com/WI/223/1742/PreviewComp/SuperStock_1742R-4572.jpg

Fragen: Nennen Sie, was auf dem Brustkorb zu sehen ist.

Antwort: Auf dem Brustkorb sind zu sehen:

Die Brüste

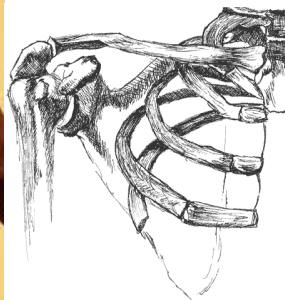
Was ist auf dem Bauch zu sehen?

Antwort: Auf dem Bauch ist der Nabel/der Bauchnabel zu sehen.

Was trennt den Brustkorb vom Bauch?

Antwort: Das Zwerchfell trennt den Brustkorb vom Bauch.

Der hintere Teil des Brustkorbes

rameno	die Schulter (-, -n)
lopatka	das Schulterblatt (-(e)s, -ä-er)
záda	der Rücken (-s, -)
páteř	die Wirbelsäule (-, -n)
kostrč	das Steißbein (-(e)s, -e)
hýždě	das Gesäß (-es, -e)

Zdroj:

http://www.nephilagraphic.com/portfolio/images/shoulder_blade.GIF

http://t1.gstatic.com/images?q=tbn:ANd9GcRIrZ2p4qD_9PDvJgNX7N9me3VPywreK mzBfMz6oz-TRINiDxkTfVEhzkeUQ

Fragen:

Welche Teile befinden sich am Rücken?

Antwort: Am Rücken befinden sich die Wirbelsäule, die Schulterblätter und das Steißbein.

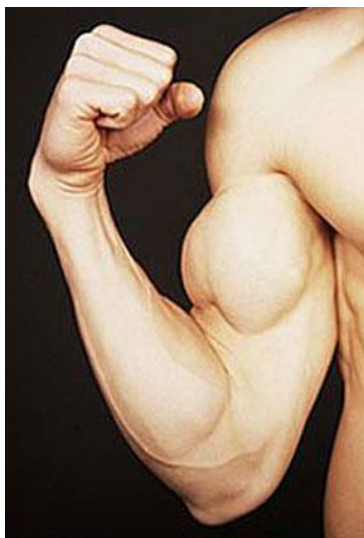
Wie viele Schulterblätter haben wir?

Antwort: Wir haben zwei Schulterblätter.

Wo am Rücken ist das Steißbein?

Antwort: Das Steißbein ist der letzte Teil der Wirbelsäule, es befindet sich ganz unten.

Die Arme und die Beine

paže	der Arm (-(e)s, -e)
loket	der Ellenbogen (-s, -)
zápěstí	das Handgelenk (-(e)s, -e)
prst	der Finger (-s, -)
ruka	die Hand (-, -ä-e)

nehet na ruce	der Fingernagel (-s, -ä-)
---------------	---------------------------

Zdroj:

<http://pulledmuscles.com/wp-content/uploads/2009/11/Arm-2.jpg>

Fragen:

Wie viele Finger hat eine Hand?

Antwort: Eine Hand hat fünf Finger.

Haben wir zwei Ellenbogen?

Antwort: Ja, wir haben zwei Ellenbogen

Noha – das Bein

noha	das Bein (-(e)s, -e)
stehno	der Oberschenkel (-s, -)
lýtko	die Wade (-, -n)
kotník	der Fußknöchel (-s, -)
koleno	das Knie (-s, -)
noha od kotníku dolů	der Fuß (-es, -ü-e)
chodidlo	die Fußsohle (-, -n)
pata	die Ferse (-, -n)

prst	die Zehe (-, -n) / der Zeh (-s, -en)
nehet	der Fußnagel (-s, -ä-)

Notiz: der Plattfuß = plochá noha

Zdroj:

<http://health.yahoo.net/vp/body/graphics/fullsize/leg.jpg>

Fragen und Antworten:

Wie viele Knie hat ein Bein?

Antwort: Ein Bein hat nur ein Knie.

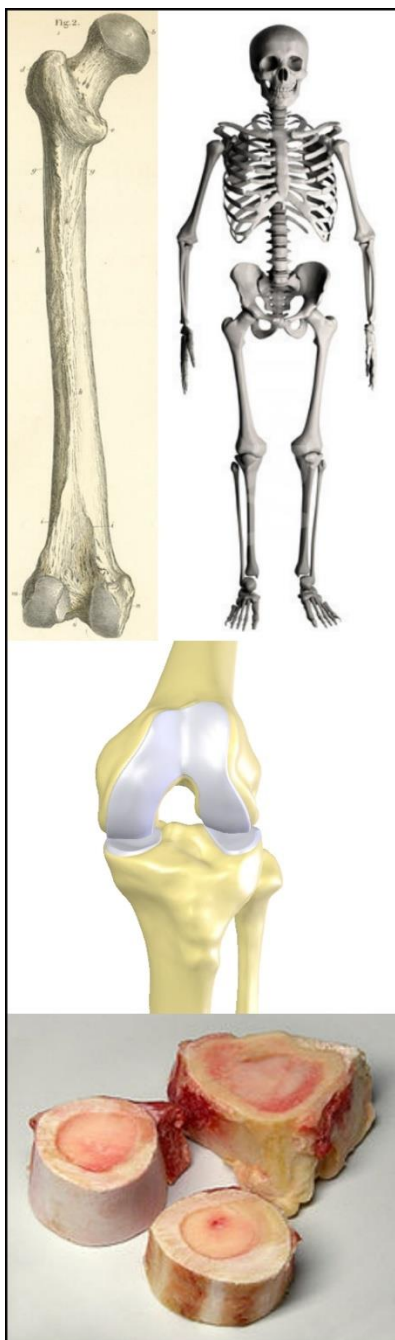
Ist der Fuß oben oder unten am Bein?

Antwort: Der Fuß ist unten am Bein.

Ist der Oberschenkel oben oder unten am Bein?

Antwort: Der Oberschenkel ist oben am Bein.

2.2 Die wichtigsten Knochen und Gelenke

Das menschliche Skelett	
kost	der Knochen (-s, -)
kostní dřeň	das Knochenmark (-(e)s, 0)
okostice	die Knochenhaut (-, -ä-e)
chrupavka	der Knorpel (-s, -)
lebka	der Schädel (-s, -)
klíční kost	das Schlüsselbein (-(e)s, -e)

kloub	das Gelenk (e)s, -e)
hrudní kost	das Brustbein (-(e)s, -e)
žebro	die Rippe (-, -n)
obratel	der Wirbel (-s, -)
páteř	die Wirbelsäule (-, -n)
stydka kost	das Schambein (-(e)s, -e)
pánevní kost	das Hüftbein (-(e)s, -e)
kyčelní kloub	das Hüftgelenk (-(e)s, -e)
kolenní kloub	das Kniegelenk (e)s, -e)

Obrázky:

http://www.anatomyatlases.org/atlasofanatomy/plate06/images/6-2_static.jpg

<http://gb.fotolibra.com/images/previews/538247-human-skeleton.jpeg>

http://www.robotickneereplacement.com/Healthy_Cartilage.jpg

<http://upload.wikimedia.org/wikipedia/commons/thumb/b/b1/Markknochen-1.jpg/220px-Markknochen-1.jpg>

Der Körper eines erwachsenen Menschen besteht aus diesen Teilen:

Aus dem **Kopf**

Aus dem **Oberkörper** (-s, -) – trup

Aus zwei Armen und zwei **Beinen** = **die** Gliedmaßen – mn.č. končetiny, údy.

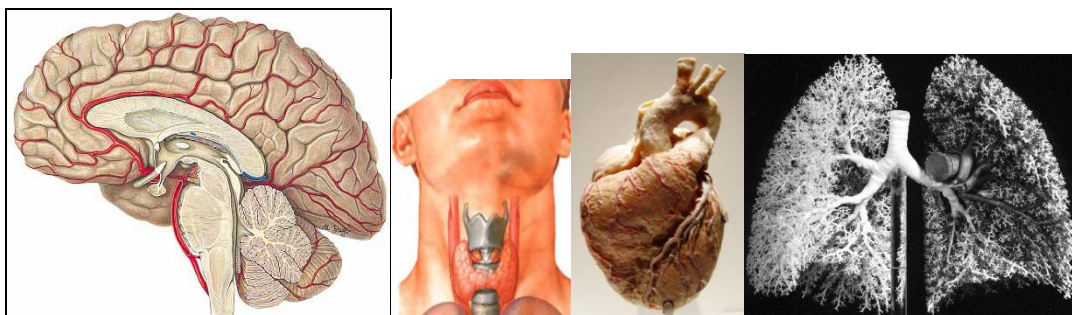
Der erwachsene Mensch – seine Größe beträgt etwa 170 cm und sein Gewicht etwa 70 kg.

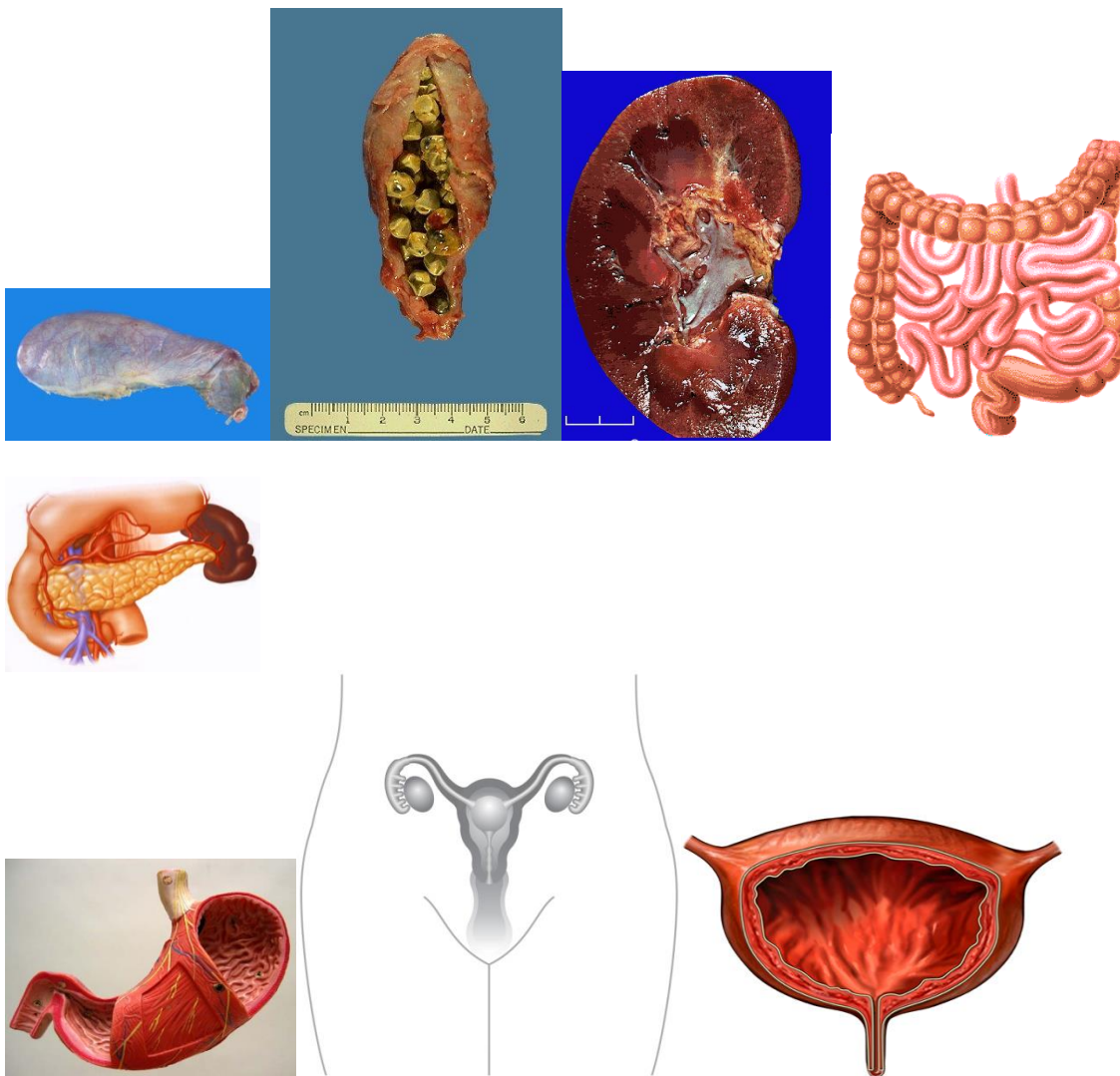
Die Beine tragen die volle Last des Körpers. (Nohy nesou celou tíhu těla)

Im Gesicht befinden sich:

Zwei **Augen**, die **Nase**, der **Mund** und die **Lippen**.

2.3 Wichtige Organe im menschlichen Körper

Zdroj:

<http://www.tk.de/rochelexikon/pics/s13048.000-3.jpg>

http://becomehealthynow.com/images/organs/endocrine/thyroid1_bh.jpg

http://www.people.cz/mag/articles_photo/12282.jpg

<http://users.rcn.com/jkimball.ma.ultranet/BiologyPages/B/Bern.jpg>

http://www.sciencephoto.com/image/116310/large/C0052232-Normal_human_gallbladder-SPL.jpg

http://curezone.com/image_gallery/gallbladder_removed/007.jpg

http://24.media.tumblr.com/tumblr_lztw3tb7dm1r68nsuo1_400.jpg

<http://2.bp.blogspot.com/->

[LiWMAxj1jKA/TY9lu6vf5LI/AAAAAAAAAng/KrchejtFUvg/s1600/intestines.gif](http://www.1jKA/TY9lu6vf5LI/AAAAAAAAAng/KrchejtFUvg/s1600/intestines.gif)

<http://us.images.detik.com/content/2009/11/24/770/pancreas3.jpg>

<http://classroom.sdmesa.edu/anatomy/IMAGES/Digestive/stomach.jpg>

<http://www.mamashealth.com/organs/images/ovary.jpg>

<http://iahealth.net/wp-content/uploads/2008/12/bladder-other.jpg>

Übungen:

Zu den wichtigsten Organen im Körper gehören z. B.:
Gehirn

Herz
Nieren
Leber
Bauchspeicheldrüse
Milz

mozek	das Gehirn (-(e)s, -e)
hypofýza	die Hypophyse (-, -n)
mandle	die Mandel (-, -n)
štítná žláza	die Schilddrüse (-, -n)
příštítná tělíska	die Nebenschilddrüsen (mn.č.)

srdce	das Herz (-ens, -en)
plíce	die Lunge (-, -n)
žaludek	der Magen (-s, - nebo -ä-)
slinivka	das Pankreas (-, 0)
slezina	die Milz (-, -en)
játra	die Leber (-, -n)
žlučník	die Gallenblase (-, -n)
žlučnickové kameny	die Gallensteine
ledvina	die Niere (-, -n)
ledvinový kámen	der Nierenstein (-(e)s, -e)
střevo	der Darm (-(e)s, -ä-e)
tlusté střevo	der Dickdarm (-(e)s, -ä-e)
tenké střevo	der Dünndarm (-(e)s, -ä-e)
slepé střevo	der Blinddarm (-(e)s, -ä-e)
vaječník	der Eierstock (-(e)s, -ö-e)
děloha	die Gebärmutter (-, -ü-)
pohlaví	das Geschlechtsorgan (-(e)s, -e)
ženský pohl. orgán	das weibliche Geschlechtsorgan
mužský pohl. orgán	das männliche Geschlechtsorgan
penis	der Penis (-, -se nebo Penes)
varle	der Hoden (-s, -)
močový měchýř	die Harnblase (-, -n)
moč	der Harn (-(e)s, -e)

moč

der Urin (-s, -e)

Entzündungen - záněty

Die bekanntesten Entzündungen

Jak se tvoří označení pro záněty? Složením název orgánu + slovo Entzündung (přeložte)

e Gehirnentzündung

e Herzentzündung

e Leberentzündung

e Gallenentzündung

e Blinddarmenentzündung

e Brustentzündung

e Bauchentzündung

e Knieentzündung

e Magenentzündung

e Nierenentzündung

e Ellenbogenentzündung

e Mandelentzündung

e Augenentzündung

e Zungenentzündung

e Zahnentzündung

e Ohrenentzündung

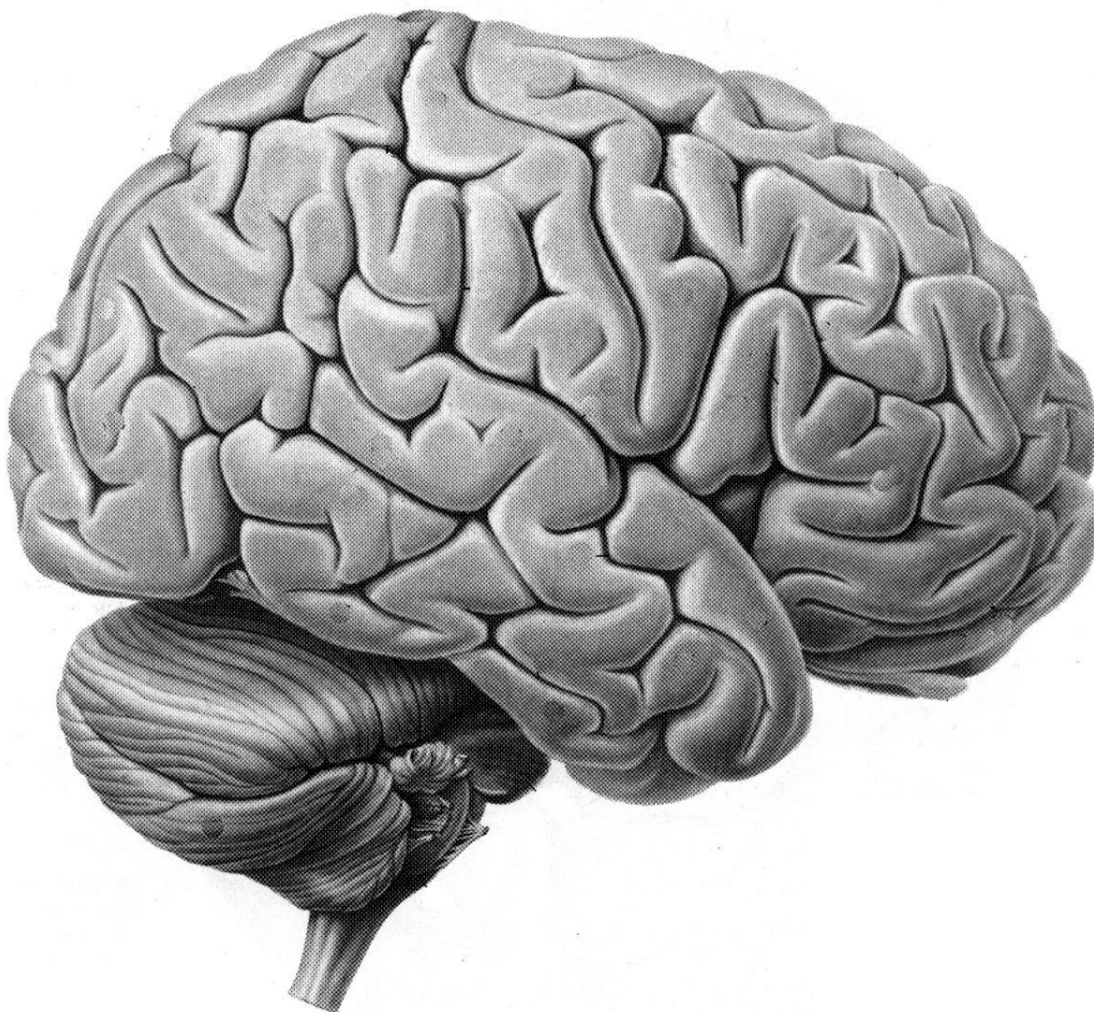
entzündlich – zánětlivý

sich entzünden – zanítit se

3 Nervová soustava

Das Gehirn und das Nervensystem

Das Gehirn (mozek)

Obrázek: <http://camelot.lf2.cuni.cz/tomasekm/FE/lmg/Mozek%20later.bmp>

Die wichtigsten Teile des Gehirnes:

die Hemisphäre (-, -n)	hemisféra, polokoule
die Hirnkammer (-, -n)	mozková komora
der Hirnnerv (-s, -en)	mozkový nerv
die Hirnrinde (-, -n)	mozková kůra
der Hirnstamm (-es, -ä-e)	mozkový kmen
der Liquor (-s, -es)	likvor
die Nervenzelle (-, -n)	nervová buňka
das Rückenmark (-(e)s, 0)	mícha
die Schädelhöhle (-, -n)	lebeční dutina
koordinieren	koordinovat

das Schlucken (-s, 0)	polykání
die Bewegung (-, en)	pohyb
die graue Substanz	šedá hmota
die weiße Substanz	bílá hmota
der Schutzreflex (-es, -e)	obránný reflex

Beschreiben Sie die wichtigsten Teile des Gehirnes:

Das Großhirn, das Zwischenhirn, das Mittelhirn, der Hypothalamus, die Hypophyse, das Kleinhirn, die Brücke, das verlängerte Mark.

(mezimozek, střední mozek, hypotalamus, hypofýza, malý mozek, most (Varolův), prodloužená mícha.)

Welches Zentrum ist im verlängerten Mark? Jaké centrum je v prodloužené míše?

Im verlängerten Mark ist das Atmungs- und Herz-Kreislauf-Zentrum

V prodloužené míše je centrum pro dýchání a funkci srdce.

Das menschliche Gehirn gehört zu den wichtigsten menschlichen Organen.

Sein Gewicht beträgt 1.245 g bei Frauen und 1.375 g bei Männern.

Im Gehirn unterscheiden wir weiße und graue Substanz. Die weiße Substanz liegt im Inneren des Gehirns und besteht aus den Fortsätzen der Nervenzellen. In der grauen Substanz, die Hirnrinde bildet, sitzen etwa 14 Milliarden Zellkörper von Nervenzellen.

Die graue Substanz ist der Sitz von Bewusstsein, Willen, Gedächtnis und Lernfähigkeit. Das Zwischenhirn ist für wichtige vegetative Funktionen, wie den Wasser-, Wärme- und Energiehaushalt zuständig.

Im Hirnstamm liegen Zentren, die Atmung und Blutkreislauf steuern.

Das Kleinhirn steuert die Motorik, sorgt für die Orientierung im Raum und stabilisiert das Gleichgewicht.

Das Gehirn ist auch ein wichtiges Organ der inneren Sekretion.

Übersetzen sie:

Das Großhirn

Das Zwischenhirn

Das Mittelhirn

Die Brücke

Das Kleinhirn

Das verlängerte Mark

Fragen und Antworten:

Besteht das Gehirn aus der grauen und weißen Substanz?

Ja, das Gehirn besteht aus der grauen und weißen Substanz.

Besteht das Gehirn auch aus Nervenzellen?

Ja, das Gehirn besteht aus Nervenzellen.

Ist im Gehirn auch das Sehzentrum?

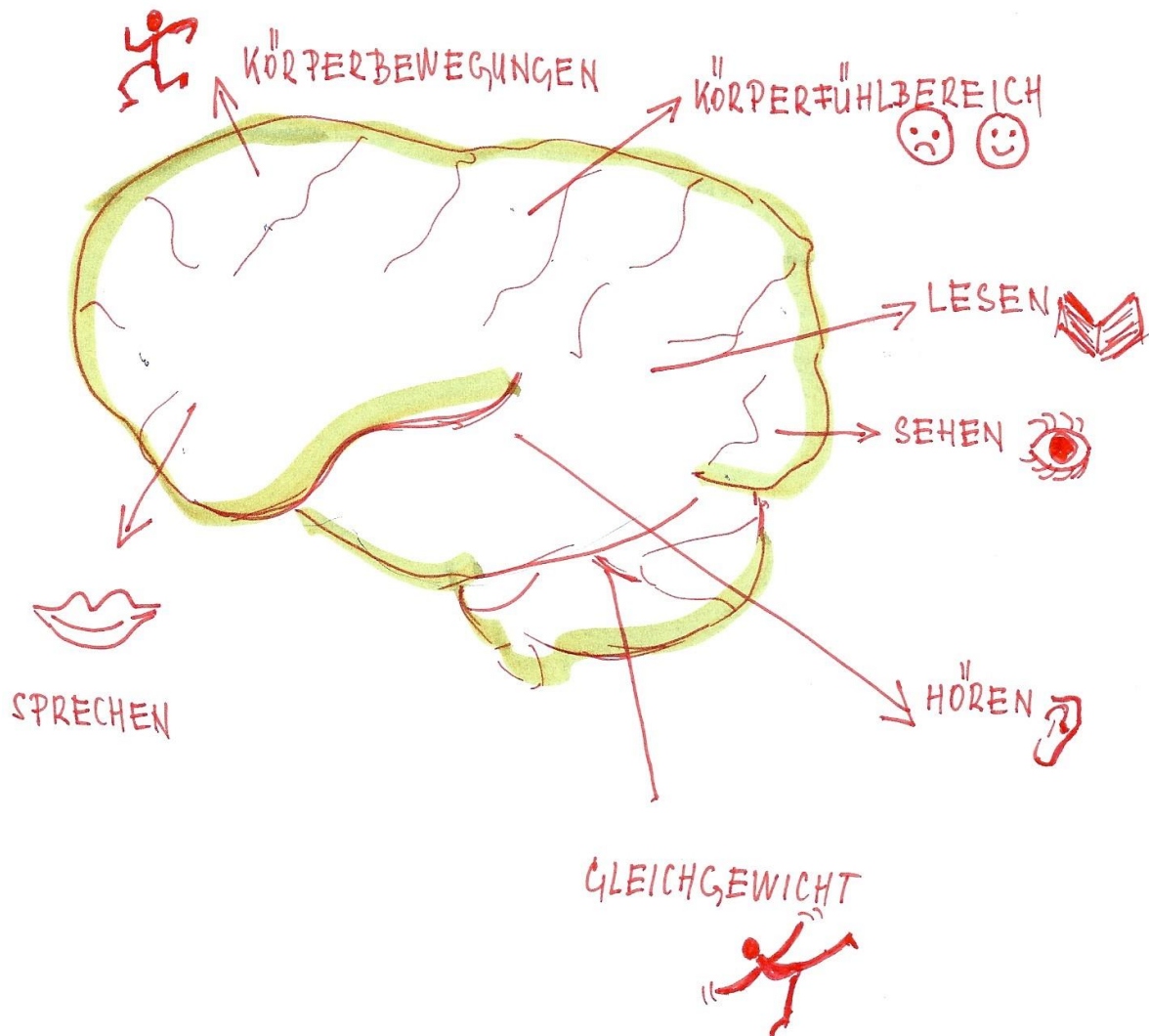
Ja, dieses Zentrum ist im hinteren Teil des Gehirns.

Sind im Gehirn auch Gelenke?

Nein, das Gehirn hat keine Gelenke.

Die Funktion des Gehirns

DIE FUNKTION DES GEHIRNES

ZDROJ AUTOR

Hirnkrankheiten und Hirnschäden

die Alzheimer-Krankheit	Alzheimerova nemoc
die Epilepsie (-, -n)	epilepsie
die Gehirnerschütterung (-, -en)	otřes mozku

der Gehirntumor (-s, -tumoren)	mozkový nádor
die Parkinsonsche Krankheit (-, 0)	Parkinsonova nemoc
progressive Demenz-Formen	progresivní formy demence
die innere Sekretion	vnitřní sekrece
die Orientierung im Raum	orientace v prostoru
die Schlafsucht (-, 0)	chorobná spavost
der Rinderwahnsinn (-(-e)s, 0)	nemoc šílených krav
der Brechreiz (-es, -e)	nucení na zvracení
bleibende Schäden	trvalá poškození
Kreislauf- und Atemstörungen	poruchy krevního oběhu a dýchání
Lücken in der Erinnerung	výpadky paměti
Viren und Bakterien	víry a bakterie
die Inkontinenz (-, -en)	inkontinence

Fragen und Antworten:

Gehört die Parkinsonsche Krankheit zu den Gehirnerkrankungen?

Ja, die Parkinsonsche Krankheit gehört zu den Gehirnerkrankungen.

Existieren Medikamente oder neue Methoden gegen diese Krankheit?

Im 21. Jahrhundert hat die moderne Medizin schon einige Medikamente und Methoden gegen diese Krankheit.

Wie ist die Situation in der Tschechischen Republik bezüglich der Alzheimer-Krankheit?

In der Tschechischen Republik haben wir die Alzheimer-Krankheit, aber noch wenige Zentren für die Behandlung dieser Krankheit.

Wo sind die Zentren z.B (zum Beispiel, např.) in Böhmen? Kennen Sie einige?

Die Zentren sind z.B in Průhonice, Prag 6, Písek, České Budějovice.

Kommt der Gehirntumor nur bei Kindern vor?

Nein, Gehirntumoren kommen nicht nur bei Kindern, sondern auch bei Erwachsenen vor.

Welche Symptome hat ein Gehirntumor?

a) erstens Lücken in der Erinnerung (výpadky paměti)

b) schlechtes Gleichgewicht (špatná rovnováha)

c) Sprachstörungen (poruchy řeči)

d) Schreibstörungen (poruchy psaní)

e) Leseprobleme (problémy s čtením)

Was können Viren und Bakterien im Gehirn verursachen?

(verursachen – způsobil)

Viren und Bakterien können sehr schwere Erkrankungen verursachen, zum Beispiel die Gehirnhautentzündung.

Eine solche Erkrankung kann mit dem Tod enden... der Tod (-(-e)s, 0) smrt.

Kann man die Gehirnerschütterung nach einem Unfall (z.B Autounfall) bekommen?

Ja, sehr oft bekommt man solche gefährliche (gefährlich – nebezpečný) Krankheit.

Kann man die Epilepsie von Geburt an haben?

Ja, man kann Epilepsie von Geburt an (die Geburt – narození) haben, sie aber auch nach einem Unfall oder während des Lebens bekommen; hier ist die Ursache meistens

unbekannt. (unbekannt – neznámý)

Grundlagen des Nervensystems:

Das Nervensystem besteht aus einem Nervennetz. Das Neuron ist eine Nervenzelle. Mehr als 20 Milliarden Neuronen befinden sich im menschlichen Körper. Jedes Neuron besitzt einen Zellkörper mit einem Zellkern. Viele Nervenfasern bilden einen Nerv. Das zentrale Nervensystem setzt sich aus dem Gehirn und dem Rückenmark zusammen. Das periphere Nervensystem ist ein System von Nerven, die das zentrale Nervensystem mit der Peripherie verbinden.

Das autonome Nervensystem steuert unwillkürliche Körpervorgänge.

Es innerviert die glatte Muskulatur der inneren Organe, die Herzmuskulatur und die Drüsen. (die Drüse, žláza)

Die wichtigsten Vokabeln:

das Neuron (-s, -one nebo -onen)	neuron
der Parasympathikus (-, 0)	parasympatikus
regeln	řídit
der Reiz (-es, -e)	vzruch
der Rezeptor (-s, -oren)	receptor
der Sympathikus (-, 0)	sypmatikus
die Synapse (-, -n)	synapse
vermitteln	zprostředkovat
der Zellkern -(e)s, - e)	buněčné jádro
der Zellkörper (-s, -)	tělo buňky
der Dendrit (-en, -en)	dendrit
der Impuls (-es, -e)	impuls
das Nervennetz (-es,-e)	síť nervů
das Nervensignal (-s, -e)	nervový signál
der Neurit (-en, -en)	neurit, axon
das autonome (vegetative) Nervensystem	autonomní (vegetativní) nervový systém
das periphere Nervensystem	periferní nervový systém
das zentrale Nervensystem	centrální nervový systém
motorische Nerven	motorické nervy

4 Svalová soustava

Die Muskeln und der Bewegungsapparat

Das Wichtigste über die Muskeln

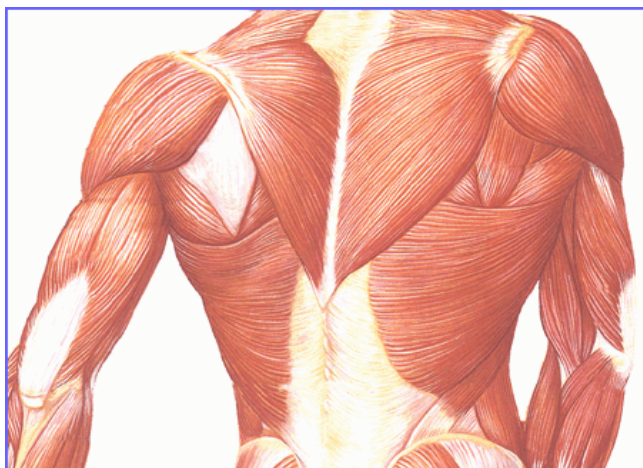
Die Muskeln bewegen sich selbst.

Sie bewegen manche innere (vnitřní) Organe und in Zusammenarbeit mit dem Skelett auch andere Teile des menschlichen Körpers.

Zdroj: http://hardbodysuccess.com/muscle_building/Muscle.jpg

Die Skelettmuskeln arbeiten, wenn wir wollen. Die Muskeln z.B. (zum Beispiel – například) im Magen, Darm und in den Blutgefäßen können wir nicht beeinflussen.

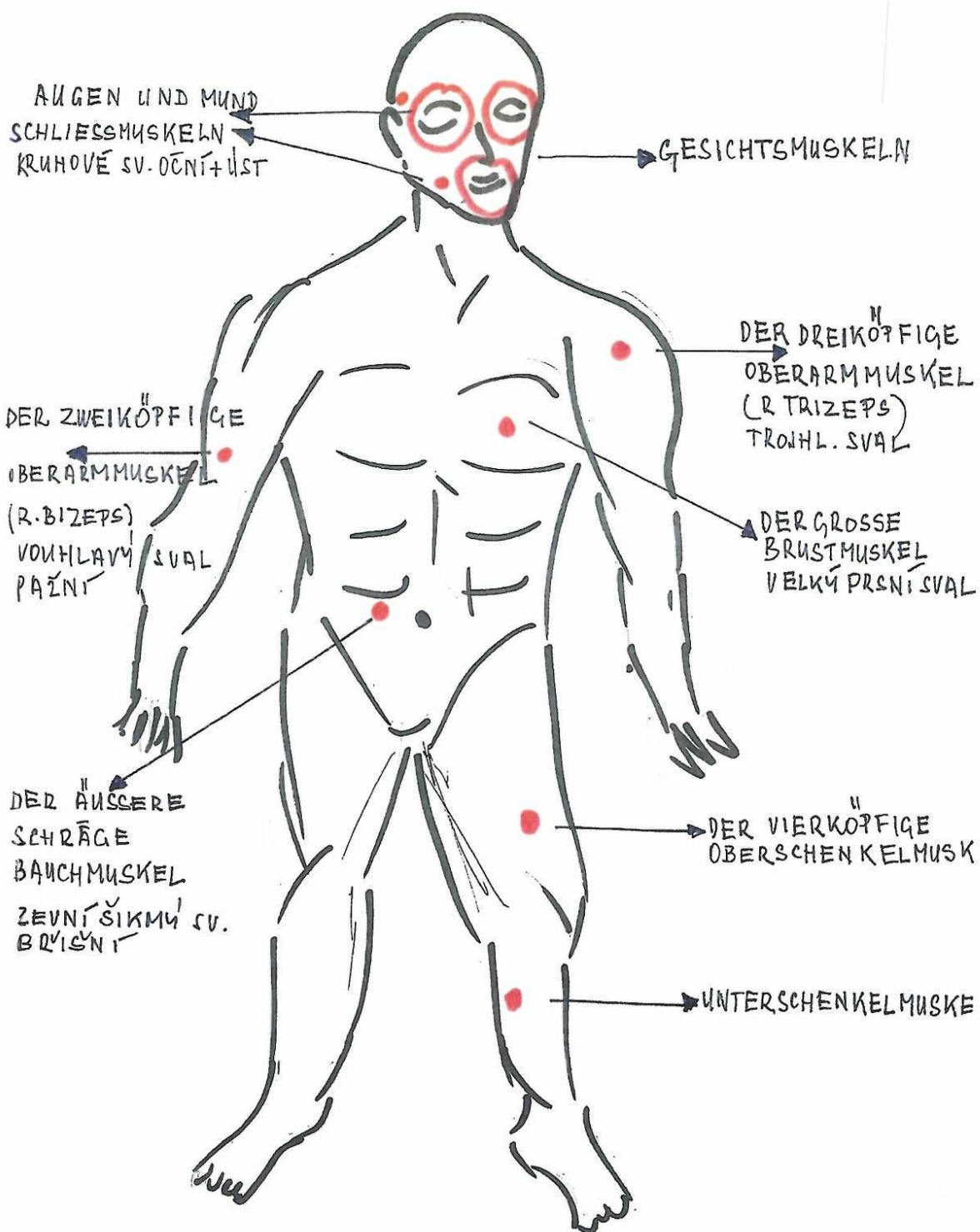

Zdroj: <http://blog.predatornutrition.com/wp-content/uploads/2012/03/muscle-damage.gif>

Die wichtigsten Vokabeln:

der Bewegungsapparat (-e)s, -e)	pohybový aparát
beeinflussen	ovlivňovat
glatt	hladký

die Herzmuskulatur (-, -en)	srdeční svalovina
kontrahieren	stáhnout se
kontrollieren	kontrolovat
der Muskel (-s, -n)	sval
das Organ (-s, -e)	orgán
rasch	rychlý, hbitý, živý
quer gestreift	příčně pruhovaný
rhythmisch	rytmický
der Strecker (-s, -)	extenzor
unwillkürliche Muskulatur	autonomní muskulatura
die Verdauung (-, 0)	trávení
willkürliche Muskulatur	vůli ovlivnitelné svalstvo
wirken	působit
sich zusammenziehen	stáhnout se
die Sehne (-, -n)	šlacha
der Ringmuskel (-s, -n)	kruhový sval
die Massage (-, -n)	masáž
die Muskelatrophie (-, -n)	svalová atrofie
schwach	slabý
der Tod -(e)s, -e)	smrt
spüren	cítit
der Sauerstoff (-(e)s, 0)	kyslík
heben	zvedat
die Mimik (-, 0)	mimika

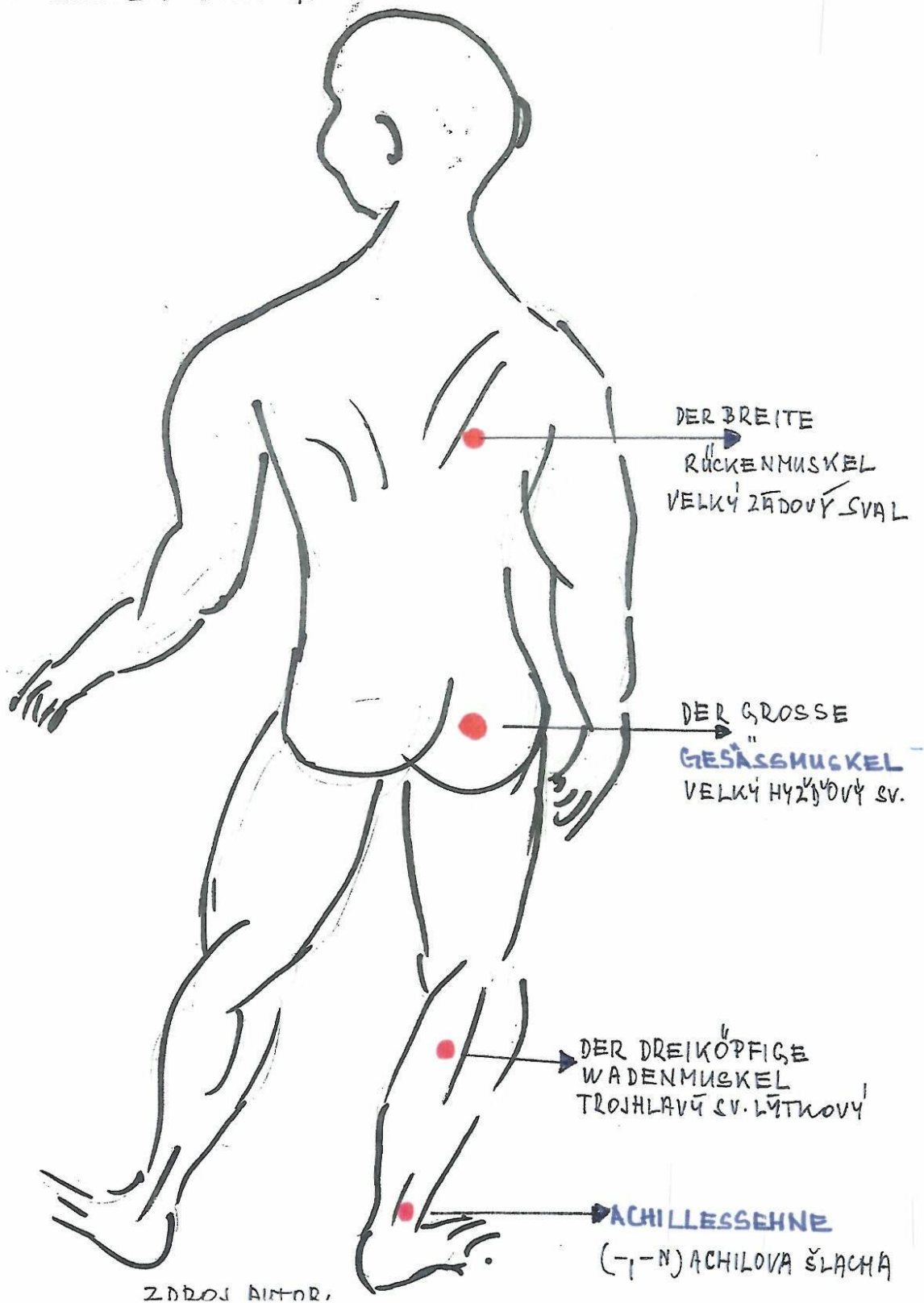

DAS VEGETATIVE NERVENSYSTEM - VEGET. NERV. SYSTÉM

• **STRECK- BEUGMUSKELN** - EXTENZORY A FLEXORY

ZDDOJ AUTOR.

E MIMIK (-IO) MIMIKA

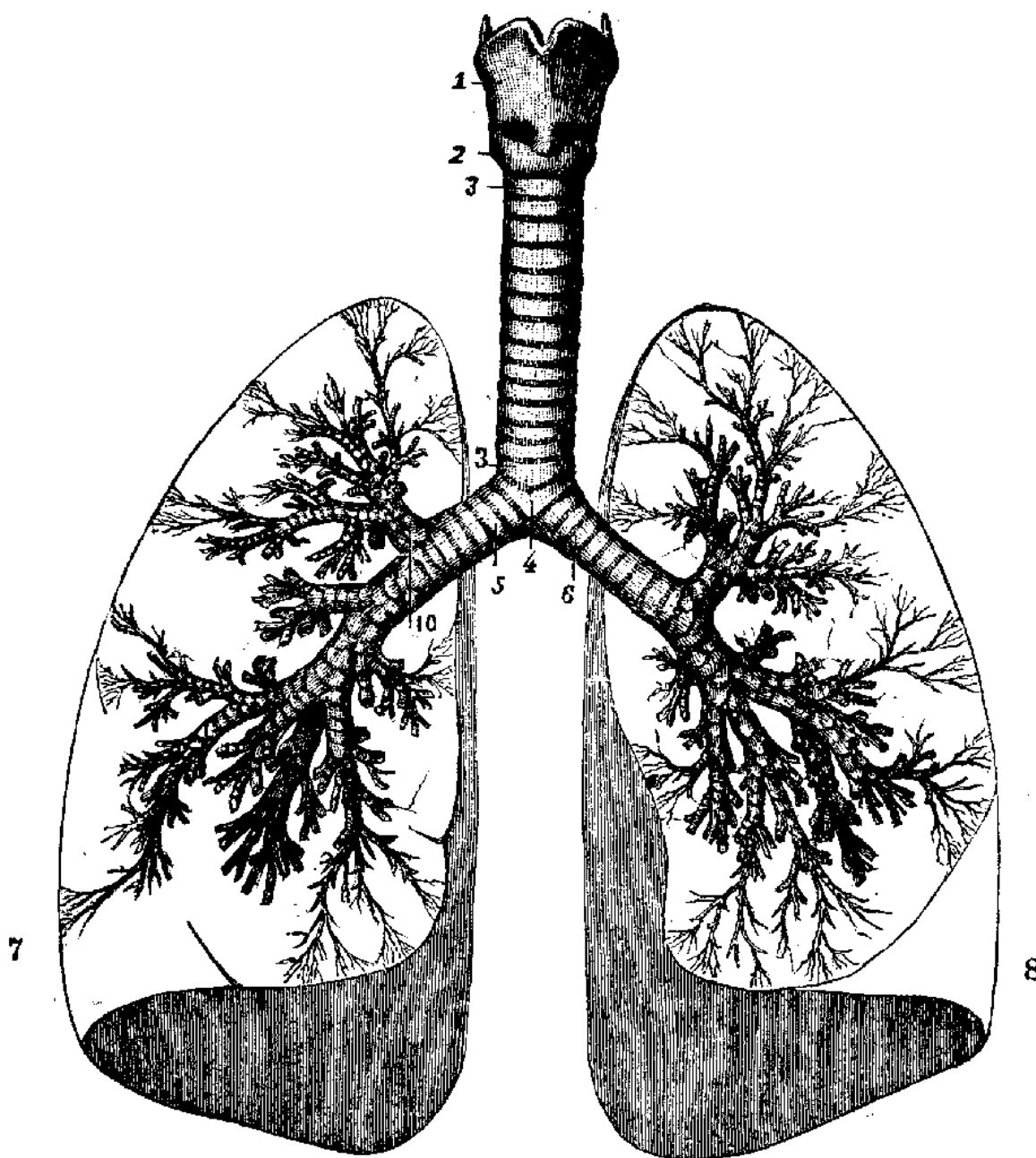
Fragen und Antworten:

1. Welche Muskeln befinden sich im Gesicht? (Augen und Mund)
Augen- und Mundschließmuskeln befinden sich im Gesicht.
2. Können wir die Herzmuskulatur beeinflussen?
Nein, wir können die Herzmuskulatur nicht beeinflussen.
3. Hat unser Körper ein vegetatives Nervensystem?
Ja, wir haben ein vegetatives Nervensystem.
4. Ist Sauerstoff wichtig für die Muskulatur?
Ja, Sauerstoff ist notwendig für alle Tätigkeiten in unserem Körper.
5. Kennen Sie den Namen der Sehne in der Nähe der Ferse?
Ja. Das ist die Achillessehne.

5 Dýchací systém

5 Die Atmung

Die Atmung ist lebenswichtig für alle Lebewesen.

Zdroj: <http://www.gutenberg.org/files/15435/15435-h/images/046.png>

Die Lunge ist im Brustraum. Sie hat zwei Lungenflügel.
 Der linke Lungenflügel hat zwei Lappen und der rechte Lungenflügel hat drei Lappen (Ober-, Mittel- und Unterlappen).
 Beim Einatmen strömt der Sauerstoff von der Nase bis die Lunge.
 Beim Ausatmen gibt der Körper Kohlendioxid ab.
 In der Lunge, speziell in den Lungenbläschen, kommt es zur Übergabe des Sauerstoffs ins Blut.

Vokabeln:

der Abfallstoff (-(e)s, -e)	odpadní látka
-----------------------------	---------------

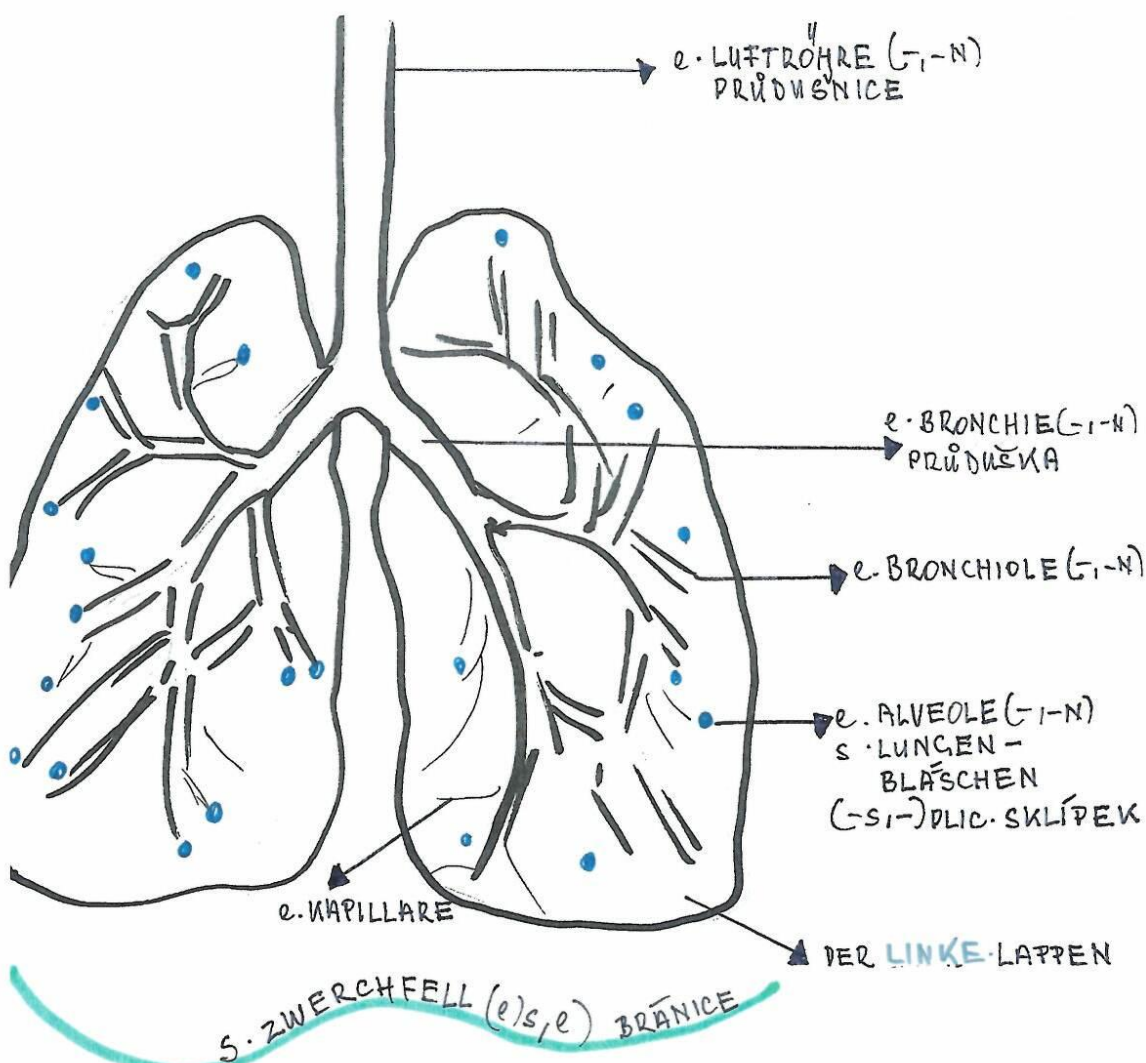

(an)feuchten	navlhčit, zvlhčit
erwärmen	zahřát
die Schleimhaut (-, -ä-e)	sliznice
schlucken	polykat
der Stimmapparat (-(e)s, -e)	hlasové ústrojí
strömen	proudit
sich teilen in etw. (4.p.)	rozdělit se, rozdělovat se
verschließen (verschloss, h. verschlossen)	uzavřít
sich verzweigen	rozvětvit se, rozvětvovat se
das Wasser (-s, 0)	voda
verschiedene Gase	různé plyny

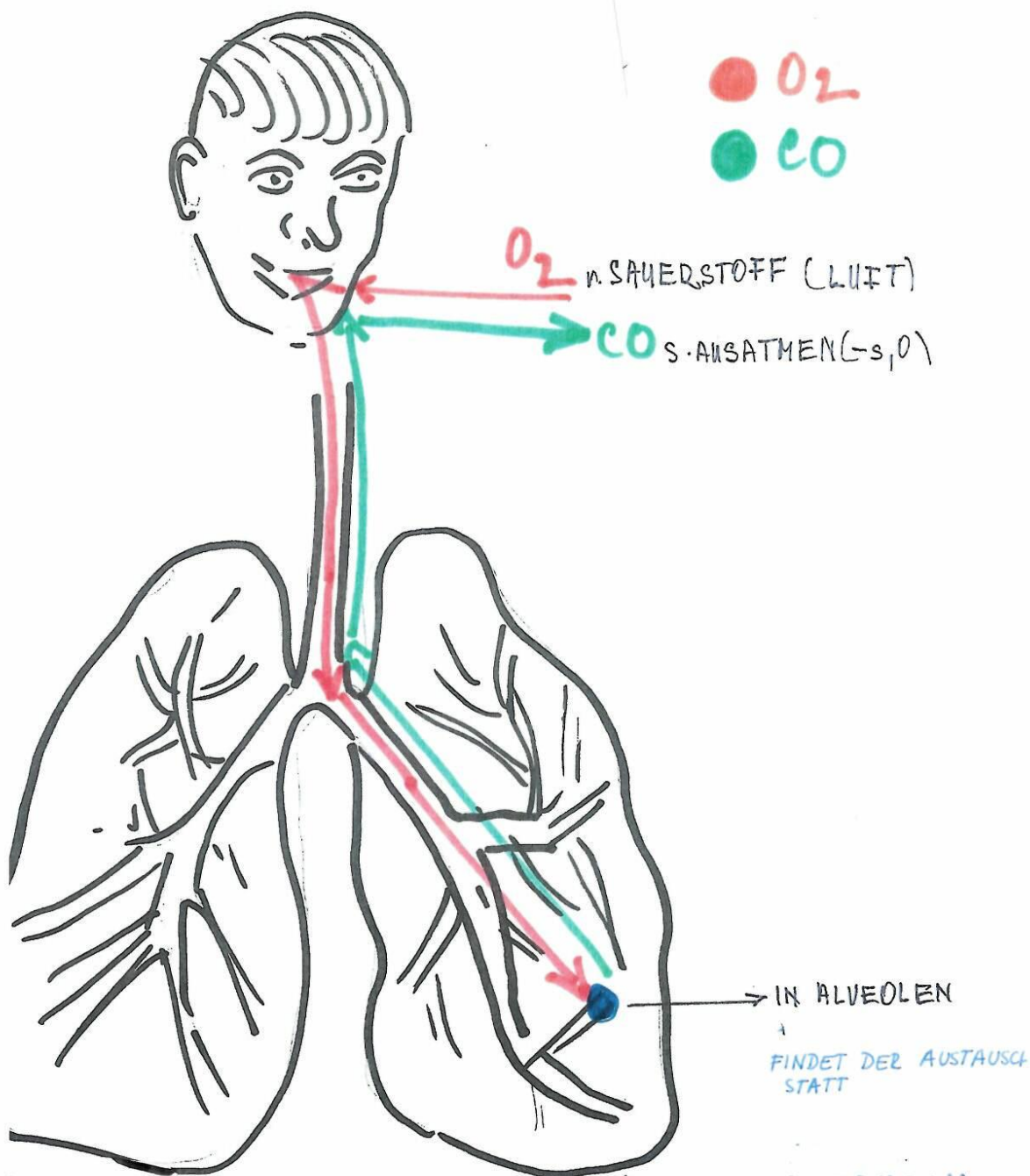
ATMEN ...

1. NASE
2. RACHENRAUM
3. LUFTWEGE
4. LUFTRÖHRE
5. BRONCHIE
6. BRONCHIOLE
7. ALVEOLE

e. ELASTIZITÄT (-i, o) PRUŽNOST

ZDROJ AUTOR

BEI **NORMALER** ATMUNG ATMEN
 WIR ETWA EINEN HALBEN LITER
 LUFT EIN

DIE LUNGE EINES ERWACHSENEN
 FASST ETWA 5 LITER LUFT

FÜR DIESEN AUSTAUSCH
 SÖRGEN DIE HAARGETÄSSE
 (VLÄSĚNICE V ALVEOLECH)

ZDROJ: AUTOR

Vokabeln:

die Atmung (-, 0)	dýchání
das Ausatmen (-s, 0)	výdech
der Austausch (-(e)s, -e nebo -ä-e)	výměna
das Blut (-(e)s, -e)	krev
das Einatmen (-s, 0)	nádech, nadechnutí
entstehen (entstand, i. entstanden)	vzniknout
ersticken(i.)	(u)dušit se
das Haargefäß (-es, -e)	vlásečnice
sich heben (o, h. o)	zvednout se
der Inhalt (-(e)s, -e)	obsah, objem
die Kapillare (-, -n)	kapilára
das Kohlendioxid (-(e)s, 0)	oxid uhličitý
der Lappen (-s, -)	lalok
lebenswichtig	životně důležitý
die Lunge (-, -n)	plíce
der Lungenkrebs (-es, 0)	rakovina plic
sich vergrößern	zvětšit se
sich verkleinern	zmenšit se
der Atemzug (-(e)s, -ü-e)	vdech a výdech
atmen	dýchat

Fragen und Antworten:

1. Ist die Atmung lebenswichtig?

Ja, die Atmung ist lebenswichtig.

2. Welches ist das wichtigste Atmungsorgan?

Das wichtigste Atmungsorgan ist die Lunge.

3. Was passiert (Co se stane...), wenn man zu viel raucht? (rauchen – kouřit)

Wenn jemand zu viel raucht, bekommt er sehr oft Lungenkrebs.

4. Wo findet der Austausch von Sauerstoff und Kohlendioxid statt?

Der Austausch findet in den Alveolen statt.

5. Wohin strömt (proudí) der Sauerstoff aus den Alveolen?

Der Sauerstoff strömt zu allen Organen im Körper.

6. Wo befindet sich das Atemzentrum?

Das Atemzentrum hat seinen Sitz (sídlo) im verlängerten (prodloužená) Rückenmark (mícha).

Atemerkrankungen, Symptome

das Bronchialasthma (-s, 0)	průduškové astma
die zeitweilige Verengung der Atemwege	dočasné zúžení dýchacích cest

empfindlich gegen äußere Einflüsse, Infektionen, Emotionen	citlivý na vnější vlivy, infekci a emoce
die Atemnot (-, 0)	dušnost
rasselnd	chrčivý
pfeifende Atemwegsgeräusche	pískavé zvuky v dýchacích cestách
chronische Bronchitis	chronický zánět průdušek
das Risiko der Entstehung eines Lungenkarzinoms	riziko vzniku karcinomu plic
schlechtere Durchblutung aller Körperorgane	horší prokrvení všech orgánů v těle
verschiedene Venenerkrankungen	různá žilní onemocnění
ischämische Krankheiten	ischemická onemocnění
Kehlkopfkarzinom/Larynxkarzinom wegen Rauchens	karcinom hrtanu z kouření
der Kehlkopf -(e)s, -ö-e)	hrtan
Teer in den Lungen vom Rauchen	dehet v plicích z kouření
die Erbkrankheit (-, -en)	dědičná nemoc

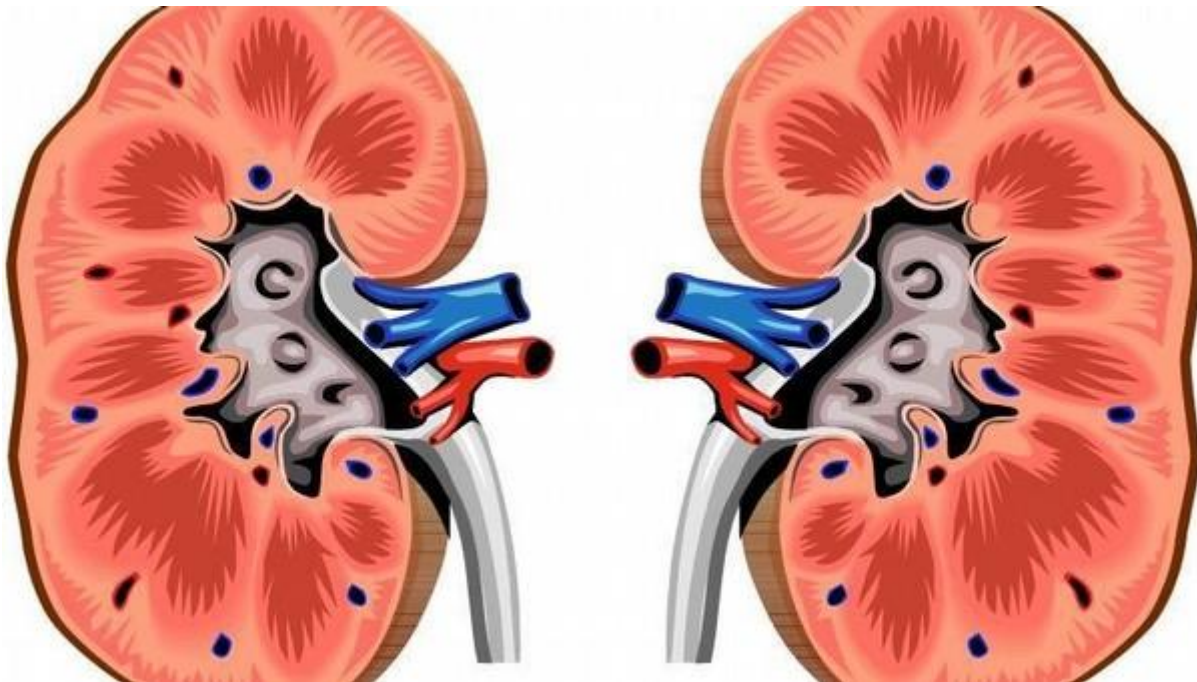
Ohne Lunge können wir nicht leben!

Gesundheit ist zwar nicht alles, aber ohne Gesundheit ist alles nichts.

Arthur Schopenhauer (1788–1860)

6 Ledviny, játra

Die Nieren

Zdroj: http://media.novinky.cz/794/67945-top_foto1-wawdx.jpg

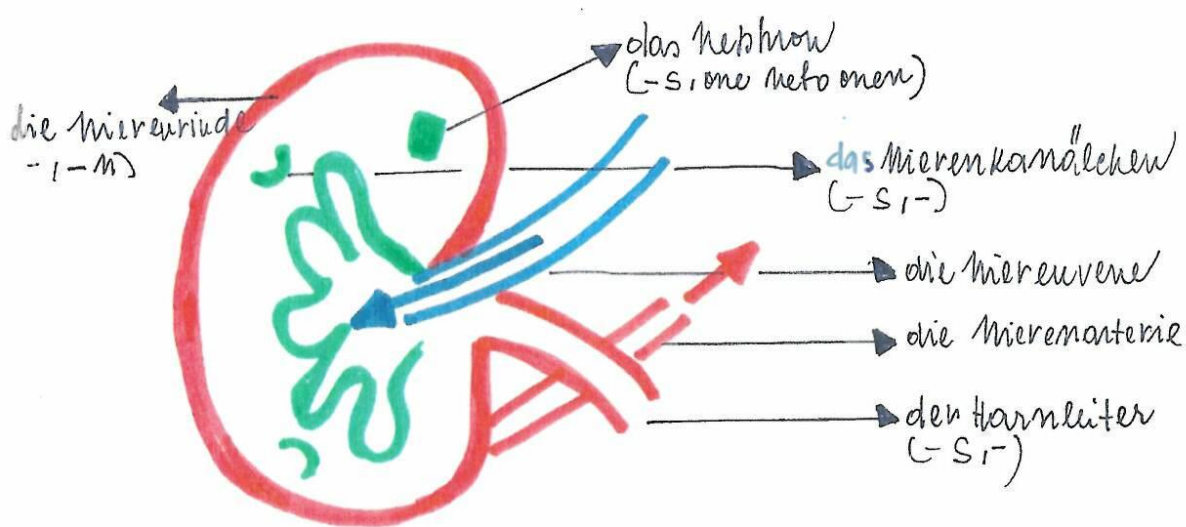
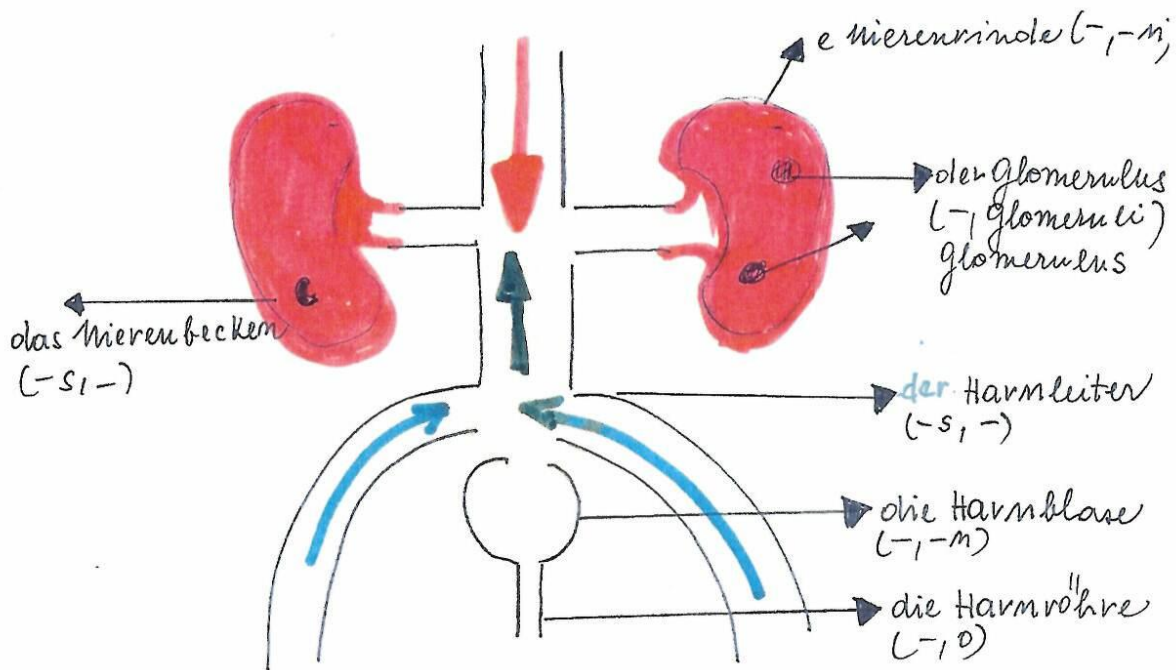
Die Nieren liegen an der Rückwand der Bauchhöhle zu beiden Seiten der Wirbelsäule. Es sind zwei 120 bis 200 Gramm schwere und 10 cm lange bohnenförmige, dunkelrote Organe. Die äußere Schicht bildet die Nierenrinde und darunter, im Nierenmark, liegen die Nierenpyramiden. Im Inneren der Niere befindet sich das Nierenbecken. Die kleinste Arbeitseinheit der Niere ist das Nephron.

Die wichtigsten Vokabeln

bohnenförmig	fazolovitého tvaru, ve tvaru fazole
der Endharn (-(e)s, 0)	definitivní moč
etwa	asi
der Harn (-(e)s, 0)	moč
die Harnblase (-, -n)	močový měchýř
das Harnkanälchen (-s, -)	močový kanálek
der Harnleiter (-s, -)	močovod
die Harnröhre (-, 0)	močová trubice
das Innere (-n, 0)	vnitřek
das Nephron (-s, -one nebo -onen)	nefron
die Niere (-, -n)	ledvina
das Nierenbecken (-s, -)	ledvinná pánvička
das Nierenmark (-(e)s, 0)	dřev ledviny
die Nierenrinde (-, -en)	kůra ledviny

der Primärharn (-(-e)s, 0)	primární moč
zu beiden Seiten der Wirbelsäule	po obou stranách páteře
die Filtration (-, -en)	filtrace
beseitigen	odstraňovat
die Hypertonie (-, 0)	hypertenze
der Nierenstein (-(-e)s, -e)	ledvinový kámen
die Operation (-, -en)	operace
die Zyste (-, -n)	cysta
der Glomerulus (-, Glomeruli)	glomerulus
das Mineral (-s, -ien)	mineral
das Nierenkanälchen (-s, -)	ledvinový kanálek
der Sammelgang (-(-e)s, -ä-e)	sběrný kanál

DIE NIEREN

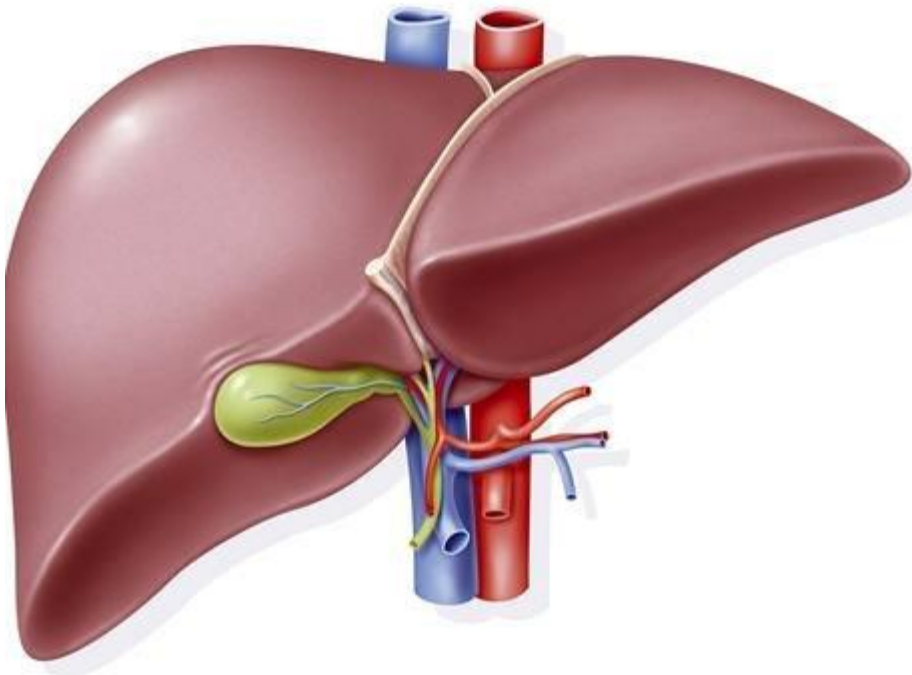

OBR. AUTOR

Fragen und Antworten:

1. Welche Farbe haben die Nieren?
Die Nieren sind dunkelrot.
2. Wo finden wir die Nieren im Körper?
Die Nieren befinden sich zu beiden Seiten der Wirbelsäule.
3. Welche Form haben die Nieren?
Die Nieren sind bohnenförmig.
4. Kennen Sie das Gewicht der Nieren?
Ja, die Nieren haben ein Gewicht von 120 bis 200 Gramm.
5. Wie lang sind die Nieren?
Die Nieren sind 10 cm lang.
6. Kann man an Nierensteinen leiden?
Ja, und sogar sehr oft, vor allem wenn man wenig trinkt.
7. Wie heißen die Nierensteine auf Latein?
Die Nierensteine sind Oxalaten oder Uraten.

Die Leber

Zdroj: <http://media1.webgarden.name/images/media/1:4d03dbbbdab00.jpg/1%C3%A1tra.jpg>

Sie liegt im rechten Oberbauch. Sie besteht aus großen Leberlappen. An der Leber befinden sich die Gallenblase und der wichtige Portalkreislauf. Die Leber ist eine Art Chemiefabrik. Sie spielt eine wichtige Rolle im Fett-, Eiweiß- und Vitaminstoffwechsel. Ohne Leber können wir nicht leben.

Die wichtigsten Vokabeln:

der Oberbauch (- (e)s, - ä-e)	nadbríšek
transportieren	přepřavovat

eintreten (tritt ein, a, i. e)	vstupovat
verlaufen (verläuft, ie, i. au)	probíhat
der Abbau (-s, 0)	odbourávání
die Galle (-, -n)	žluč
der Giftstoff -(e)s, -e)	jedovatá látka
die Glukose (-, 0)	glukoza
die Produktion (-, -en)	produkce
speichern	ukládat
umbauen zu etw	přeměnit, přeměňovat něco
die Appetitlosigkeit (-, 0)	nechutenství
die Fettleber(-, 0)	ztukovatělá játra
die Hepatitis (-, -itiden)	hepatitida
Die Gelbsucht (-, 0)	žloutenka
die Inkubationszeit (-, -en)	inkubační doba
die Leberatrophie (-, -n)	atrofie jater
die Leberzirrhose (-, -n)	cirhóza jater
die Müdigkeit (-, 0)	únava
das Symptom (-s, -e)	symptom, příznak
tödlich	smrtelný
toxisch	toxický
die Verdauungsbeschwerden	mn.č. zažívací potíže

Fragen und Antworten:

1. Hat man bei der Hepatitis Verdauungsbeschwerden?
Ja, das ist typisch für diese Krankheit.
2. Welche Hepatitis-Typen kennen Sie?
A, B, C und selten E.
3. Welchen Typ von Hepatitis kann man bei unzureichender Hygiene bekommen?
Bei unzureichender Hygiene bekommt man meistens Hepatitis A.
4. Ist die Leberzirrhose tödlich?
Die Leberzirrhose ist meistens tödlich.
5. Wie lange dauert die Inkubationszeit bei Hepatitis?
Die Inkubationszeit beträgt 25 Wochen.
6. Welche Hautfarbe hat ein Patient mit Hepatitis?
Ein Patient mit Hepatitis hat eine gelbe Hautfarbe.

7 Trávicí systém

Das Verdauungssystem

Zdroj:

http://cache.gawkerassets.com/assets/images/17/2010/04/500x_fish_chips_by_wolfsava_rd_01.jpg

Kurz zur Verdauung:

Die Nahrung gelangt in den Magen. Aus dem Magen wird die Nahrung durch den Dünndarm, den Dickdarm und den Mastdarm zum After befördert.

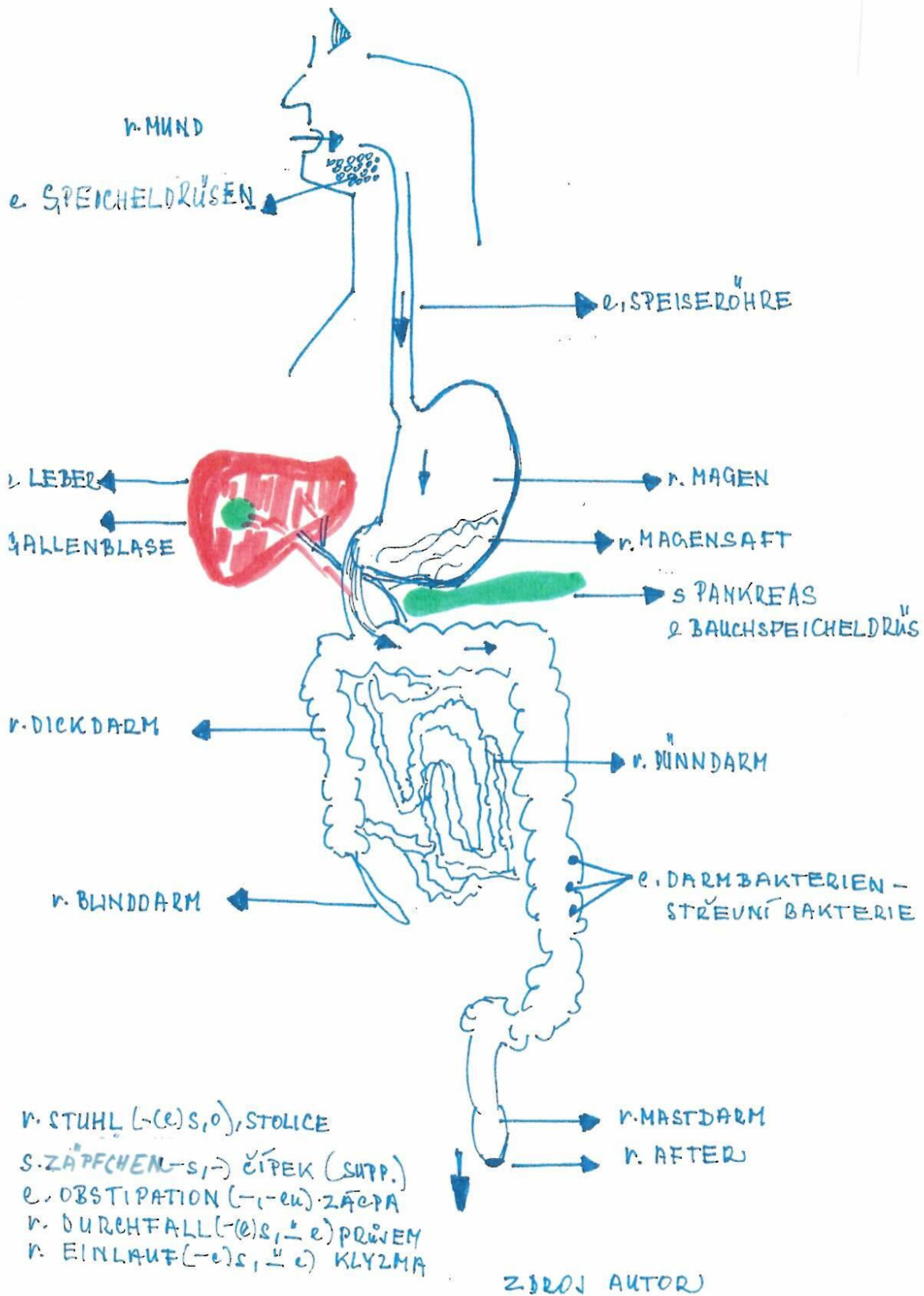
Im Verdauungssystem gibt es verschiedene Verdauungsenzyme: den Speichel im Mund, den Magensaft im Magen.

Für unser Leben brauchen wir Energie, Wasser und Nahrung.

Die wichtigsten Vokabeln:

die Nahrung (-, -en)	potrava
passieren	projít
(sich) schieben (o, h. o)	posunout, posunovat (se)
der Speichel (-s, 0)	slina
die Speiseröhre (-, -n)	jícen
der Stoffwechsel (-s, -)	látková výměna
süß	sladký
unterstützen	podpořit, podporovat
die Verdauung (-, -en)	trávení
das Verdauungssystem (-s, -e)	trávicí soustava
zerlegen	rozložit, rozkládat

der Mastdarm (-(e)s, -ä-e)	konečník
der Magensaft (-(e)s, -ä-e)	žaludeční šťáva
lecker	chutný
das Enzym (-s, -e)	enzym
der Dünndarm (-(e)s, -ä-e)	tenké střevo
die Drüse (-, -n)	žláza
der Dickdarm (-(e)s, -ä-e)	tlusté střevo
der After (-s, -)	řít'
ab/sondern	vyloučit, vylučovat
ab/geben (er gibt ab, a, h. e)	odevzdat
etw. an etw. (4.p.) abgeben	odevzdávat něco něčemu

Fragen und Antworten:

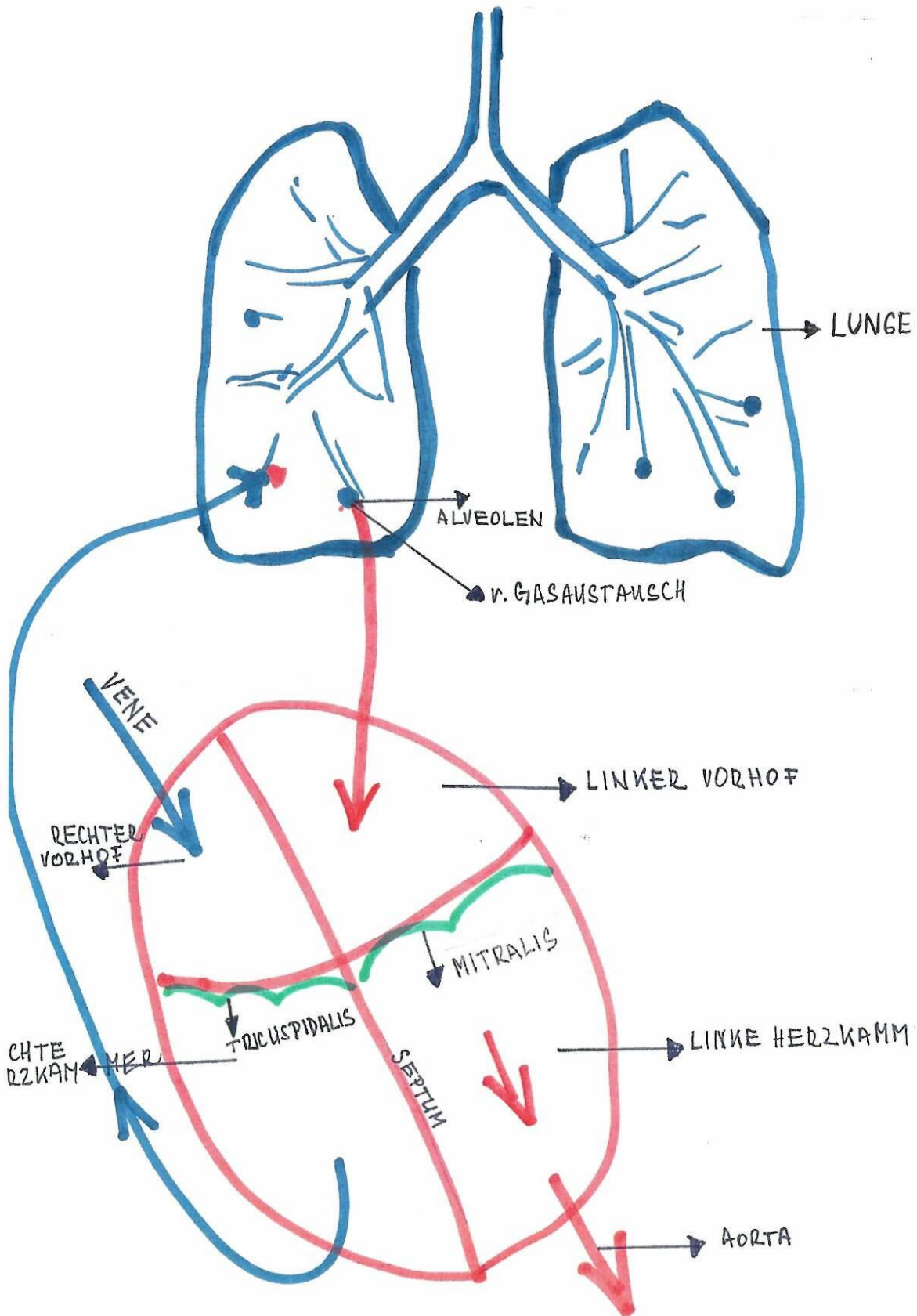
1. Hat der Mensch einen Blinddarm im Körper?
Ja, der Mensch hat den Blinddarm im Bauch.
2. Kann man eine Blinddarmentzündung bekommen und in welchem Lebensabschnitt?
Ja, man kann eine Blinddarmentzündung das ganze Leben lang bekommen.
3. Bei welcher Diagnose kommen die stärksten Schmerzen vor?
In medizinischen Büchern wird angegeben, dass die stärksten Schmerzen bei einer akuten Pankreatitis vorkommen.
4. Ist eine akute Pankreatitis gefährlich?
Ja, eine akute Pankreatitis ist gefährlich und der Patient kann auch sterben.
5. Sind die Leber und die Gallenblase für die Verdauung wichtig?
Ja, die Leber und die Gallenblase sind für die Verdauung wichtig.
6. Können wir ohne Leber leben?
Nein, wir können ohne Leber nicht leben.

8 Krev a srdce

Das Blut und das Herz

Kein menschlicher Organismus kann ohne einen funktionierenden Blutkreislauf existieren. Das Blut transportiert Sauerstoff, Vitamine, Hormone, Kohlendioxid und andere wichtige Stoffe.

Ein erwachsener Mensch hat etwa 6 Liter Blut. Die Venen führen dunkelrotes, sauerstoffarmes Blut aus dem Körper zum Herzen und die Arterien führen hellrotes, sauerstoffreiches Blut vom Herzen weg.

Die wichtigsten Vokabeln:

die Ader (- , -n)	céva
die Arterie (-, -n)	tepna
das Blutkörperchen (-s, -)	krvinka
das Blutplasma (-s, -plasmen)	krvní plasma
das Blutplättchen (-s, -)	krvní destička
der Körperkreislauf (-(e)s, -ä-e)	tělní oběh
sauerstoffarm	neokysličený
sauerstoffreich	okysličený
übernehmen (er übernimmt, a, h. übernommen)	přebírat, přebírat
die Vene (- , -n)	žilá
zirkulieren	cirkulovat
das Lymphsystem (-s, -e)	mízní lymfatický systém
zerstören	zničit
das Gewebe (-s, -)	tkáň
der Knoten (-s, -)	uzlina
die Lymphe (-, -n)	lymfa
ein Netzwerk aus Lymphkapillaren	síť lymfatických vlásečnic
Lymphozyten sind spezielle weiße Blutkörperchen	lymfocyty jsou speciální bílé krvinky
die Milz (-, -en)	slezina
der Lymphknoten (-s, -)	mízní lymfatická uzlina

Die Vokabeln zum Thema Herz:

die Aorta (-, Aorten)	aorta
die Herzkammer (- , -n)	srdeční komora
die Hohlvene (-, -n)	dutá žíla
die Lungenarterie (-, -n)	plicní tepna
die Lungenvene (-, -n)	plicní žíla
die Segelklappe (-, -n)	cípatá chlopeň
die Taschenklappe (-, -n)	poloměsíčitá chlopeň
der Vorhof (-(e)s, -ö-e)	dvůr (předkomora)
das Blutgefäßsystem (-s, -e)	cévní soustava
der Lungenkreislauf (-(e)s, -ä-e)	plicní oběh
der Gasaustausch (-(e)s, -ä-e)	výměna plynů
der Vorgang (-(e)s, -ä-e)	proces

der Blutdruck (-(e)s, -e/-ü-e)	krevní tlak
diastolisch	diastolický
die Frequenz (-, -en)	frekvence
der Herzschlag (-(e)s, -ä-e)	srdeční úder
die Hypertonie (-, -n)	vysoký krevní tlak
die Hypotonie (-, -n)	nízký krevní tlak
niedrig	nízký
der Puls (-es, -e)	puls, tep
pumpen	pumpovat, čerpat
systolisch	systolický

9 Smyslové orgány

Die Sinnesorgane

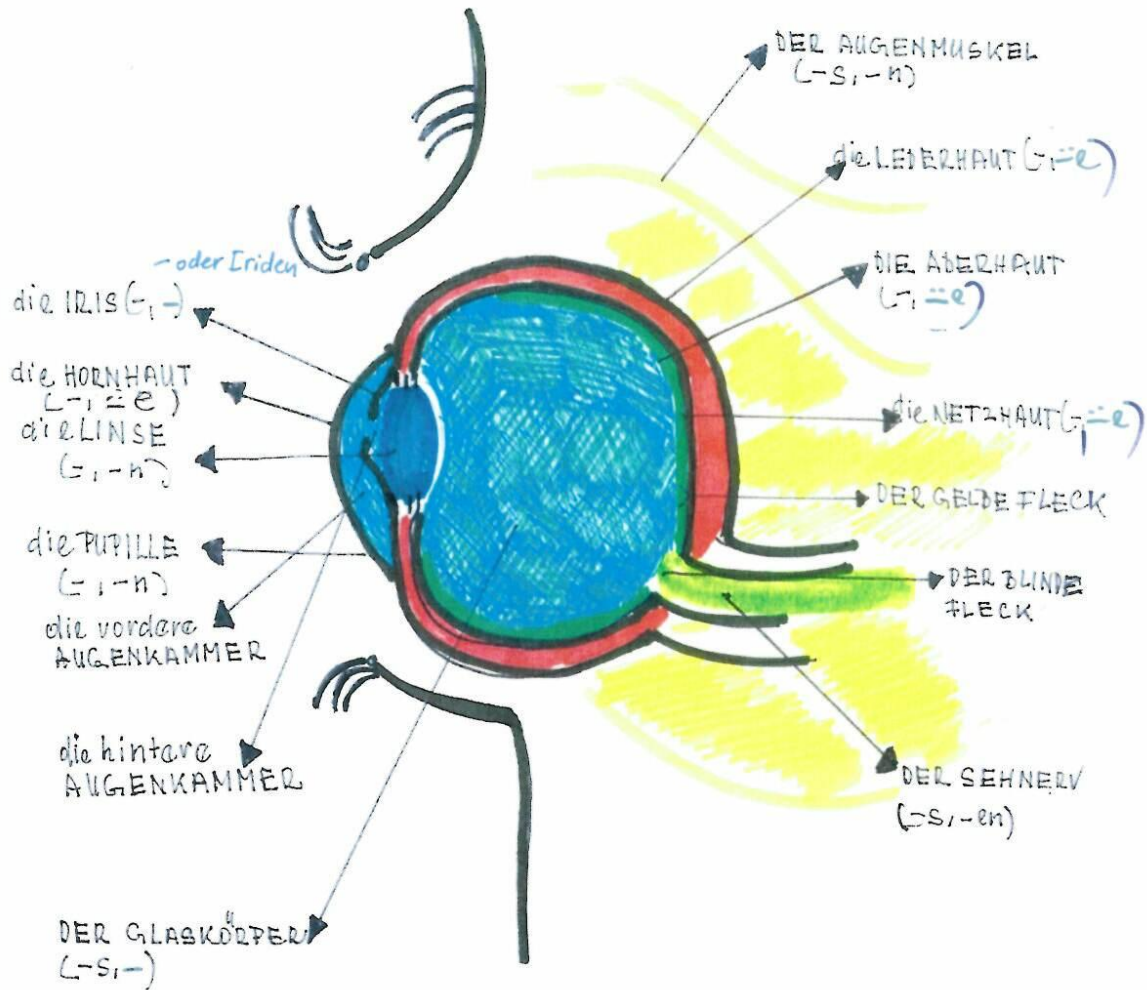
Zu den Sinnesorganen gehören:

Der Gesichtssinn: sehen – vidět

Zdroj: <http://www.directcreative.com/blog/graphics/eye.jpg>

DAS AUGE

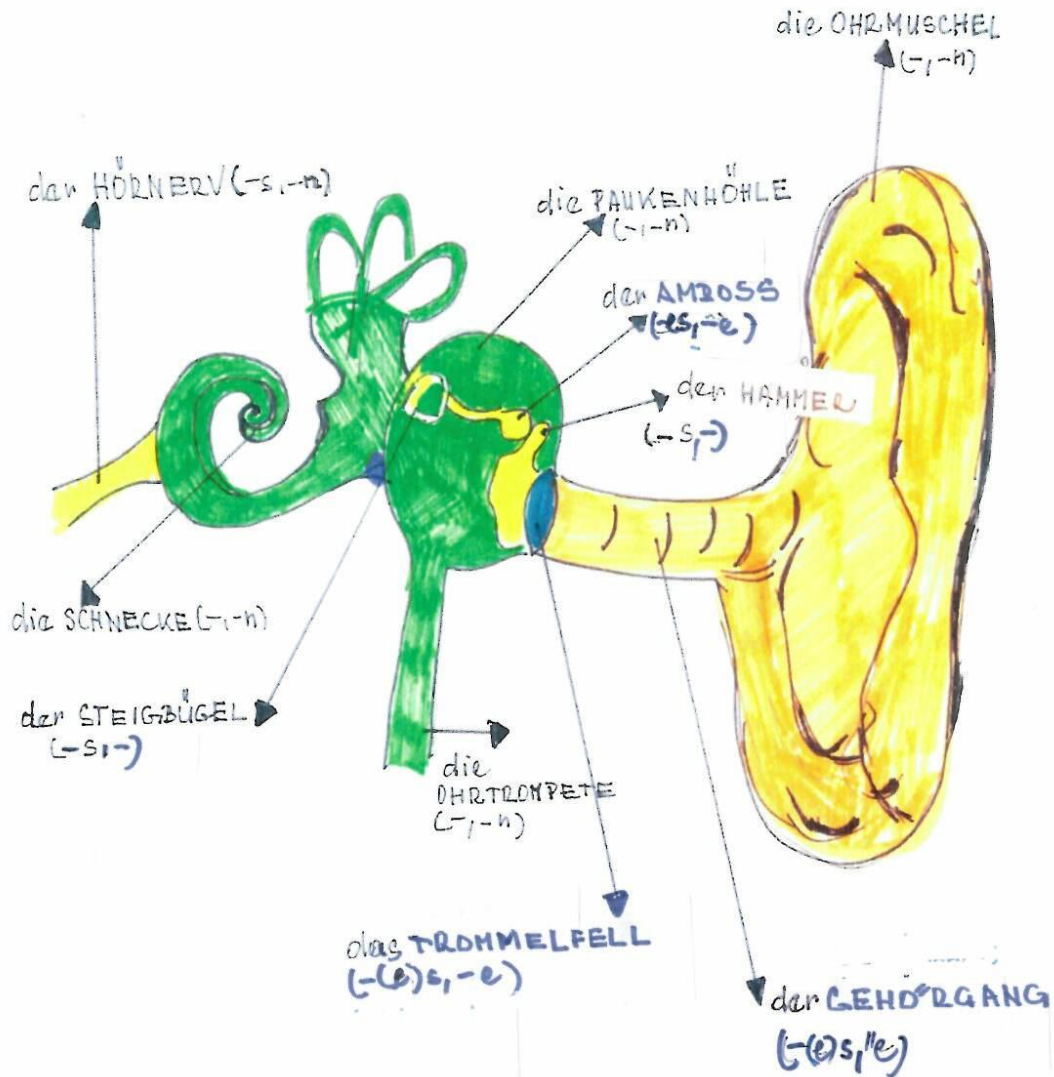
OBR. AUTOR

Der Gehörsinn: hören – slyšet

Zdroj: <http://www.peakmedical-ent.com/media/ear-nose-throat.jpg>

DAS OHR

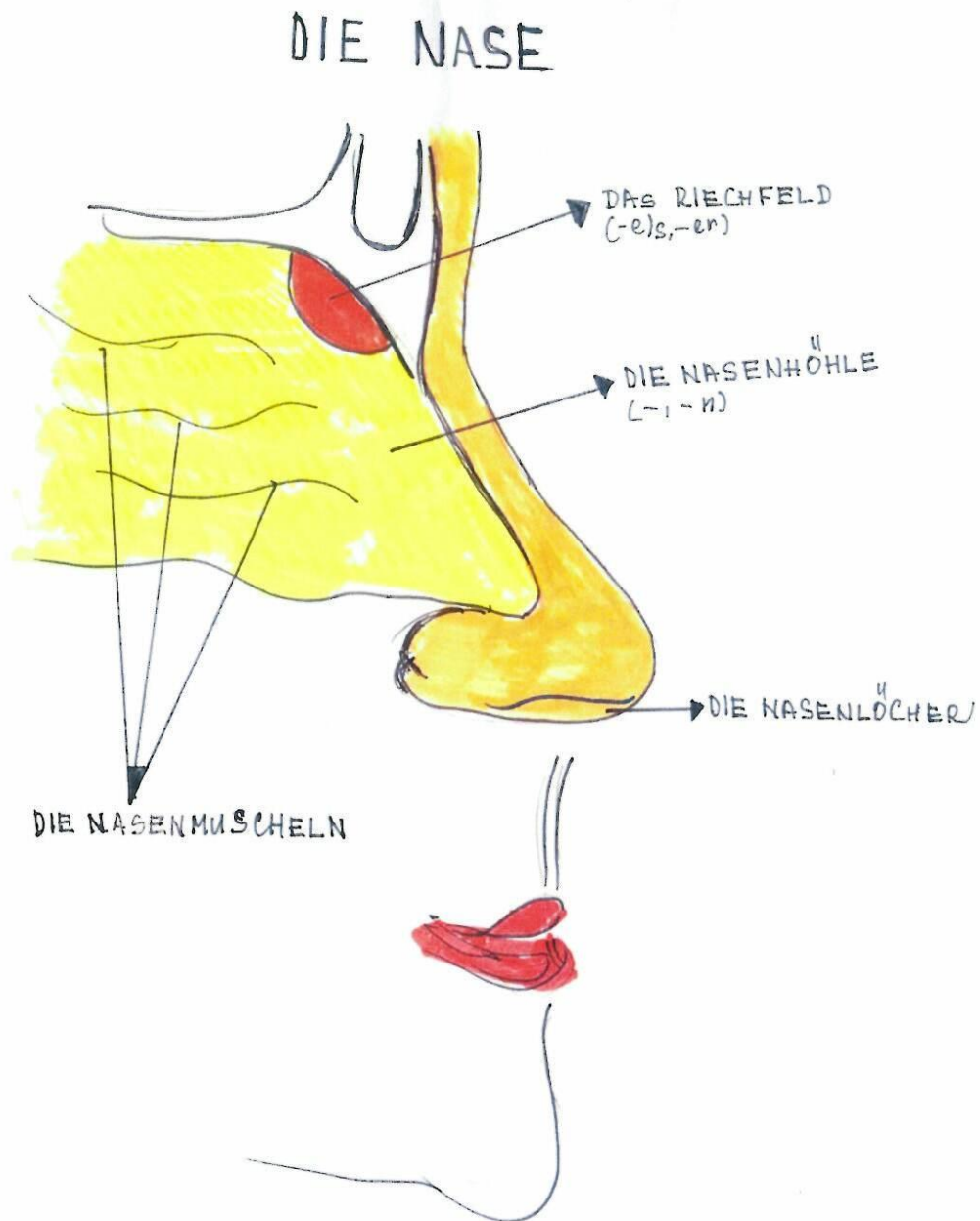

OBR. AUTOR

Der Geruchssinn: riechen – čichat

Zdroj: http://i.telegraph.co.uk/multimedia/archive/01588/nose_1588364c.jpg

QBR. AUTOR

Der Tastsinn: tasten – hmatat

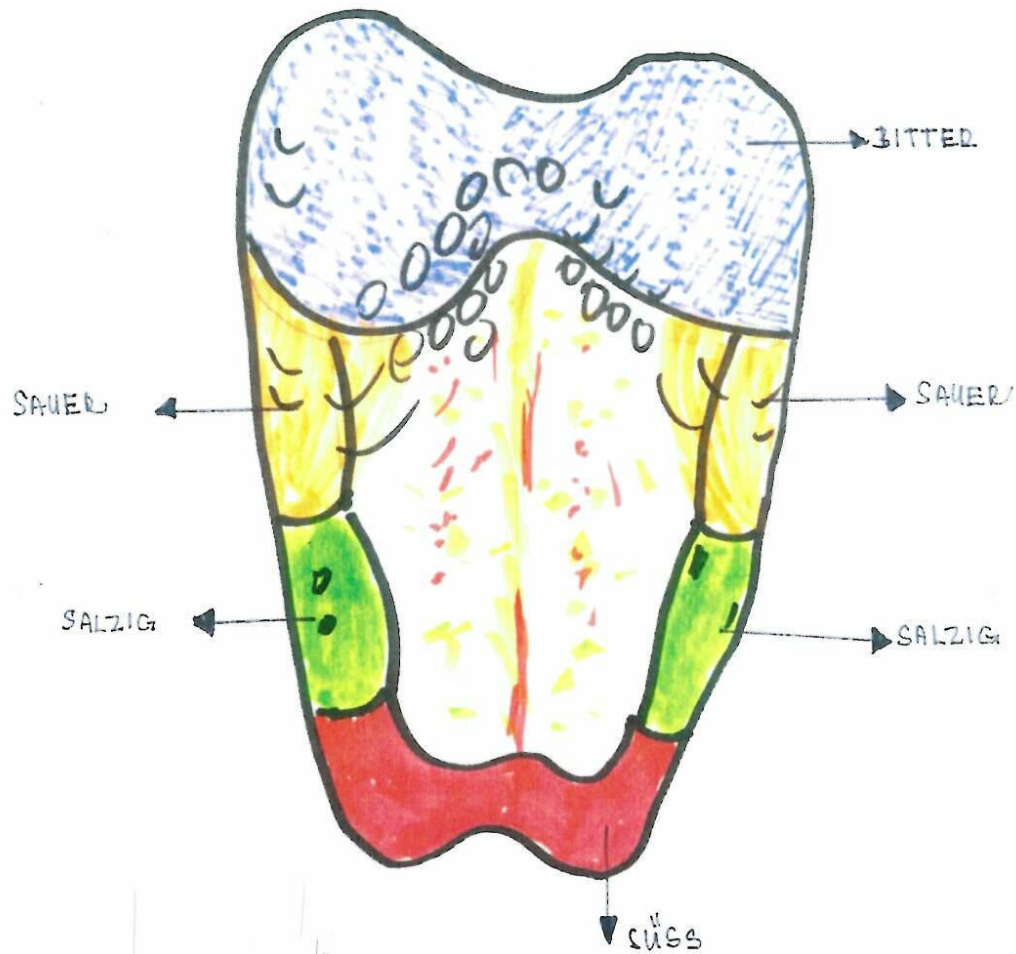
Zdroj: http://blog.swopt.net/Portals/29753/images/hand_on_water.jpg

Der Geschmackssinn: schmecken – chutnat

Zdroj: <http://en.tcm-china.info/medical/human/images/2007/7/15/48848.jpg>

DIE ZUNGE

GESCHMACKSSINNESZELLEN LIEGEN
IN VERSCHIEDEN JEDEICHEN DER ZUNGE.

DBR. AUTOR:

Zu den paarigen Organen gehören die Augen. Ohne Augen ist das Leben sehr schwer.

Ein Mensch kann von Geburt an blind sein oder im Laufe des Lebens blind werden. Es gibt Krankheiten wie zum Beispiel Diabetes mellitus, infolge welcher ein Mensch erblinden kann.

Die Diagnose heißt diabetische Retinopathie.

Man kann auch z. B. auf Grund eines Hirntumors blind werden.

Die wichtigsten Vokabeln:

das Gehör (-(e)s, 0)	sluch
der Geruchssinn (-(e)s, 0)	čich
der Geschmack (-(e)s, 0)	chuť
riechen	čichat
der Sinn (-(e)s, -e)	mysl
das Sinnesorgan (-(e)s, -e)	smyslový orgán
tasten	hmatat
die Empfindung (-, -en)	vjem, pocit

Die Augen

Die wichtigsten Vokabeln:

der Augapfel (-s, -ä-)	oční bulva
die Augenhöhle (-, -n)	očnice
die Augenkammer (-, -n)	oční komora
der Glaskörper (-s, -)	sklivec
die Hornhaut (-, -ä-e)	rohovka
das Licht (-(e)s, -er)	světlo
die Linse (-, -n)	čočka
die Netzhaut (-, -ä-e)	sítnice
die Pupille (-, -n)	zornice
der Sehnerv (-s, -en)	zrakový nerv
das Stäbchen (-s, -)	tyčinka
der Zapfen (-s, -)	čípek
der Tränenangang (-(e)s, -ä-e)	slzovod

Fragen und Antworten:

1. Wo befinden sich die Augen?

Die Augen befinden sich im Gesicht.

2. Welche Farben können die Augen haben?

Die Augen haben sehr oft folgende Farben: blau, braun, grau und grün.

3. Kann man ohne Gesichtssinn leben?

Ja, man kann ohne Gesichtssinn leben, aber das Leben ist sehr kompliziert.

4. Haben wir Linsen in den Augen?

Ja, wir haben in beiden Augen Linsen.

5. Aus welchem Teil des Auges kommen die Tränen beim Weinen?

Beim Weinen kommen die Tränen aus dem Auge durch den Tränenang.

Die Ohren

Das Ohr besteht aus dem Außenohr und dem Innenohr.

Die Ohren haben zwei Aufgaben: das Gehör und die Aufrechterhaltung des Gleichgewichtes.

Ohne das Gehör kann man leben, man muss aber einen Hörapparat benutzen.

Es gibt verschiedene Apparate, die einem das Gehör ermöglichen. Bei den Augen ist es leider nicht möglich.

Die wichtigsten Vokabeln:

das Außenohr (-e)s, -en)	zevní ucho
das Cortische Organ	Cortiho orgán
füllen	plnit
das Innenohr (-e)s, -en)	vnitřní ucho
das Mittelohr (-e)s, -en)	střední ucho
das Ohrenschmalz (-es, 0)	ušní maz
der Vestibulärapparat (-e)s, -e)	vestibulární aparát
die Lymphflüssigkeit (-, -en)	lymfatická tekutina
das Trommelfell (-e)s, -e)	ušní bubínek
der Hörnerv (-s, -en)	sluchový nerv
der Hammer (-s, -)	kladívko
die Schnecke (-, -n)	hlemýžď

Fragen und Antworten:

1. Gibt es eine Möglichkeit, den hörbehinderten Menschen zu helfen?

Ja, hörbehinderte Menschen können unterschiedliche Hörapparate benutzen.

2. Sind viel zu laute Töne für menschliche Ohren gefährlich?

Ja, viel zu laute Töne sind für menschliche Ohren sehr gefährlich.

3. Kann ein neugeborenes Kind taub sein?

Ja, diese Möglichkeit existiert.

4. Zu welchem Bereich der Medizin gehören die Ohrenkrankheiten?

Die Ohrenkrankheiten gehören zu der Hals-Nase-Ohren-Heilkunde/Otorhinolaryngologie.

Das Riechorgan ist die Nase

Das Riechorgan, die Nase, ist für das menschliche Leben genauso wichtig wie die anderen Organe. In der Nase befinden sich Riechzellen, die das Riechfeld bilden, und dadurch können verschiedene Gerüche aus der Umgebung wahrgenommen werden.

Die wichtigsten Vokabeln:

der Geruch (-(e)s, -ü-e)	vůně, zápach
der Geruchsreiz (-es, -e)	čichový podnět
die Nasenhöhle (-, -n)	nosní dutina
die Nasenmuschel (-, -n)	nosní skořepa
das Riechfeld (-(e)s, -er)	čichové pole
die Riechzelle (-, -n)	čichová buňka
der Schweiß (-es, -e)	pot
der Moschus (-, 0)	pižmo
der Blumenduft (-(e)s, -ü-e)	vůně květin
der Fruchtduft (-(e)s, -ü-e)	vůně ovoce
die Scheidenwand (-, -ä-e)	nosní přepážka

Fragen und Antworten

1. Wo befindet sich die Nase am Körper?

Die Nase befindet sich im Gesicht.

2. Haben die Menschen alle gleich große Nasen?

Nein, jeder Mensch hat eine andere Nasengröße.

3. Sind die Verletzungen der Nase gefährlich?

Ja, die Verletzungen der Nase sind gefährlich, schließlich sind es Verletzungen am Kopf.

4. Können die Menschen unter Wasser mit der Nase atmen?

Nein, die Menschen können nicht unter Wasser atmen.

Der Geschmack

Die Zunge hat viele Funktionen.

Was können wir mit der Zunge probieren? Zum Beispiel die Geschmacksrichtungen süß, bitter, salzig und andere Qualitäten. Ohne die Zunge können wir leben, aber sehr schwierig.

Die Zunge hilft beim Sprechen, Essen, Singen, beim Probieren des Geschmacks.

Auf der Spitze der Zunge schmecken wir süß. Salzig und sauer schmecken wir an den Rändern und bitter am Zungengrund.

Die wichtigsten Vokabeln:

beißen (er biss, h. gebissen)	kousat
bitter	hořký
die Geschmackssinncelle (-, -n)	chuťová buňka
rezipieren	přijmout, přijímat
salzig	slaný
die Sinncelle (-, -n)	smyslová buňka
der Zungengrund (-(e)s, -ü-e)	kořen jazyka
die Zungenspitze (-, -n)	špička jazyka

eine Speise probieren	ochutnat jídlo
mit Sicherheit	s jistotou
verschiedene Bereiche der Zunge	různé části jazyka

Fragen und Antworten

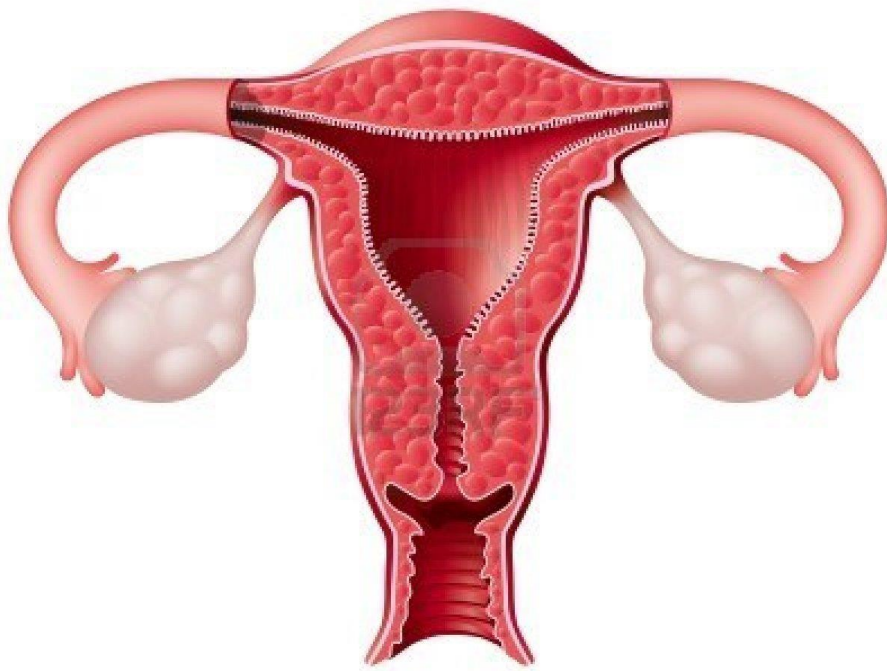
1. Gibt es verschiedene Bereiche der Zunge?
Ja, es gibt verschiedene Bereiche der Zunge.
2. Wo schmecken wir an der Zunge süß?
Süß schmecken wir vorne an der Zunge.
3. Wo schmecken wir salzig?
Salzig schmecken wir auf der Zungemitte.
4. Wo schmecken wir sauer?
Sauer schmecken wir auch auf der Zungemitte.
5. Wo schmecken wir bitter?
Bitter schmecken wir hinten auf der Zunge.

10 Pohlavní orgány

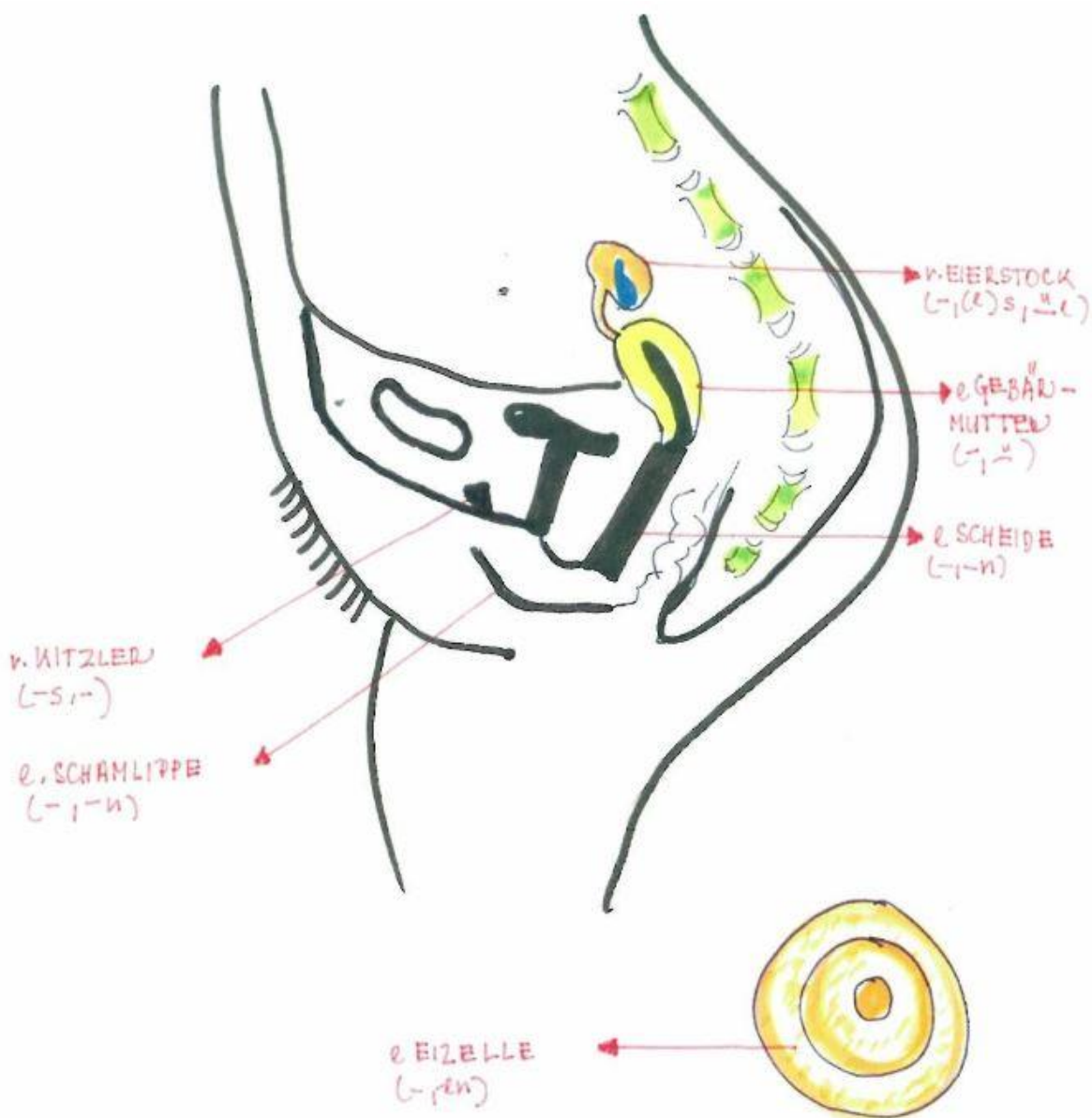
Die Geschlechtsorgane

Menschen und höhere Tierarten sind für die Fortpflanzung mit speziellen Geschlechtsorganen ausgestattet, die zum Teil von außen sichtbar sind und zum Teil im Körperinneren liegen.

Die äußeren Geschlechtsorgane der Frau sind die Schamlippen und der Kitzler. Zu den inneren weiblichen Geschlechtsorganen gehören die Eierstöcke, die beiden Eileiter, die Gebärmutter, die Scheide (die Vagina) und einige zusätzliche Drüsen, vor allem die Brustdrüsen.

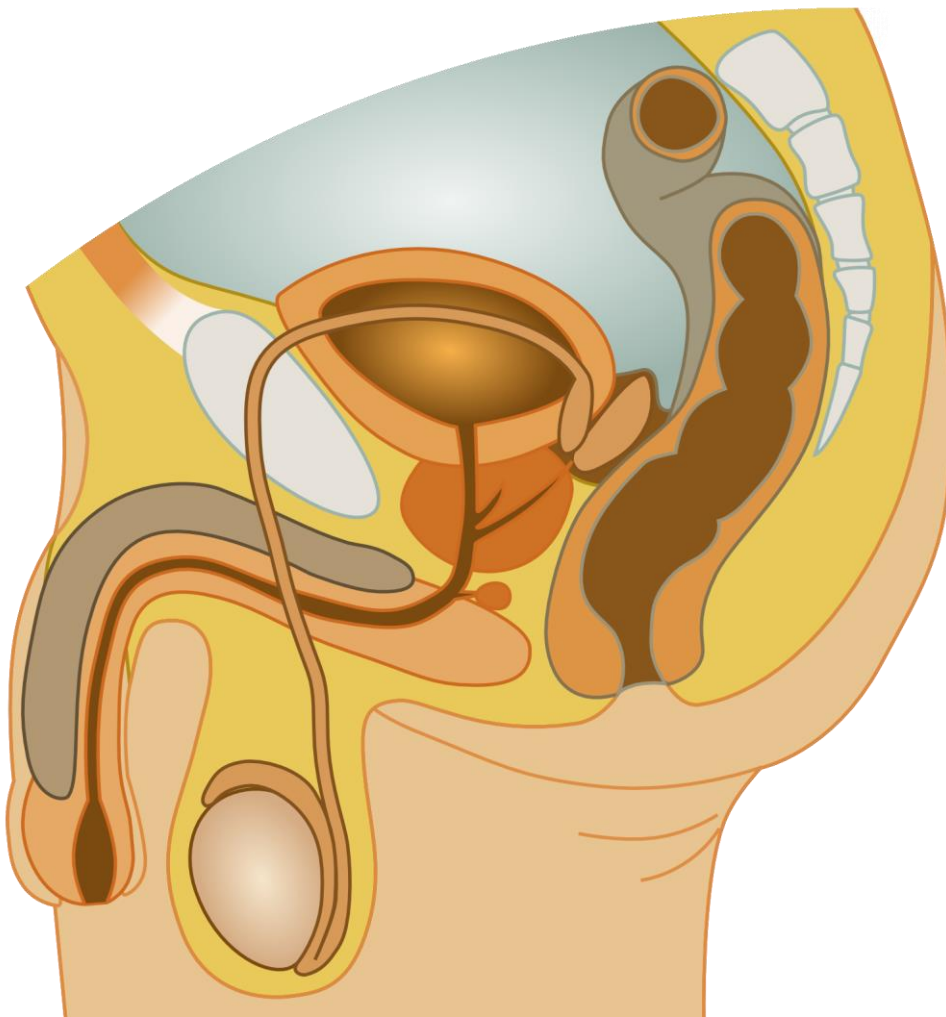

Zdroj: <http://us.123rf.com/400wm/400/400/fixer00/fixer001012/fixer00101200023/8476703-female-reproductive-system.jpg>

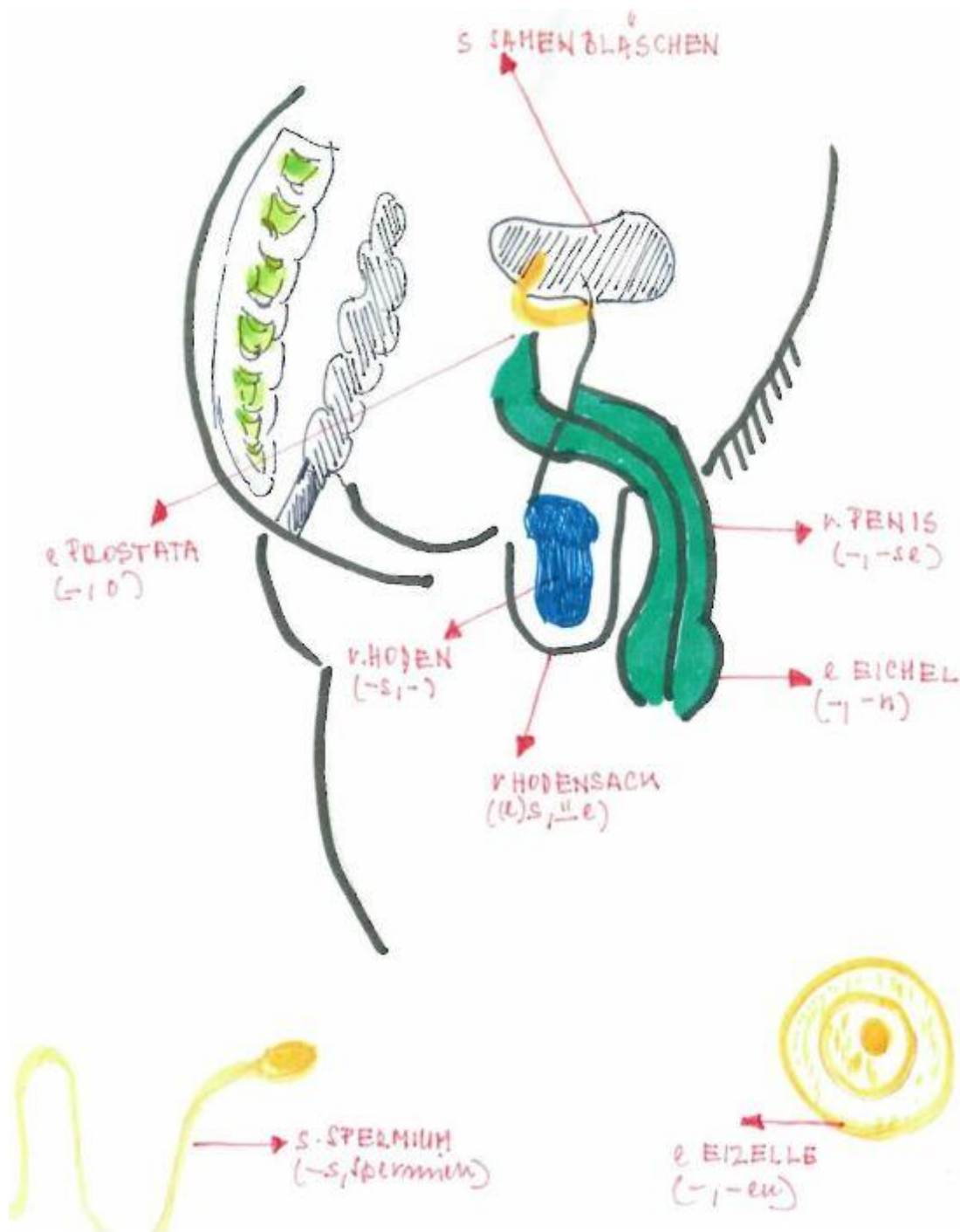

Die äußeren Geschlechtsorgane des Mannes sind der Penis, der aus der Vorhaut, der Eichel und den Schwellkörpern besteht, und der Hodensack.

Zu den inneren männlichen Geschlechtsorganen gehören die Hoden, die Nebenhoden, der Samenleiter, die Harnröhre und einige Drüsen, vor allem die Prostata und das Samenbläschen.

Zdroj: http://upload.wikimedia.org/wikipedia/commons/5/51/Male_reproductive_system.png

Die wichtigsten Vokabeln:

der Penis (-, -se/Penes)	penis
die Prostata (-, -tae)	prostata
das Samenbläschen (-s, -)	semenný váček
der Samenerguss (-es, -ü-e)	výron semene
der Samenleiter (-s, -)	chámovod
die Samenzelle (-, -n)	spermie

die Schamlippe (-, -n)	stydký pysk
die Scheide (-, -n)	pochva
das Sperma (-s, Spermien oder Spermata)	sperma
speziell	speciální
die Vagina (-, Vaginen)	pochva
die Vorhaut (-, -ä-e)	předkožka
weiblich	ženský
die Befruchtung (-, -en)	oplození
die Brustdrüse (-, -n)	prsní žláza
die Eichel (-, -n)	žalud pyje
der Eierstock (-(e)s, -ö-e)	vaječník
der Eileiter (-s, -)	vejcovod
die Eizelle (-, -n)	vajíčko
die Fortpflanzung (-, 0)	rozmnožování
die Gebärmutter (-, -ü-)	děloha
das Geschlechtsorgan (-(e)s, -e)	pohlavní orgán
der Geschlechtsverkehr (-s, 0)	pohlavní styk
der Hoden (-s, -)	varle
der Hodensack (-(e)s, -ä-e)	šourek
der Kitzler (-s, -)	klitoris
männlich	mužský
der Nebenhoden (-s, -)	nadvarle
höhere Tierarten	vyšší živočné druhy

Fragen und Antworten:

- Gehören die Menschen zu den höheren Tierarten?
Ja, die Menschen gehören zu den höheren Tierarten.
- Sind die Geschlechtsorgane wichtig in unserem Leben?
Ja, ohne die Geschlechtsorgane würde die Menschheit nicht existieren.
- Wo entwickelt sich das ungeborene Kind?
Das ungeborene Kind entwickelt sich in der Gebärmutter.
- Wie viele Monate dauert es normalerweise?
Normalerweise dauert es neun Monate.

Die wichtigsten Vokabeln zum Thema Geburt:

Die Schwangerschaft dauert im Durchschnitt neun Monate.
Bei der Geburt ist das Kind ungefähr 50 cm groß und 3 500 Gramm schwer.
Die Geburt leiten die Wehen ein. Die Mutter presst mit.

Wenn die Mutter oder das Kind gefährdet sind, kann die Geburt auch operativ erfolgen, nämlich durch einen Kaiserschnitt.

der Brutkasten (-s, -ä-)	inkubátor
der Embryo (-s, Embryonen)	embryo, zárodek
der Fetus (-, -se/Föten)	plod
die Frühgeburt (-, -en)	předčasný porod
der Geburtskanal (-s, -ä-e)	porodní cesta
die Plazenta (-, -s)	placenta
pressen	tlačit
das Östrogen (-s, -e)	estrogen
die Schwangerschaft (-, -en)	těhotenství
wiegen (o, h. o)	vážit
die Fruchtblase (-, -n)	plodový vak
das Fruchtwasser (-s, 0)	plodová voda
die Nabelschnur (-, -ü-e)	pupeční šňůra
die Wehen mn. č.	porodní bolesti

11 Žlázy a hormony

Drüsen und Hormone

Ohne Drüsen und Hormone können wir nicht leben.

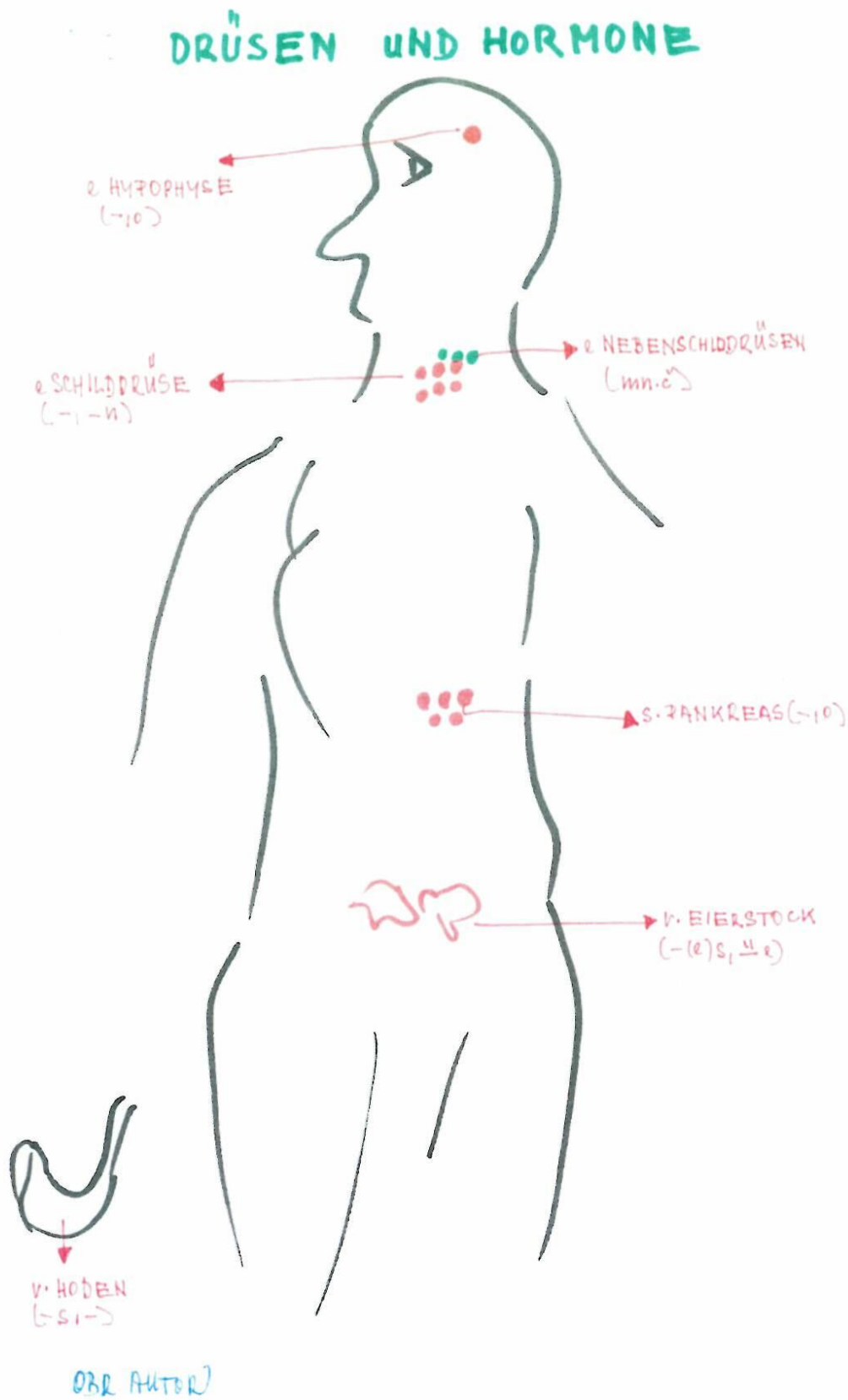
Im menschlichen Körper befinden sich Drüsen mit exokrinen und endokrinen Funktionen.

Zum Beispiel produziert das Pankreas exokrine, aber auch endokrine Hormone.

Der menschliche Körper verfügt über Drüsen, das sind Zellen, Zellgruppen oder einzelne Organe, die Sekrete produzieren und absondern.

Zum Beispiel beeinflusst der Gallensaft der Leber (im rechten Oberbauch) in hohem Maße die Verdauung der Kohlenhydrate, Fette und Eiweiße.

Hormone sind Botenstoffe, die schon in winzigen Mengen eine große Wirkung auf den Organismus haben.

Die wichtigsten Vokabeln zum Thema Drüsen und Hormone:

endokrin	endokrinní
exokrin	exokrinní
die Kohlenhydrate mn. č.	uhlovodany, uhlohydráty
die Nebenniere (-, -n)	nadledvina
die Nebenschilddrüsen mn. č.	příštítná tělíska
das Pankreas (-, 0)	pankreas, slinivka
die Schilddrüse (-, -n)	štítná žláza
die Sekretion (-, -en)	sekrece, vyměšování
die Substanz (-, -en)	substance, látka
die Temperatur (-, -en)	teplota
die Tränendrüse (-, -n)	slzná žláza
die Unterzungendrüse (-, -n)	podjazyková slinná žláza
die Wirkung (-, -en)	účinek, působení
das Wachstum (-s, 0)	vzrůst, růst

Fragen und Antworten

1. Sind Hormone für den Organismus wichtig?

Ja, Hormone sind für den Organismus sehr wichtig.

2. Befinden sich im menschlichen Körper Epithelkörperchen?

Ja, Epithelkörperchen befinden sich im menschlichen Körper. Der Mensch kann ohne dieses Organ leben.

3. Produziert das Pankreas Insulin?

Das Pankreas produziert Insulin. Ohne dieses Hormon wäre man krank.

4. Wo befindet sich die Schilddrüse?

Die Schilddrüse befindet sich im Hals.

5. Wo befindet sich die Hypophyse?

Die Hypophyse befindet sich im Kopf.

12 Komunikace v nemocnici

Kommunikation im Krankenhaus

Zkratky použité v německé části:

Sr. – Schwester

Pat. – Patient

A. - Arzt

MTA-R – medizinisch-technischer Radiologieassistent

MTA-L – medizinisch-technischer Laborassistent

An. – Angehörige(r)

Zkratky použité v českých překladech:

S. – sestra

P. – pacient

L. – lékař
MTRA – radiologický asistent
MTLA – laborant
R – rodinný příslušník

Důležitá slovíčka jsou v rozhovorech vyznačena tučně. Vyhledejte si jejich gramatické kategorie a překlady. Další užitečná slovíčka či formulace jsou uvedeny za rozhovory.

Informace k péči o nemocné obecně a k situaci v Německu naleznete na www.pflegewiki.de.

Literatura:

Firnhaber-Sensen, U., Rodi, M.: Deutsch im Krankenhaus neu, Berufssprache für Ärzte und Pflegekräfte. Lehr- und Arbeitsbuch, Langenscheidt, Berlin und München 2009.

<http://www.wikipedia.de>

<http://vec.awardspace.us/texte/seite11.html>

<http://vec.awardspace.us/texte/seite12.html>

<http://www.medizin-fuer-kids.de/kinderklinik/untersuchungsmethoden/roentgen2.htm>

<http://www.curtius-klinik.de/Aufnahmebogen.pdf>

<http://www.youtube.com/watch?v=B3WwKHoQmPc>

<http://www.pflegewiki.de>

<http://tv.doccheck.com/de/movie/1015/ganzkoerperwaschung/>

<http://www.youtube.com/watch?v=D9yOMCn3ZHQ>

<http://bildwoerterbuch.pons.eu/gesellschaft/gesundheit/arzneimittel-darreichungsformen.php>

<http://web.hszg.de/~bgriebel/kommunikation.html#telefonieren>

12.1 Aufnahme

Sr.: Guten Tag, Herr Maier, mein Name ist Schwester Stephanie. Ich werde Ihnen jetzt ein paar Fragen stellen und den **Aufnahmebogen** ausfüllen.

Pat.: Guten Tag.

Sr.: Zuerst den **Namen**. Können Sie ihn **buchstabieren**?

Pat.: Ja, es schreibt sich M-A-I-E-R.

Sr.: Danke. Und wie ist Ihr **Vorname**?

Pat.: Joseph.

Sr.: Mit ph geschrieben?

Pat.: Ja.

Sr.: Und wie ist Ihre **Adresse**?

Pat.: Goethestraße 15, hier in München.

Sr.: Welche **Postleitzahl** ist das?

Pat.: 80331.

Sr.: Wann und wo **wurden sie geboren**?

Pat.: Am 16. August 1962 in Rosenheim.

Sr.: Was sind Sie **von Beruf**?

Pat.: Ich arbeite als Busfahrer.

Sr.: Wie ist Ihr **Familienstand**?

Pat.: Ich bin verheiratet.

Sr.: Wen sollen wir im Notfall anrufen?

Pat.: Meine Frau, Theresa Maier.
Sr.: Wie ist Ihre **Telefonnummer**?
Pat.: 08912-5284.
Sr.: 08912-5284, gut. Und wie heißt Ihr **Hausarzt**?
Pat.: Mein Hausarzt ist Herr Dr. Binder.
Sr.: Haben Sie Ihre **Krankenversicherungskarte** dabei?
Pat.: Ja, hier ist sie.
Sr.: Danke, das wäre alles. Warten Sie jetzt bitte, Frau Doktor Müller kommt gleich und **untersucht** Sie.

Übersetzung

Příjem

S.: *Dobrý den, pane Maiere, jmenuji se sestra Stephanie. Položím vám teď několik otázek a vyplním příjímací formulář.*

P.: *Dobrý den.*

S.: *Nejdříve jméno. Můžete je prosím hláskovat?*

P.: *Ano, píše se to M-A-I-E-R.*

S.: *A křestní jméno?*

P.: *Joseph.*

S.: *Píše se to s ph.*

P.: *Ano.*

S.: *A jaká je vaše adresa?*

P.: *Goethestraße 15, tady v Mnichově.*

S.: *Jaké je to poštovní směrovací číslo?*

P.: *80331.*

S.: *Kdy a kde jste se narodil?*

P.: *16. srpna 1962 v Rosenheimu.*

S.: *Jaké je vaše povolání?*

P.: *Pracuji jako řidič autobusu.*

S.: *Jaký je váš rodinný stav?*

P.: *Jsem ženatý.*

S.: *Koho máme v případě nutnosti informovat?*

P.: *Mou ženu, Theresu Maier.*

S.: *Jaké je vaše telefonní číslo?*

P.: *08912-5284*

S.: *08912-5284, dobře. A jak se jmenuje váš praktický lékař?*

P.: *Můj praktický lékař je pan doktor Binder.*

S.: *Máte s sebou kartičku zdravotní pojišťovny?*

P.: *Ano, tady je.*

S.: *Děkuji, to je všechno. Počkejte teď prosím, hned přijde paní doktorka Müllerová a vyšetří vás.*

Was kann man noch gebrauchen?

Buchstabieren – was ist anders als im Tschechischen?

j [jot]

ch [ce ha]

q [ku]

v [fau]

we [ve]

z [cet]

r Personalausweis, -e – občanský průkaz
r Einweisungsschein, -e – žádanka
r einweisende Arzt – odesílající lékař

Schauen Sie sich das Aufnahmeformular unter <http://www.curtius-klinik.de/Aufnahmebogen.pdf> an und versuchen Sie, es mit eigenen Daten auszufüllen.

12.2 Bett machen

Sr.: Guten Tag, Herr Maier. Wie geht es Ihnen heute?

Pat.: Es geht gerade so, danke.

Sr.: Ich werde jetzt Ihr **Bett machen**. Setzen Sie sich bitte solange hier auf den Stuhl. Soll ich Ihnen beim Aufstehen helfen?

Pat.: Danke, das ist nett. Geben Sie mir bitte meinen Bademantel? Er hängt im Schrank.

Sr.: Ja, ich hole ihn sofort.

Pat.: Können Sie bitte mein **Kopfkissen neu beziehen**? Es hat einen Fleck.

Sr.: Ja, das mache ich. **Die Decke** auch?

Pat.: Nein, die ist noch gut.

Sr.: Ok. **Das Bettlaken** werde ich auch **austauschen**. ... So, das war es. Sie können in Ihr Bett zurück. Brauchen Sie noch etwas?

Pat.: Nein, danke, das ist alles.

Sr.: In ein paar Minuten gibt es Frühstück. Bis gleich!

Pat.: Bis gleich.

Übersetzung

Stlaní

S.: *Dobrý den, pane Maier. Jak se dnes máte?*

P.: *Jde to, děkuji.*

S.: *Ustelu vám teď postel. Posad'te se prosím mezitím tady na židli. Mám vám pomoci vstát?*

P.: *Děkuji, to je milé. Podáte mi prosím župan? Visí ve skříni.*

S.: *Ano, hned ho přinesu.*

P.: *Můžete mi prosím převléknout polštář? Je na něm skvrna.*

S.: *Ano, udělám to. Přikrývku také?*

P.: *Ne, ta je ještě dobrá.*

S.: *Dobře. Prostěradlo taky vyměním. ... Tak, a je to. Můžete zpátky do postele.*

Potřebujete ještě něco?

P.: *Ne, děkuji, to je všechno.*

S.: *Za pár minut bude snídaně. Zatím na shledanou.*

P.: *Na shledanou.*

Was kann man noch gebrauchen?

r Bezug, -ü-e – povlak

r Kissenbezug – povlak na polštář

r Bettbezug – povlak na přikrývku

e Matratze, -n – matrace

e Betteinlage, -n – podložka

s Stecklaken, - – podložka
s Bettlaken, - / s Laken, - / s Betttuch, ü-er – prostěradlo

Lesen Sie mehr unter <http://vec.awardspace.us/texte/seite11.html>

12.3 Essen reichen

Sr.: Guten Tag, Herr Maier. Hier ist Ihr Mittagessen.

Pat.: Was gibt es denn Leckeres?

Sr.: Sie bekommen **Vollkost**, also kriegen Sie Gemüsesuppe, Nudeln mit Schnitzel und Rahmsoße und dazu Kaffee oder Tee. Was möchten Sie?

Pat.: Gibt es auch Früchtetee?

Sr.: Nein, nur schwarzen Tee mit oder ohne Zucker.

Pat.: Dann einen Tee mit Zucker bitte.

Sr.: Sie dürfen sich schon an den Tisch setzen. Oder möchten Sie heute noch im Bett essen?

Pat.: Ich habe Angst, dass mir schwindelig wird, wenn ich aufstehe. Ich bleibe lieber noch im Bett.

Sr.: Gut, dann stelle ich Ihnen das Kopfteil hoch. Geht das so?

Pat.: Ja, danke.

Sr.: Das Abendbrot bekommen Sie leider nicht mehr, Sie müssen bis morgen **nüchtern bleiben**.

Pat.: Wie schade!

Übersetzung

Podávání jídla

S.: Dobrý den, pane Maiere. Tady máte oběd.

P.: Copak je dobrého?

S.: Nemáte žádnou dietu, dostanete tedy zeleninovou polévku, těstoviny s řízkem a smetanovou omáčkou a k tomu kávu nebo čaj. Co byste chtěl?

P.: Máte taky ovocný čaj?

S.: Ne, jenom černý čaj s cukrem nebo bez.

P.: Pak čaj s cukrem prosím.

S.: Už si smíte sednout ke stolu. Nebo chcete dnes ještě jíst v posteli?

P.: Mám strach, že se mi bude motat hlava, když vstanu. Zůstanu raději ještě v posteli.

S.: Dobře, tak vám zvednu opěrku. Jde to takhle?

P.: Ano, děkuji.

S.: Večeři už bohužel nedostanete, musíte zůstat do rána nalačno.

P.: Škoda!

Was kann man noch gebrauchen?

e Vollkost – plnohodnotná strava, bez omezení složek

leichte Vollkost – vyloučení složek, které mohou způsobit problémy, např. nadýmání nebo alergie

glutenfreie Kost – bezlepková strava

vegetarische Kost – vegetariánská strava

leichtverdauliche Kost – lehce stravitelná strava

cholesterinarme Kost – nízkocholesterová strava

kalorienreduzierte Kost – strava se sníženým obsahem kalorií

- e Diabetikerkost – diabetická strava
- e Aufbaukost – výživná strava
- e Reduktionsdiät – redukční dieta

Lesen Sie mehr über Kostformen unter

<http://upload.sitesystem.ch/B2DBB48B7E/E698E4A912/10552F3144.pdf>. Schauen Sie sich auch das Formular auf der letzten Seite an.

12.4 Untersuchungen

1)

A.: Schwester Stephanie, **bringen** Sie bitte Herrn Maier **zum Röntgen**. Sie müssen da zuerst anrufen und **einen Termin** für ihn **vereinbaren**. So bald wie möglich, wenn es geht. Und bitte, fahren Sie ihn im **Rollstuhl**. Er darf noch nicht **laufen**.

Sr.: Ja, das mache ich.

A.: Und holen Sie bitte die alten **Röntgenbilder**, die er mitgebracht hat. Sie sollten im Sekretariat sein.

Sr.: Ok.

2)

MTA-R: Röntgen, Wirtz, guten Tag.

Sr.: Innere, Schwester Stephanie. Hallo Frau Wirtz. Ich brauche einen Termin für ein **Röntgen-Thorax** für Herrn Maier aus unserer Station. Es soll so schnell wie möglich gemacht werden.

MTA-R.: Ja, kein Problem, ich schau nach... können Sie ihn heute Nachmittag um 13:30 herbringen?

Sr.: Nein, leider nicht, er hat schon einen Termin beim EKG. Geht das etwas später?

MTA-R.: Ja, es geht. Dann bringen Sie ihn vom EKG gleich her. Ist es so in Ordnung?

Sr.: Ok, ich mache es so. Danke. Tschüss, Frau Wirtz.

MTA-R.: Auf Wiederhören.

3)

Sr.: Guten Tag, Herr Maier.

Pat.: Guten Tag, Schwester Stephanie.

Sr.: Ich **bringe** Sie jetzt **zum Röntgen**. Sie sollen nicht **laufen**, ich fahre Sie also im **Rollstuhl**. Wir nehmen den Fahrstuhl in die zweite Etage.

...

So, da sind wir. Wenn Sie fertig sind, **hole** ich Sie wieder **ab**. Bis gleich.

Pat.: Danke, bis gleich.

Übersetzung

Vyšetření

1)

L.: *Sestro Stephanie, dovezte prosím pana Maiera na rentgen. Musíte tam nejdřív zavolat a dohodnout pro něj termín. Co nejdřív, pokud je to možné. A vezte ho prosím na vozíku, ještě nesmí chodit.*

S.: *Dobře, udělám to.*

L.: *A přineste prosím staré rentgenové snímky, které přinesl s sebou. Měly by být na sekretariátu.*

S.: Dobře.

2)

RA: Rentgen, Wirtzová, dobrý den.

S.: Interna, sestra Stephanie. Dobrý den, paní Wirtzová. Potřebovala bych prosím termín na rentgen hrudníku pro Maiera z našeho oddělení. Měl by se udělat pokud možno co nejrychleji.

RA: Dobře, podívám se... můžete ho přivést dnes ve 13:30?

S.: Ne, bohužel ne, má už termín na EKG. Šlo by to o něco později?

RA: Ano, to jde. Přiveďte ho tedy z EKG rovnou sem. Je to tak v pořádku?

S.: Dobře, udělám to tak. Děkuji. Nashledanou, paní Wirtzová.

RA: Naslyšenou.

3)

S.: Dobrý den, pane Maier.

P.: Dobrý den, sestro Stephanie.

S.: Dovezu vás teď na rentgen. Nesmíte ještě chodit, povezu vás tedy na vozíku. Pojedeme výtahem do druhého poschodí.

...

Tak jsme tady. Až budete hotový, zase vás vyzvednu. Nashledanou.

P.: Děkuji, nashledanou.

Was kann man noch gebrauchen?

s EKG – EKG

e Endoskopie – endoskopie

e MRT, e Magnetresonanztomographie – magnetická rezonance

e Sonographie, r Ultraschall – ultrazvuk

Bringen Sie bitte Herrn Maier zum Röntgen/zum EKG/in die Endoskopie/in die Sonografie/in den OP.

Holen Sie ihn wieder **ab**, wenn er fertig ist.

Nehmen Sie bitte seine **Krankenakte mit!**

Holen Sie bitte den **Arztbrief** für Herrn Maier vom Sekretariat.

Bringen Sie bitte das Blut ins Labor.

Fahren Sie Herrn Maier im Rollstuhl, er darf nicht laufen.

Schicken Sie bitte Frau Kurz zum Röntgen.

Lesen Sie, wie man Kindern das Funktionieren des Röntgens erklären kann:

<http://www.medizin-fuer-kids.de/kinderklinik/untersuchungsmethoden/roentgen2.htm>

12.5 Waschen

Sr.: Guten Morgen, Herr Maier.

Pat.: Guten Morgen, Schwester Stephanie.

Sr.: Ich helfe Ihnen jetzt beim Waschen. Stehen Sie bitte auf und gehen ans

Waschbecken? Hier ist ein Stuhl, da können Sie sich hinsetzen. Soll ich Ihnen etwas holen oder haben Sie alles?

Pat.: Ich habe meine **Kulturtasche** und meine **Handtücher** hier, aber ich brauche noch meine **Waschlappen**. Sie hängen neben dem Schrank.

Sr.: Gut, ich hole sie gleich. Ist das alles?

Pat.: Noch den **Kamm** bitte. Er ist im Nachtschrank.

Sr.: Hier ist er.

Pat.: Danke.

Sr.: Brauchen Sie Hilfe beim Waschen?

Pat.: Ja, würden Sie mir bitte die Beine waschen? Das schaffe ich noch nicht selbst.

Sr.: Ja, und den Rücken wasche ich Ihnen auch gleich.

Pat.: Danke.

Sr.: Hier ist Ihr Schlafanzug und Ihr Bademantel, Sie können sich gleich anziehen.

Brauchen Sie noch etwas?

Pat.: Nein, das ist alles. Ich lege mich wieder ins Bett.

Sr.: Dann bis später!

Pat.: Bis später!

Übersetzung

Mytí

S.: *Dobré jitro, pane Maiere.*

P.: *Dobré jitro, sestro Stephanie.*

S.: *Pomohu vám teď při mytí. Vstanete prosím a přejdete k umyvadlu? Tady je židle, můžete se posadit. Mám vám něco přinést nebo máte všechno?*

P.: *Mám tady toaletní taštičku a ručníky, ale potřebuji ještě žínky. Visí vedle skříně.*

S.: *Dobře, hned je přinesu. Je to všechno?*

P.: *Ještě hřeben prosím. Je v nočním stolku.*

S.: *Tady je.*

P.: *Děkuji.*

S.: *Potřebujete pomoc při mytí?*

P.: *Ano, umyla byste mi prosím nohy? To ještě sám nezvládnou.*

S.: *Ano, a hned vám umyju i záda.*

P.: *Děkuji.*

S.: *Zde je vaše pyžamo a župan, můžete se hned obléknout. Potřebujete ještě něco?*

P.: *Ne, to je všechno. Lehnu si zase do postele.*

S.: *Tak nashledanou.*

P.: *Nashledanou.*

Was kann man noch gebrauchen?

Schauen Sie sich das Video unter

<http://tv.doccheck.com/de/movie/1015/ganzkoerperwaschung/> an.

12.6 Messen und Blut abnehmen

1)

Sr.: Guten Morgen, Herr Maier. Ich werde Ihnen jetzt **Blut abnehmen**, machen Sie bitte **einen Arm frei**.

Pat.: Welchen Arm?

Sr.: Das ist egal ... So, das war es.

Pat.: **Wann gibt es die Ergebnisse?**

Sr.: Schon heute, fragen Sie später am Tag, die Schwester wird es Ihnen sagen. Jetzt werde ich Ihnen jetzt im Ohr **Temperatur messen**.

Pat.: Ja. Habe ich Fieber?

Sr.: Nein, Sie haben 36⁸(**sechsu**nddrei**ßig acht**), das ist in Ordnung. Und jetzt **messe** ich Ihren **Blutdruck**. Machen Sie bitte den linken Arm frei. ... Der Blutdruck ist 190/110 (**hundertneunzig zu hundertzehn**). Das ist etwas zu hoch. Ich werde gleich den Arzt informieren und fragen, ob ich Ihnen etwas dagegen geben soll. Und jetzt **fühle** ich noch den **Puls**. ... Der Puls ist 72. Hatten Sie heute schon **Verdauung**?

Pat.: Nein, ich war noch nicht auf der Toilette. Wie war mein Blutzucker heute Morgen?

Sr.: Moment, ich schaue nach ... Der war 100, das ist in Ordnung.

Pat.: Na, wenigstens das. Danke.

2)

MTA-L.: Labor, Kunz, guten Tag.

Sr.: Guten Tag, Frau Kunz. Hier ist Innere, Schwester Stephanie. Ich brauche bitte die Laborwerte von Herrn Maier. Das Blut ist heute abgenommen worden.

MTA-L.: Ja, die Ergebnisse liegen schon vor. Soll ich sie Ihnen durchgeben?

Sr.: Wenn Sie so nett wären.

MTA-L.: Also, Herr Maier Joseph.

Sr.: Ja, richtig.

MTA-L.: Also die Elektrolyte – das Kalium ist 4,8 (**vier Komma acht**), das Calcium 2,1 (**zwei Komma eins**) und das Natrium 132.

Sr.: Ich **schreibe es auf**: Kalium 4,8, Calcium 2,1 und Natrium 131.

MTA-L.: Nein, Natrium 132.

Sr.: Natrium 132. Und die anderen Werte?

MTA-L.: Der **Hb** ist 16,0 (**sechzehn Komma Null**) und der **Hk** 38.

Sr.: Hb 16,0, Hk 38.

MTA-L.: **Thrombos** 310.000 und **Leukos** 19.000.

Sr.: Thrombos 310.000, Leukos 19.000.

MTA-L.: Der **BZ** war 69.

Sr.: BZ 69. Danke. Wiederhören, Frau Kunz.

MTA-L.: Auf Wiederhören.

Übersetzung

Měření a odběry krve

1)

S.: *Dobré jitro, pane Maiere, vezmu vám teď krev, vyhrňte si prosím rukáv.*

P.: *Kterou ruku?*

S.: *To je jedno ... tak, hotovo.*

P.: *Kdy budou výsledky?*

S.: *Už dneska, zeptejte se později během dne, sestra vám to řekne. Ted' vám ještě změřím teplotu v uchu.*

P.: *Ano. Mám horečku?*

S.: *Ne, máte 36,8, to je v pořádku. A teď vám změřím tlak. Vyhrňte si prosím levý rukáv ... Tlak je 190/110. To je trochu vysoké. Budu hned informovat lékaře a zeptám se, zda vám mám na to něco dát. A teď vám ještě změřím puls. ... Puls je 72. Měl jste dnes již stolici?*

P.: *Ne, ještě jsem nebyl na WC. Jaký jsem měl dnes ráno krevní cukr?*

S.: *Moment, podívám se ... to bylo 100, to je v pořádku.*

P.: *No, aspoň něco. Děkuji.*

2)

LA: *Laboratoř, Kunzová, dobrý den.*

S.: Dobrý den, paní Kunzová, tady je interna, sestra Stephanie. Potřebovala bych výsledky pana Maiera. Krev se odebírala dneska.

LA: Ano, výsledky už jsou tady. Mám vám je říct (po telefonu)?

S.: Kdybyste byla tak hodná.

LA: Takže pan Maier Joseph.

S.: Ano, správně.

LA: Takže elektrolyty – kalium je 4,8, kalcium 2,1 a natrium 132.

S.: Píšu si: kalium 4,8, kalcium 2,1 a natrium 131.

LA: Ne, natrium 132.

S.: Natrium 132. A ostatní hodnoty?

LA: Hb je 16,0 a Hk 38.

S.: Hb 16,0, Hk 38.

LA: Trombocyty 310.000, leukocyty 19.000.

S.: Trombocyty 310.000, leukocyty 19.000.

LA: Krevní cukr byl 69.

S.: Krevní cukr 69. Děkuji. Naslyšenou, paní Kunzová.

LA: Naslyšenou.

Was kann man noch gebrauchen?

Man verwendet beim Sprechen folgende Abkürzungen:

BZ – Blutzucker

Hb – Hämoglobin

Hk/Hkt – Hämatokrit

Thrombos [výslovnost: trombos]– Thrombozyten [výslovnost: trombocüten; „y“ v cizích slovech se vyslovuje jako „ü“]

Leukos [výslovnost: lojkos]– Leukozyten [výslovnost: lojkocüten]

Lesen Sie mehr unter <http://vec.awardspace.us/texte/seite12.html>

12.7 Visite

A.: Guten Morgen, Herr Maier

Pat.: Guten Morgen, Herr Doktor.

A.: Wie geht es Ihnen heute?

Pat.: Ich fühle mich heute nicht so gut.

A.: Was fehlt Ihnen?

Sr.: Herr Maier hatte in der Nacht **Fieber**, Dr. Huber war bei ihm, wir haben ihm **Eispackungen** in die **Leiste** gegeben.

A.: Haben Sie sonst noch Probleme, Herr Maier?

Pat.: Ja, ich habe starke Kopfschmerzen.

A.: Gut, wir werden Ihren Puls und Blutdruck kontrollieren. Ist heute Morgen **Labor gelaufen**?

Sr.: Ja.

A.: Dann sehen Sie bitte nach, ob wir schon die **Laborwerte** haben.

Sr.: Ja, ich sehe gleich nach.

A.: Herr Maier, ich komme später noch zu Ihnen, wenn wir die Ergebnisse haben.

Pat.: Danke, Herr Doktor.

A.: Bis gleich.

Übersetzung

Vizita

L.: Dobré jitro, pane Maiere.

P.: Dobré jitro, pane doktore.

L.: Jak se vám dnes daří?

P.: Necítím se dneska tak dobře.

L.: Co vám schází?

S.: Pan Maier měl v noci horečku, Dr. Huber byl u něj, dávali jsme mu ledové zábaly na třísla.

L.: Máte ještě jiné problémy, pane Maiere?

P.: Ano, mám silné bolesti hlavy.

A.: Dobře, zkontrolujeme vám puls a krevní tlak. Dělal se dnes ráno odběry?

S.: Ano.

L.: Podívejte se tedy, jestli už máme hodnoty.

S.: Ano, hned se podívám.

L.: Pane Maiere, přijdu k vám ještě později, až budeme mít výsledky.

P.: Děkuji, pane doktore.

L.: Zatím nashledanou.

Was kann man noch gebrauchen?

Beschwerden

Ich habe **Kopfschmerzen/Magenschmerzen/Halsschmerzen/Rückenschmerzen ...**

Mein Kopf/Magen/Hals/Rücken ... **tut weh.**

Ich konnte nicht schlafen.

Mir ist **schwindelig.**

Der Schmerz ist **drückend/ziehend/stechend/stumpf.** Der Schmerz **strahlt aus.**

Mehr zu Beschwerden und Untersuchung:

<http://www.youtube.com/watch?v=D9yOMCn3ZHQ>

12.8 Medikamente verabreichen

Sr.: Guten Morgen, Herr Maier. Ich habe hier Ihre Medikamente für heute.

Pat.: Guten Morgen, Schwester Stephanie. Was sind das denn für Medikamente?

Sr.: Ich erkläre es Ihnen. Hier diese rote Kapsel ist **für** Ihr Herz. Die muss man nehmen, nachdem man gegessen hat, also nach dem Mittagessen.

Pat.: Gut. Und die kleine weiße?

Sr.: Die nehmen Sie bitte morgen vor dem Frühstück, wenn Sie noch nüchtern sind. Die ist **für** die Schilddrüse. Und diese blaue, die ist **gegen** den Juckreiz, die soll man vor dem Essen mit reichlich Flüssigkeit nehmen.

Pat.: Danke. Und wofür ist diese Tablette?

Sr.: Die ist **gegen** den hohen Blutdruck.

Pat.: Ist mein Blutdruck denn so hoch, dass ich was dagegen nehmen muss?

Sr.: Fragen Sie am liebsten Frau Dr. Müller bei der Visite, sie wird Ihnen alles erklären.

Pat.: Gut, das mache ich.

Sr.: Und hier ist Augensalbe, die macht Ihnen die Schwester am Abend ins Auge. Die ist **gegen** die Bindehautentzündung. Und hier sind Zäpfchen **gegen** die Hämorrhoiden. Die führen Sie in den Po ein. Wenn Sie das nicht selbst schaffen, helfe ich Ihnen gern.

Pat.: Danke.

Übersetzung

Podávání léků

S.: *Dobré jitro, pane Maiere. Mám tu vaše léky na dnešek.*

P.: *Dobré jitro, sestro Stephanie. Co to je za léky?*

S.: *Vysvětlím vám to. Tahle červená kapsle je na srdce. Ta se musí brát po jídle, takže po obědě.*

P.: *Dobře. A ta malá bílá?*

S.: *Tu si prosím vezměte ráno před snídaní, dokud jste ještě nalačno. Ta je na štítnou žlázu. A ta modrá je proti svědění, ta se má brát před jídlem a hodně zapít.*

P.: *Děkuji. A na co je tahle tableta?*

S.: *Ta je na vysoký tlak.*

P.: *Mám tak vysoký tlak, že na něj něco musím brát?*

S.: *Zptejte se paní doktorky Müllerové při vizitě, ona vám všechno vysvětlí.*

P.: *Dobře, to udělám.*

S.: *A tady je oční mast, tu vám dá sestra večer do oka. Ta je na zánět spojivek. A tady jsou čípky na hemeroidy. Ty si zaveďte do konečníku. Když to sám nezvládnete, ráda vám pomůžu.*

P.: *Děkuji.*

Was kann man noch gebrauchen?

Darreichungsformen:

Die **Nasentropfen** werden in die Nase **gegeben**.

Die **Ohrentropfen** werden in die Ohren **gegeben**.

Die **Kapsel** und die **Tablette** werden (oral) **eingegenommen**.

Das **Dosieraerosol** wird **inhaliert** (ein **Hub**, ü-e = vstřík)

Das **Klistier/der Einlauf** wird in den Po/After/Darm **eingeführt**.

Der **Saft** und die **Tropfen** werden (oral) **eingegenommen**.

Das **Zäpfchen** wird in den Po/After/Darm **eingeführt**.

Das **Scheidenzäpfchen** wird in die Scheide **eingeführt**.

Die **Salbe** und die **Creme** [výslovnost: krém] werden auf die Haut **aufgetragen**.

Die **Augensalbe** wird in das Auge **gegeben**.

Erkrankungen – wie bildet man die Bezeichnungen? Übersetzen Sie:

e Entzündung – zánět

e **Bindehautentzündung**

e **Magenentzündung**

e **Augenentzündung**

e **Lungenentzündung**

e **Blinddarmentzündung**

e **Bauchspeicheldrüsenentzündung**

s Leiden – utrpení; ve složeninách pro označení nemoci: s Steinleiden = litiáza

s **Nierensteinleiden** – ledvinová kolika

s **Gallensteinleiden**

s Geschwür – vřed

s **Magengeschwür**

s Zwölffingerdarmgeschwür

Schauen Sie sich das Bild von unterschiedlichen Darreichungsformen der Arzneimittel an:
<http://bildwoerterbuch.pons.eu/gesellschaft/gesundheit/arsneimittel-darreichungsformen.php>

12.9 Telefonate mit Angehörigen

Sr.: Innere Station, Schwester Stephanie, guten Tag.

An.: Guten Tag, hier ist Bloch, die Tochter von Herrn Maier. Ich möchte fragen, wie es meinem Vater geht.

Sr.: Es geht ihm gut, im Moment schläft er.

An.: Und wie ist **die OP** verlaufen? Was genau ist bei ihm eigentlich gemacht worden?

Sr.: Genaueres müssen Sie mit Frau Dr. Müller besprechen, ich darf Ihnen leider keine Auskunft geben.

An.: Kann ich also Frau Dr. Müller sprechen?

Sr.: Sie ist im Moment nicht da, sie ist noch **im OP**.

An.: Wann kann ich sie erreichen?

Sr.: Ich weiß leider nicht, wann sie kommt. Wenn Sie mir Ihre Telefonnummer geben, ruft sie Sie später zurück.

An.: Ok. Meine Telefonnummer ist 08915-4195.

Sr.: Können Sie die Telefonnummer bitte langsam wiederholen?

An.: 08915-4195.

Sr.: Gut, Frau Dr. Müller ruft Sie an, sobald sie kommt. **Auf Wiederhören!**

An.: Auf Wiederhören!

Übersetzung

Telefonáty s rodinnými příslušníky

S.: Interna, sestra Stephanie, dobrý den.

R.: Dobrý den, tady je Blochová, dcera pana Maiera. Chtěla bych se zeptat, jak je mému tatínkovi.

S.: Je mu dobře, teď zrovna spí.

R.: A jak proběhla operace? Co přesně se u něj vlastně dělalo?

S.: O podrobnostech si musíte promluvit s paní doktorkou Müllerovou, já vám bohužel nesmím dát žádné informace.

R.: Můžu tedy mluvit s paní doktorkou Müllerovou?

S.: Teď tady není, je ještě na operačním sále.

R.: Kdy ji můžu zastihnout?

S.: Bohužel nevím, kdy přijde. Když mi dáte telefonní číslo, zavolá vám později zpátky.

R.: Dobře. Moje telefonní číslo je 08915-4195.

S.: Můžete to číslo prosím pomalu zopakovat?

R.: 08915-4195.

S.: Dobře, paní doktorka Müllerová vám zavolá, jakmile přijde. Naslyšenou.

R.: Naslyšenou.

Was kann man noch gebrauchen?

Höflichkeit

Die Deutschen gebrauchen das Wörtchen „bitte“ viel öfter als es im Tschechischen der Fall

ist. Sehen Sie sich alle Gespräche nochmals an und konzentrieren Sie sich darauf, wie oft Sie „bitte“ finden.

Welche Formulierungen sind zu bevorzugen:

- × ~~Stehen Sie auf.~~ ⇒ ✓ Stehen Sie **bitte** auf.
- × ~~Ich habe keine Zeit.~~ ⇒ ✓ **Leider** habe ich (**im Moment**) keine Zeit.
- × ~~Hilf mir.~~ ⇒ ✓ **Würdest** du mir **bitte** helfen? / **Könntest** du mir **bitte** helfen?
- × ~~Ich will Frau Dr. Müller sprechen.~~ ⇒ ✓ **Kann/Könnte** ich Frau Dr. Müller sprechen?
- × ~~Dr. Müller ist nicht da. Rufen Sie später wieder an.~~ ⇒ ✓ **Tut mir leid/Es tut mir leid**, Frau Dr. Müller ist im Moment nicht da. Rufen Sie **bitte** später an./**Können** Sie später wieder anrufen?
- × ~~Wiederholen Sie es.~~ ⇒ ✓ **Entschuldigung, können** Sie das **bitte** wiederholen?

Weitere Tipps für richtige Kommunikation finden Sie unter

<http://web.hszzg.de/~bgriebel/kommunikation.html#telefonieren>

Pozdravy

Guten Tag.

Guten Morgen.

Guten Abend.

Gute Nacht.

Hallo – při setkání; užití neodpovídá přesně českému „ahoj“, používá se šířeji (i mezi kolegy v nemocnici, kteří si vykaží)

Tschüss – při loučení; užití neodpovídá přesně českému „ahoj“, používá se šířeji než české „ahoj“, stejně jako „hallo“

Bis gleich. – při loučení, pokud se hovořící za krátkou dobu znovu setkají (dřív než u „bis bald“), zhruba „uvidíme se za chvíli“

Bis bald. – při loučení, pokud se hovořící za krátkou dobu znovu setkají (později než u „bis gleich“),

Bis morgen. – při loučení, pokud se hovořící setkají znovu další den, zhruba „uvidíme se zítra“

Auf Wiedersehen.

Auf Wiederhören.

V jižním Německu a Rakousku se ještě používá:

Servus. – při setkání i loučení

Grüß Gott. – při setkání

12.10 Deutsche Ärzte und Krankenschwestern

Deutsche Ärzte

Assistenzarzt, Arzt in Weiterbildung (AiW) – neatestovaný lékař, absolvent

Facharzt – atestovaný lékař, specialista v oboru

Oberarzt – vedoucí oddělení

Leitender Oberarzt – zástupce vedoucího oddělení

Chefarzt – primář

Honorararzt – lékař specialista s výjimečnými pracovními podmínkami

Akademische Grade in Deutschland

Dr. Med. – kromě státní zkoušky po vystudování lékařské fakulty absolvováno doktorské studium
Dipl.-Med. – titul *Diplom-Mediziner* z bývalé NDR. Vyskytuje se ještě ve spolkových zemích bývalé NDR
Dr. Med. habil. – získá se po absolvování habilitačního řízení
Dr. sc. med. – titul z bývalé NDR odpovídající habilitaci

Akademische Grade in Österreich

Dr. med. univ. (*doctor medicinae universae*) – nejedná se o doktorát, nýbrž o titul získaný po absolvování lékařské fakulty
Dr. scient. med. (*doctor scientiae medicinae*) – doktorát v medicíně

Schauen Sie sich etwas über das Medizinstudium an:

<http://www.youtube.com/watch?v=c8Po7vDYzb0>

Deutsche Krankenschwestern

Pro povolání zdravotní sestry se užívá starší označení *Krankenschwester* případně *Krankenpfleger* (pro muže) či nově *Gesundheits- und Krankenpfleger/in*. Při oslovení v nemocnici se používá *Schwester X* pro ženu a *Pfleger X* pro muže.

Pflegedienstleitung (PDL) / Pflegedienstleiter(in) / Pflegedirektor(in) (toto označení se užívá ve větších zařízeních) – pracovnice/pracovník odpovědná/ý za celou oblast péče o pacienty v daném zařízení. Patří ke střednímu managementu

Stationsleitung/Stationsschwester – odpovědná/ý za oblast péče o pacienty na jednom oddělení

Was machen Gesundheits- und Krankenpfleger? Schauen Sie mal hier

<http://www.youtube.com/watch?v=B3WwKH0QmPc>